KSAU § 42 KS-SHB.2026.75

Avfallsplan 2026-2028

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunfullmäktige beslutar att anta förslag till Avfallsplan som gäller 2026 till 2028.

Ärendebeskrivning

Enligt avfallsförordningen (2020:614) kapitel 9 så ska varje kommun ha en avfallsplan. Denna brukar gälla i 5 år i taget. Valdemarsviks kommuns nuvarande avfallsplan gick ut 2025.

Det låg ett lagförslag om att kommunala avfallsplaner ska ersättas med en nationell och därför är förslaget att denna avfallsplan ska gälla mellan 2026-2028. Det har nu under sommaren beslutats att kommunala avfallsplaner ska vara kvar och inte ersättas med en nationell. Ett större omtag om avfallsplanen kommer tas till 2028.

Avfallsplanen är ett strategiskt dokument för att utveckla kommunens avfallshantering. Denna avfallsplan, som ersätter tidigare avfallsplan för år 2021-2025, utformas utifrån en utvärdering av den tidigare planen samt erfarenheter från nuvarande avfallshantering samt avfallsstatistik. Arbetet tar även tidigare versioner i beaktande. Under samrådsperioden har synpunkter kommit in som svaras på i samrådsredogörelsen.

Arbetet har utfört i samarbete med och parallellt som Söderköping kommun uppdaterar sin avfallsplan.

Revideringen av avfallsplanen syftar till:

- Att den ska fungera som ett aktivt planeringsverktyg för kommunens avfallshantering
- Att sätta upp mål för avfallshanteringen fram till och med år 2028.
- Att den ska vara anpassad till nuvarande lagstiftning

Ekonomiska konsekvenser
Konsultkostnaden för revideringen har rymts inom budgetramen.

KSAU § 42

KS-SHB.2026.75

– – – – – – –

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Samhällsbyggnad
Akten

Tjänsteställe/Handläggare
Samhällsbyggnad
Elin Asklöf
Renhållningschef
Tel: 0123-19140
E-post: elin.asklof@valdemarsvik.se

Mottagare
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Valdemarsviks avfallsplan 2026-2028

Förslag till beslut
Kommunfullmäktige beslutar att anta förslag till Avfallsplan som gäller 2026 till 2028.

Ärendebeskrivning
Enligt avfallsförordningen (2020:614) kapitel 9 så ska varje kommun ha en avfallsplan. Denna brukar gälla i 5 år i taget. Valdemarsviks kommuns nuvarande avfallsplan gick ut 2025.

Det låg ett lagförslag om att kommunala avfallsplaner ska ersättas med en nationell och därför är förslaget att denna avfallsplan ska gälla mellan 2026-2028. Det har nu under sommaren beslutats att kommunala avfallsplaner ska vara kvar och inte ersättas med en nationell. Ett större omtag om avfallsplanen kommer tas till 2028.

Avfallsplanen är ett strategiskt dokument för att utveckla kommunens avfallshantering. Denna avfallsplan, som ersätter tidigare avfallsplan för år 2021-2025, utformas utifrån en utvärdering av den tidigare planen samt erfarenheter från nuvarande avfallshantering samt avfallsstatistik. Arbetet tar även tidigare versioner i beaktande. Under samrådsperioden har synpunkter kommit in som svaras på i samrådsredogörelsen.

Arbetet har utfört i samarbete med och parallellt som Söderköping kommun uppdaterar sin avfallsplan.

Revideringen av avfallsplanen syftar till:
- Att den ska fungera som ett aktivt planeringsverktyg för kommunens avfallshantering
- Att sätta upp mål för avfallshanteringen fram till och med år 2028.
- Att den ska vara anpassad till nuvarande lagstiftning

Ekonomiska konsekvenser
Konsultkostnaden för revideringen har rymts inom budgetramen.

Bilagor:
Avfallsplan 2026-2028
Bilaga 1 till avfallsplan – uppföljning av tidigare avfallsplan 2022-2025
Bilaga 2 till avfallsplan – Nulägesbeskrivning
Bilaga 3 till avfallsplan – Avfallsanläggningar i kommunen
Bilaga 4 till avfallsplan – Behovsbedömning avfallsplan
Bilaga 5 till avfallsplan – Måluppföljning avfallsplan 2026-2028
Samrådsredogörelse
Bilaga 1 – förslag till avfallsplan 2026-2028 inkl. bilagor
Bilaga 2 – Inbjudan till samråd
Bilaga 4 – samtliga inkomna yttrande
Bilaga 5 – Avfallsplan 2026-2028 med markerade ändringar med anledning av proposition

Beslutet skickas till
Samhällsbyggnad
Akten

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Kristina Lohman
Kommundirektör

Klas Svensson
Samhällsbyggnadschef

Avfallsplan 2026-2028

Dokumentnamn		Diarienummer
Avfallsplan 2026-2028		KS-SHB.2026.75
Dokumentansvarig	**Fastställt av**	**Giltig till och med**
Renhållningschef	Kommunstyrelsen xxx-xx-xx §	Tillsvidare

Ordlista och definitioner

Avfall
Varje föremål eller ämne som innehavaren gör sig av med, avser eller är skyldig att göra sig av med.

Avfallsinnehavare
En avfallsproducent eller en fysisk eller juridisk person som har avfall i sin besittning.

Avfallshierarkin/Avfallstrappan
Prioriteringsordning som visar i vilken ordning olika behandlingsmetoder för avfall bör användas för att minimera miljöpåverkan. Avfallshierarkin regleras i ramdirektivet om avfall och är implementerad i svensk lagstiftning genom olika bestämmelser i miljölagstiftningen. Styrmedel som förbuden mot att deponera restavfall och organiskt avfall verkar också för att uppfylla avfallshierarkin. Översta steget är att förebygga – minska avfallets mängd och farlighet, därefter följer förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning – exempelvis energiåtervinning och sista steget är bortskaffande – exempelvis genom deponering.

Avfallsproducent
Den som producerar avfall eller den som genom förbehandling, blandning eller andra förfaranden ändrar avfallet art eller sammansättning.

Avfallstaxa
Avgift som kommunen tar ut för att finansiera hantering av det avfall som kommunen ansvarar för. Utgångspunkten är att avfallsavgifterna ska täcka kommunens hela kostnad för avfallshanteringen. Taxan kan användas som styrmedel så att återvinning och annan miljöanpassad avfallshantering stimuleras. Miljöbalken är den som ytterst styr hur avfallstaxan får användas.

Engångsartiklar
Engångsartiklar är produkter som är avsedda att användas vid ett tillfälle och därefter kasseras.

Bioavfall
Avser biologiskt nedbrytbart trädgårds- eller parkavfall, livsmedels- eller köksavfall från hushåll, kontor, restauranger, grossister, matsalar, catering och detaljhandelslokaler och visst livsmedels- eller köksavfall från livsmedelsindustrin.

Farligt avfall
Ett ämne eller ett föremål som är avfall och som är markerat med en * i bilaga 3 till avfallsförordningen. Bilaga 3 till avfallsförordningen innehåller en förteckning över egenskaper som gör att avfall ska anses vara farligt avfall, eller som omfattas av föreskrifter som har meddelats med stöd av 2 kap. 2 § i12 § avfallsförordningen. Det gäller exempelvis ämnen som kan vara hälsoskadliga, smittförande, miljöfarliga, brandfarliga eller explosiva.

Fastighetsnära insamling (FNI)
Insamling av avfall från en fastighet där avfall produceras, eller om insamling från fastigheten inte är möjlig med hänsyn till trafiksäkerheten eller till fastighetens utformning eller lokalisering, insamling av avfall från en plats så nära fastigheten som möjligt, dock högst 400 meter från gränsen till fastigheten.

Förberedelse för återanvändning
Förberedelse för återanvändning är ett återvinningsförfarande. Enligt definitionen innebär det att kontrollera, rengöra eller reparera något som är avfall så att det kan återanvändas utan ytterligare behandling. Detta kan ske genom mottagningshall eller containrar för återanvändning på ÅVC och andra återanvändningstjänster.

Förebyggande av avfall
Åtgärder som vidtas för att förebygga att det överhuvudtaget uppkommer avfall exempelvis genom minskad konsumtion eller delat ägande. Förebyggande är det översta steget i EU:s avfallshierarki. Steget definieras som åtgärder som vidtas innan ett ämne, ett material eller en produkt blivit avfall och innebär en minskning av: mängden avfall, den negativa påverkan på miljön och människors hälsa genom det genererade avfallet, eller halten av skadliga ämnen i material och produkter.

Grovavfall
Kommunalt avfall som är så tungt eller skrymmande att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl.

Kommunalt avfall
Kommunalt avfall avser avfall från hushåll som utgörs av papper, kartong, glas, metall, plast, bioavfall, trä, textilier, förpackningar, förbrukade batterier, ackumulatorer, grovavfall, avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk eller elektronisk utrustning eller annat blandat eller separat insamlat avfall från hushåll, och blandat eller separat insamlat avfall från andra källor än hushåll, om sådant avfall till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll med vissa undantag.

Kommunens verksamhetsavfall
Sådant avfall som uppstår vid kommunens verksamheter (till exempel förskolor, skolor, äldreomsorg, kommunkontor, reningsverk) som

inte är kommunalt avfall.

Matavfall
Avser allt biologiskt nedbrytbart kommunalt avfall, det vill säga livsmedels- eller köksavfall (skal, ben och liknande) som uppkommer i och med livsmedelshanteringen i hushåll, restauranger, storkök, butiker, personalmatsalar, catering och liknande.

Matsvinn
Onödigt matavfall, det vill säga sådan mat som hade kunnat ätas upp om den hanterats på rätt sätt och ätits upp i tid, innefattar även avskrap från tallrikar och rester i förpackningar.

Optisk sortering av matavfall/gröna påsen
Gröna påsen innebär en teknik som kallas optisk sortering. Det innebär att matavfallet läggs i en grön påse i samma behållare eller nedkast som övriga soppåsar och som sedan sorteras ut på en sorteringsanläggning så att matavfallet rötas och blir till biogas.

Producentansvar
Skyldighet för producenter att se till att avfall samlas in, transporteras bort, återvinns, återanvänds eller bortskaffas på ett sätt som kan krävas för en miljö- och hälsomässigt godtagbar avfallshantering. Producentansvar finns till exempel för förpackningar, returpapper, bilar, däck, elavfall och läkemedel.

Nedskräpning
Marint skräp
Marint skräp är skräp som finns i havet och som sköljs upp på kusten. Marint skräp är svårt att förebygga eftersom det ofta kommer med strömmar från andra delar av världen.

Skräp på marken
Skräp på marken orsakas av människor som slänger skräp på marken och i naturen. Verksamheter, vind och djur kan också bidra till nedskräpning, då ofta kopplat till bristfällig avfallshantering. Skräp på marken innefattar både skräp i stadsmiljö och naturområden.

Rejekt

Avfallsfraktion som uppkommer vid sortering av avfall. Rejekt kan uppstå på grund av att den inkommande avfallsfraktionen innehåller felsorterat material, på grund av förluster i sorteringsprocesserna eller på grund av att avfall av olika anledningar inte sorteras ut till materialåtervinning och behandling.

Restavfall
Blandat brännbart kommunalt avfall som inte är skrymmande och som återstår när annat avfall sorterats ut för att samlas in separat. Det vill säga efter att matavfall, farligt avfall, förpackningar, returpapper, elavfall, grovavfall och annat avfall som omfattas av producentansvar sorterats ut. Restavfallet kan samlas in genom säck, kärl, underjordsbehållare, sopsugssystem, eller containers.

Återanvändning/Återbruk
En åtgärd som innebär att en produkt eller komponent som inte är avfall används igen för att fylla samma funktion som den ursprungligen var avsedd för.

Återvinning
En avfallshantering som beskrivs i bilaga 2 till Avfallsförordningen eller som på annat sätt innebär att avfallet kommer till nytta som ersättning för annat material eller förbereds för att komma till sådan nytta eller en avfallshantering som innebär förberedelse för återanvändning.

Sammanfattning avfallsplanen 2026 – 2028

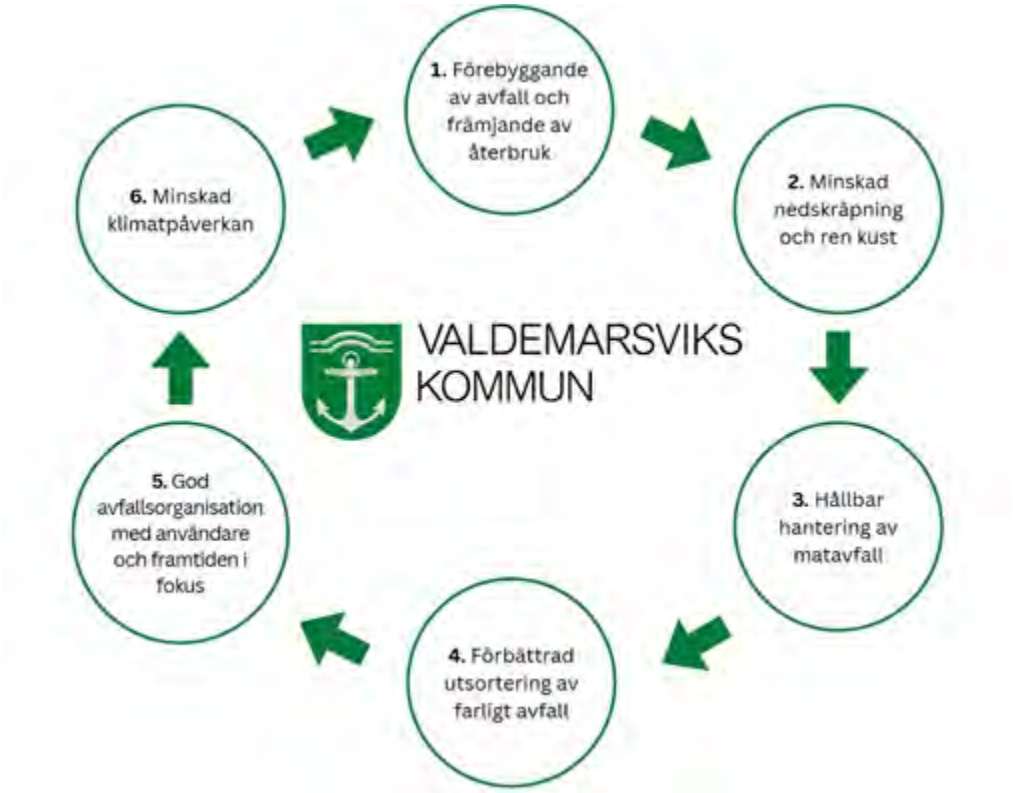
Till år 2028 vill Valdemarsvik kommun:

- Att genom tydliga informationsinsatser och i dialog med kommunala och externa aktörer:
  - minska de genererade avfallsmängderna redan vid källan
  - fortsatt minska mängden farligt avfall i den fraktionen för restavfall och
  - ökat återvinningsgraden för byggmaterial
  - minska nedskräpning i kust- och strandnära områden
- Arbeta för en effektivare avfallsorganisation genom att utveckla den fysiska planeringen kopplad till avfallshantering och stärka kommunens kommunikation kring avfall och återvinning
- Utveckla återvinning och sophantering i skärgården
- Fortsätta arbetet med att minska matsvinn inom kommunens skolverksamheter
- Utveckla och skapa nya möjligheter för sortering av farligt avfall för att minska det farliga avfallet i restavfallsfraktionen
- Färdigställa arbetet med inventering av nedlagda deponier

Denna avfallsplan, som ersätter tidigare avfallsplan för år 2022–2025, är utformad utifrån en utvärdering av den tidigare planen samt erfarenheter från nuvarande avfallshantering samt avfallsstatistik. Genom ett aktivt arbete med avfallsfrågor hoppas Valdemarsviks kommun nå de sex huvudmålen som presenteras i denna avfallsplan, se Figur 1. För Valdemarsviks kommun är avfallsplanen en vital del för att dessa mål ska nås under den kommande tvåårsperioden.

Arbetet med avfallsplanen har pågått under hösten 2025 och våren 2026 och har involverat tjänstemän, chefer och politiker inom kommunen med stöd av miljökonsultbolaget Ensucon AB som drivit processen genom bland annat workshops. I den handlingsplan som tagits fram har mer detaljerade delmål satts upp tillsammans med åtgärder och ansvarsfördelning inom kommunen. Målen och aktiviteterna i handlingsplanen ska ses över årligen. De sex huvudinriktningar har brutits ned till 14 delmål för perioden 2026–2028. I arbetet med framtagandet av avfallsplanen har fokus varit att minska avfallet och öka återvinningsgraden.

Förslaget till avfallsplanen har arbetats fram tillsammans med Söderköpings kommun. Kommunen har sedan innan ett utökat samarbete med grannkommunerna Söderköping, Åtvidaberg och Kinda kommun. Kommunerna har bland annat en gemensam kundtjänst och ett geografiskt gynnsamt läge, vilket främjar samarbete. Det finns många fördelar med att samarbeta kring avfallsfrågorna ur ett regionalt, miljömässigt och ett ekonomiskt perspektiv då kommunerna har många likheter.

Figur 1. I bilden presenteras de sex huvudinriktningarna för avfallshanteringen i Valdemarsviks kommun.

Innehåll

Ordlista och definitioner 2
Sammanfattning avfallsplanen 2026 – 2028 4
Till år 2028 vill Valdemarsvik kommun: 4
Innehåll 6
1. Inledning 7
Syfte 8
1.1 Arbetsgång 8
1.2 Samråd 8
1.3 Disposition 9
2. Inriktning för avfallshantering 10
2.1 Gällande lagstiftning 10
2.2 FN:s globala mål 12
2.3 EU:s övergripande miljö- och avfallsmål 13
2.3.1 EU:s avfallshierarki 13
2.3.2 EU:s miljöhandlingsprogram 14
2.3.3 Det nya avfallspaketet 14
2.4 Nationella miljö- och avfallsmål 15
2.4.1 Nationell avfallsplan 15
2.4.2 Nationella miljömål 16
2.5 Återvinningsmål 17
2.6 Insamling av textil 18
2.7 Insamling av förpackningar och returpapper 18
2.8 Mikroplaster i våra hav 19
2.9 Regionala miljö- och avfallsmål 19
2.10 Regional Energi- och klimatstrategi 20
2.11 Bedömning av behovet av nya och utökade insamlingssystem och anläggningar 20
3. Genomförande 21
3.1 Utvecklingsplan Valdemarsvik 22
4. Lokala inriktningar och handlingsplaner 24
4.1 Inriktning 1 – Förebyggande av avfall och främjande av återbruk 25
4.2 Inriktning 2 - Minskad nedskräpning och ren kust 27
4.3 Inriktning 3 - Hållbar hantering av matavfall 29
4.4 Inriktning 4 - Förbättrad utsortering av farligt avfall 30
4.5 Inriktning 5 – God avfallsorganisation med användare och framtiden i fokus 31
4.6 Inriktning 6 – Avfallsrelaterade klimatmål 33
5. Uppföljning 34
6. Miljöbedömning 34
7. Referenser 35

Bilagor

Bilaga 1 Uppföljning av tidigare handlingsplan 2022 - 2025
Bilaga 2 Nulägesbeskrivning
Bilaga 3 Avfallsanläggningar inom kommunen
Bilaga 4 Behovsbedömning inför miljöbedömning
Bilaga 5 Måluppföljning relaterade planer och mål

1. Inledning

Avfallsplanen är kommunens styrdokument för avfallshanteringen med syftet att minska mängden avfall och dess farlighet genom konkreta inriktningar och aktiviteter. Miljöpåverkan sker både vid generering och hantering av avfall vilket beaktas i planen.

Under år 2025 har det skett en rad förändringar inom avfallsområdet och fler förväntas i och med ny lagstiftning både på nationell och EU nivå. Det innebär att ytterligare förändringar ska implementeras i linje med det nationella målarbetet fram till år 2028.

Valdemarsvik är en turistkommun och har under sommarmånaderna ett stort antal sommargäster. Under 2025 samlades det in 600 kg kommunalt avfall per person, vilket är baserat på antal invånare som är permanent boende i kommunen. Att förebygga att avfall uppstår och minska avfallsmängderna är en av de primära åtgärderna till följd av EU-direktiv. Avfallshanteringen ska också leva upp till de europeiska och nationella målsättningarna gällande matavfall, förpackningsmaterial med mera.

Genomförande 2022–2025

En uppföljning av de tidigare målen och handlingsplanen för 2022 – 2025 visar att de mål som helt eller till större del uppfylldes var:

- ✓ Avfallsmängderna i kommunernas egna verksamheter ska minska och återvinningsgraden ska öka.
- ✓ Senast 2025 ställs tydliga krav vid upphandling av varor och tjänster i samtliga kommunala verksamheter i syfte att förebygga avfallets mängd och farlighet.
- ✓ Andelen textilier i restavfallsfraktionen ska minsta till år 2025.
- ✓ Utöka aktionerna för att minska nedskräpning årligen i kommunen.
- ✓ Fortsatt kustnära insamling av plast i havet utförs vartannat år med start 2018.
- ✓ Arbetet med matsvinn fortsätter för att minimera och förebygga att matavfall uppstår hos kommunens verksamheter
- ✓ Minska matsvinnet vid servering inom äldreomsorgen
- ✓ Införa nytt skyltsystem på ÅVC och gemensamma insamlingsplatser.
- ✓ Senast 2025 ska alla som ger upphov till hushållsavfall och därmed jämförligt avfall omfattas av avfallsavgift.
- ✓ Inventering av nedlagda deponier, enligt MIFO. Inventering av nedlagda deponier ska vara klart år 2023.

Ett antal mål från avfallsplanen 2022–2025 uppnåddes inte. Anledningen till att målen inte uppnåtts beror framför allt på att kommunen under åren ändrat strategier, att resurserna inte har räckt till eller att ansvarsfördelningen inte varit tydligt nog. En fullständig uppföljning av de tidigare målen finns redovisad i Bilaga 1.

Arbetet har och kommer att fortsätta följas upp av plockanalyser som planeras under 2026. En detaljerad redogörelse för den nuvarande avfallshanteringen samt avfallsstatistik för olika avfallsslag redovisas i Bilaga 2. Avfallsanläggningar, återvinningsstationer och äldre avfallsupplag inom kommunen finns redovisade i Bilaga 3. Genom ett aktivt arbete med avfallsfrågor är förhoppningen att de sex huvudinriktningarna kan nås. Visionen inför 2030 är att de fyra kommunerna Valdemarsvik, Söderköping, Åtvidaberg samt och Kinda har ett än mer utökat samarbete kring avfallsfrågorna i regionen.

1.1 Syfte

Enligt miljöbalken ska det i alla kommuner finnas en avfallsplan. En avfallsplan är ett styrdokument för hur avfallshanteringen inom kommunen ska gå till. De främsta syftena med revideringen av avfallsplanen är:

- Att den ska fungera som ett aktivt planeringsverktyg för kommunens avfallshantering.
- Att sätta upp inriktningar för avfallshanteringen fram till och med år 2028.
- Att den ska vara anpassad till nuvarande lagstiftning.

Utöver det ger avfallsplanen en samlad bild av nuvarande avfallshantering, den anger vilka inriktningar och åtgärder som krävs för att minska avfallet och öka återvinningen samt hur den bidrar till en hållbar utveckling och kommunicerar förändringsbehov. En stark koppling finns även till andra kommunala frågor i form av ekonomi, fysisk planering, miljötillsyn, energi och infrastruktur.

1.2 Arbetsgång

Avfallsplanen tar hänsyn till miljömålen på nationell, regional och lokal nivå och är utformad utifrån gällande lagstiftning, Naturvårdsverkets föreskrifter om innehållet i kommunala avfallsplaner (NFS 2020:6) och Avfall Sveriges handbok om kommunal avfallsplanering, rapport U2018:16.

Avfallsplanerna i Valdemarsvik och Söderköping kommun har reviderats samtidigt för att främja det fortsatta goda samarbetsklimatet mellan kommunerna. Syftet är även att kommunernas system ska likna varandra och dra nytta av den geografiska närheten.

Avfallsplanen har arbetats fram genom ett samarbete mellan Ensucon AB och Valdemarsviks kommun. Under 2025 har en workshop tillsammans med Söderköpings kommun hållits med fokus på att följa upp samt revidera målen i avfallsplanen. På workshopen deltog avfallschef från respektive kommun. Resultatet har kompletterats med möjlighet för synpunkter från berörda aktörer hos kommunens verksamheter. Framför allt har dialog förts med miljökontoret. Den nya avfallsplanen är främst en revidering av avfallsplanen 2022–2025, med uppdaterade mål och handlingsplaner och följer därmed samma struktur och inriktningar som tidigare.

1.3 Samråd

Samråd av förslaget till avfallsplan genomfördes under juni 2026 med Länsstyrelsen Östergötland, angränsande kommuner, berörda myndigheter, kommunala nämnder, lokala intresseföreningar, organisationer och allmänheten. Inbjudan till skriftligt skedde genom digital annonsering via kommunens hemsida samt genom mejlutskick till samrådskretsen. Förslaget till avfallsplan fanns även publikt via kommunens hemsida samt fysiskt i kommunensbibliotek under hela samrådsperioden.

Syftet med samrådet är att informera om den nya avfallsplanen samt inhämta synpunkter från relevanta myndigheter, kommunala nämnder, organisationer, enskilda och allmänheten. Efter samrådet har en samrådsredogörelse tagits fram där inkomna synpunkter hanterats. Avfallsplanen togs sedan upp för beslut om godkännande.

Förslag till samrådskrets

Centerpartiet
Kristdemokraterna
Socialdemokratiska arbetarpartiet
Sverigedemokraterna
Vänsterpartiet
Moderaterna
Landsbygdspartiet oberoende
Kommunstyrelsen
Bygg- och miljönämnden/miljökontoret
Socialnämnden i frågor kring funktionsnedsättning och tillgänglighetsanpassning
Barn- och ungdomsförvaltningen
Länsstyrelsen i Östergötland
Norrköpings kommun
Linköpings kommun
Söderköpings kommun
Åtvidabergs kommun
Finspångs kommun
Kinda kommun
Västerviks kommun
E.ON
Tekniska verket Linköping AB
NODRA
Renall AB
PreZero
SKRF Elkretsen
Näringslivets Producentansvar
Återvinningsindustriernas Stiftelsen
Håll Sverige rent
Hyresgästföreningen
Centrumhuset i Valdemarsvik AB
Guldnyckeln fastigheter AB
Fogelviks fastigheter AB

1.4 Disposition

Planen innehåller sex huvudinriktningar som i möjligaste mån följer avfallstrappan och där fokus ligger på de tre första stegen – Avfallsminimera, återanvända och återvinna. Till huvudinriktningen finns delmål och åtgärder listade i en handlingsplan.

Antalet mål inom respektive inriktning varierar och åtgärderna eller aktiviteter i planen visar inom vilka områden det krävs åtgärder för att uppnå målen.

För att uppnå målen i planen krävs samverkan inom kommunens egen verksamhet men även med övriga aktörer. Inom varje inriktning, utöver ytterst ansvariga, har därför aktörer lyfts fram som anses vara viktiga för att bidra till inriktningens måluppfyllnad. Vissa målgrupper är särskilt involverade i delmålen och det krävs därför ett aktivt samarbete för att nå målet.

Avfallsplanen har även en koppling till lokala, nationella och globala planer och dess målarbeten. Under varje inriktning har relationen till strategiska planer eller program förtydligats genom att en redogörelse av dessa presenteras i Bilaga 5 - Måluppföljning Avfallsplan 2026–2028.

2. Inriktning för avfallshantering

Målet med avfallshanteringen är att kontinuerligt klättra i avfallstrappan, optimera resursnyttjandet samt eftersträva giftfria kretslopp. Valdemarsviks avfallsplan är anpassad efter gällande globala och nationella avfallsmål utifrån de lokala förutsättningar som finns. I detta kapitel redovisas i korta drag FN:s globala mål, de EU-övergripande målen, nationella etappmål, mål i den nationella avfallsplanen och regionala miljö- och avfallsmål.

För att säkerställa att den lokala avfallsplanen går i linje med övergripande strategiska mål och regionalt och lokalt målarbete har en analys gjorts av delmål och åtgärder i handlingsplanen. Avfallsplanens mål har utvärderats utifrån tre aspekter;

1. Om de har en direkt koppling till andra uppsatta mål.
2. Om de motsätter sig andra uppsatta mål samt.
3. Om de bidrar till måluppfyllelse av andra uppsatta mål.

Den nationella handlingsplanen för cirkulär ekonomi poängterar bland annat att återanvändning ska främjas framför återvinning och annan avfallshantering och att det ska underlättas för hushåll och andra verksamheter att enkelt kunna göra sig av med sitt avfall. Prioriterade avfallsströmmar är plast, textil, livsmedel, förnybara och biobaserade råvaror, avfall från bygg- och fastighetssektorn och innovationskritiska metaller och mineraler. De etappmål som är framtagna, utifrån de nationella miljömålen, har som mål att till år 2035 ska 65% av det kommunala avfallet förberederas för återanvändning och återvinning.

I Östergötlands regionala energi- och klimatstrategi för år 2024 till 2027 är ett insatsområde cirkulär ekonomi som nämner hållbar konsumtion med uppströmsarbete och arbete för att minska samt cirkulera avfall. Ett av målen i strategin som är starkt kopplat till kommunernas avfallshantering är att till år 2030 ska mängden hushållsavfall minska till högst 300 kilogram.

2.1 Gällande lagstiftning

Avfallsplanering styrs och regleras av en omfattande lagstiftning i form av EU:s avfallsdirektiv, miljöbalken, avfallsförordningen samt Naturvårdsverkets föreskrifter om innehållet i en kommunal avfallsplan (Naturvårdsverket, 2021a). EU:s avfallsdirektiv (2008/98/EG) innehåller krav om att avfallsplaner och avfallsförebyggande program ska upprättas av medlemsstaterna och deras behöriga myndigheter. Detta ligger till grund för den nationella avfallsplanen.

Ansvaret för att upprätta en kommunal avfallsplan, anges i 15 kap 45 § miljöbalken (1998:808). Avfallsplanens innehåll regleras i 46 § och samråd i 48 §. I avfallsförordningen (2020:614) anges Naturvårdsverkets rätt att meddela föreskrifter om vad kommunala avfallsplaner ska innehålla och länsstyrelsens roll i avfallsplaneringen. Naturvårdsverket har upprättat föreskrifter om innehållet i en kommunal avfallsplan och länsstyrelsens sammanställning (NFS 2020:6).

Den nationella avfallsplanen sätter riktningen

Den senaste nationella avfallsplanen, *Avfall i ett cirkulärt samhälle*, presenterades under 2024 och gäller åren 2024 – 2030 och är en del av den gemensamma EU lagstiftningen. Den nationella avfallsplanen samlar information om Sveriges status inom avfallsområdet, de hinder och utmaningar som landet står inför och åtgärdsförslag på vad olika samhällsaktörer kan göra. Den nationella avfallsplanens syfte är att skapa en gemensam bas och betona vikten av att samtliga samhällsaktörers genomför insatser. Planen kan även användas som utgångspunkt vid framtagandet av kommunala avfallsföreskrifter. Kommunerna har stor möjlighet att påverka hur hushåll och verksamheter behandlar sitt avfall vilket den nationella avfallsplanen betonar.

Avfallsförordningen (2020:614)

Avfallsförordningen (2020:614) trädde i kraft 2020-06-25 och innebar större förändringar för kommunernas arbete med avfallshantering. Avfallsförordningen är ett stort steg för att lyckas genomföra EU:s reviderade avfallsdirektiv inom svensk lagstiftning. Under åren efter 2020 har regelverket fortsatt utvecklats i takt med EU-lagstiftningen och nationella led i cirkulär ekonomi. Några av de förändringar som skett sedan 2020 är följande:

- Kommunerna har fått ansvar för insamling av förpackningsavfall från hushåll och vissa verksamheter i stället för producenterna.
- Det har införts krav på separat insamling av bio-/matavfall som ett EU krav och tillika påverkat avfallsförordningens krav.
- Textilavfall har blivit ett separat sorteringskrav och ska numera separeras från annat avfall.
- Fastighetsnära insamling är reglerad i lagen.
- Regler kring producentansvar för förpackningar och nya krav på producenter har fortsatt utvecklas och ytterligare krav förväntas tillkomma från 2028.

I och med införandet av Avfallsförordningen (2020:614) ställdes också högre krav på vad som ska redovisas i avfallsplanerna. Det ska göras en bedömning av vilka investeringar och andra ekonomiska resurser som behövs, dels nya insamlingssystem och anläggningar för att hantera avfall, dels nedläggning eller förändring av befintliga insamlingssystem och anläggningar för att hantera avfall. Kommunerna ska även bedöma behovet av ändringar i insamlingssystem och anläggningar, för att hantera framtida förändrade avfallsflöden och bättre koppla ihop fysisk planering med avfallsplaner.

2.2 FN:s globala mål

Globala målen och Agenda 2030 är den mest ambitiösa överenskommelsen för hållbar utveckling som världens ledare någonsin antagit. I begreppet hållbar utveckling integreras de tre dimensionerna av hållbarhet: social, ekonomisk och miljömässig. Av de 17 globala mål som satts upp är det framför allt mål 12 Hållbar konsumtion och produktion som relaterar till avfallsområdet, men även Mål 11 Hållbara städer och samhällen. För att uppnå målet krävs att vi människor minskar vårt ekologiska fotavtryck genom att ändra våra konsumtions- och produktionsmönster.

Figur 2. Illustration över de 17 globala målen för hållbar utveckling (UNPD, 2026).

Nedan listas de delmål till Mål 11 och 12 som är relevanta för kommunens målarbete:

Mål 11 Hållbara städer och samhällen har även ett relevant delmål för avfallshanteringen:

11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion:

12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.

12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.

12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.

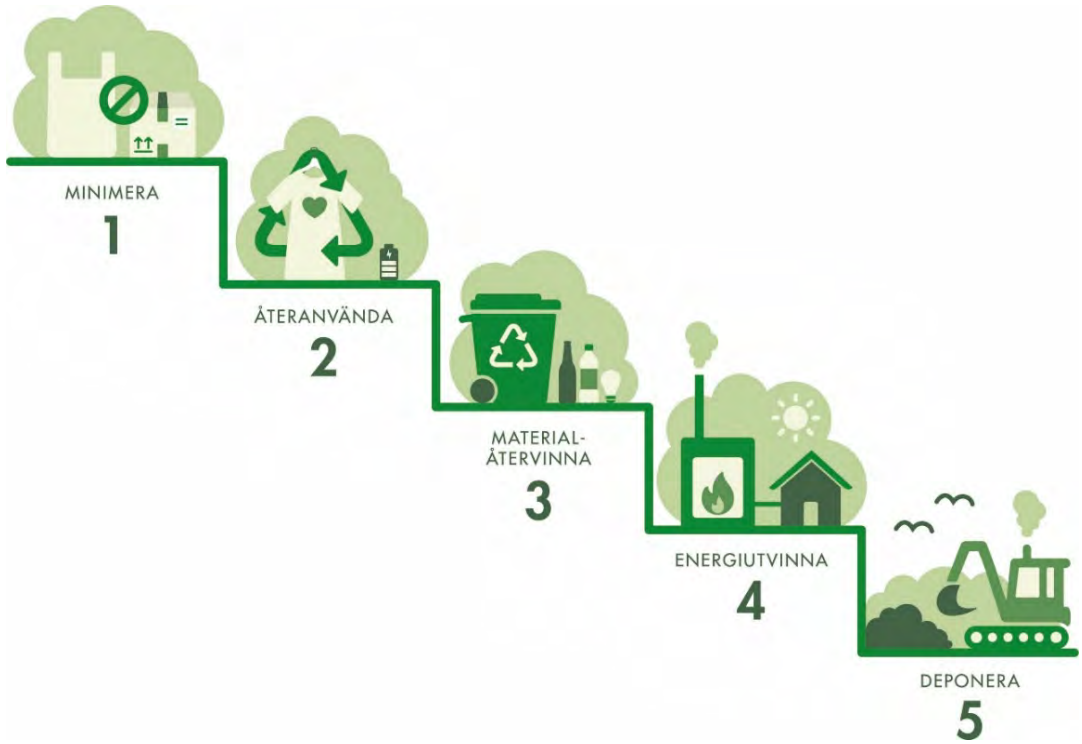
12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstil i harmoni med naturen.

2.3 EU:s övergripande miljö- och avfallsmål

2.3.1 EU:s avfallshierarki

EU:s ramdirektiv om avfall är implementerat i svensk lagstiftning. För att nå EU:s miljömål har bland annat EU:s avfallshierarki, också kallad avfallstrappan, utformats. EU:s avfallshierarki anger den prioriteringsordning för hur olika strategier att behandla avfall bör användas och regleras i ramdirektivet om avfall (2008/98/EG).

Figur 3. Skiss över EU:s avfallstrappa (Sopor.nu, 2026).

Avfallstrappan består av fem steg där förebyggande och minimering av avfall har högst prioritet, se Figur 3. Därefter ska avfall i så hög grad som möjligt återanvändas. Nästa steg är materialåtervinning, då återvinning av råvaror besparar stora resurser genom att exempelvis förpackningsavfall används till nya förpackningar. Det fjärde steget är energiåtervinning där förbränning av exempelvis restavfall omvandlas till värme och el. Det sista steget är deponering vilket mer eller mindre är en slutlig förvaring av avfall (Naturvårdsverket, 2020b).

2.3.2 EU:s miljöhandlingsprogram

Den Europeiska unionen presenterade det åttonde miljöhandlingsprogrammet vilket började gälla i maj 2022 och sträcker sig fram till år 2030. Det långsiktiga målet som miljöhandlings-programmen avser att uppfylla är att EU-medborgare allra senast 2050 ska leva gott inom planetens gränser och i en välfärdsekonomi där tillväxten är regenerativ och klimatneutralitet har uppnåtts, ojämlikheter minskat väsentligt och i ett samhälle där inget slösas bort. Miljöhandlingsprogrammet har också som syfte att komplettera den europeiska gröna given som är EU:s tillväxtstrategi för ekonomi, och omfatta en ny övervakningsram för de miljö- och klimatmål som EU satt.

Det åttonde miljöhandlingsprogrammet innefattar sex prioriterade mål som EU ska uppnå till 2030, där minst fyra av dem har en tydlig koppling till avfallshantering (se fetmarkerade):

1. Uppnå 2030 års mål för minskning av växthusgasutsläppen och uppnå klimatneutralitet allra senast 2050.
2. Öka förmågan att anpassa sig genom att stärka motståndskrafter och minska sårbarheten gentemot klimatförändringarna.
3. **Röra sig mot en modell för regenerativ tillväxt som frikopplar ekonomisk tillväxt från resursanvändning och miljöförstöring, samtidigt som man snabbare ställer om till en cirkulär ekonomi.**
4. **Eftersträva nollförorening av luft, vatten och mark och skydda EU-medborgarnas hälsa och välbefinnande.**
5. **Skydda, bevara och återställa den biologiska mångfalden genom att förbättra tillståndet för ekosystemen och miljön, samt genom att bekämpa ökenspridning och markförstöring.**
6. **Minska miljö- och klimattrycket från produktion och konsumtion, särskilt energi, industriell utveckling, byggnader och infrastruktur, rörlighet och livsmedelssystem.**

2.3.3 Det nya avfallspaketet

År 2018 kom EU-kommissionen ut med revideringar i avfallslagstiftningen, genom det så kallade avfallspaketet. Målet med paketet var minskade avfallsmängder, ökad återanvändning av produkter, ökad återvinning samt en förbättrad avfallshantering. Samtliga ändringar i avfallspaketet skulle vara genomförda senast år 2025. En revidering av EU:s avfallslagstiftning har varit en viktig del i EU:s arbete mot en mer cirkulär ekonomi (Naturvårdsverket, 2026).

Avfallspaketet trädde i kraft i juli 2018 och sex direktiv berördes:

1. Avfallsdirektivet (2008/98/EG).
2. Direktiv om förpackningar och förpackningsavfall (94/62/EG).
3. Direktiv om deponering av avfall (1999/31/EG).
4. Direktiv om uttjänta fordon (2000/53/EG).
5. Direktiv om batterier och ackumulatorer och förbrukade batterier och ackumulatorer (2006/66/EG).
6. Direktiv om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska och elektroniska produkter (2012/19/EU).

Avfallspaketet fokuserade på att förebygga avfall. Med viktiga mål för minskat matsvinn i EU och stopp för marint avfall bidrar lagstiftningen till FN:s mål för hållbar utveckling. EU har utsett textil till ett fokusområde och senast 2025 skulle alla medlemsländer börja samla in avlagda textilier som en separat fraktion (Naturvårdsverket, 2026).

I EU:s reviderade avfallsdirektiv ligger stort fokus på ökad materialåtervinning och minskad deponering. År 2025 skulle minst 55 viktprocent av det kommunala avfallet i EU återvinnas till nya material. Målsättningen ökar till 60 viktprocent år 2030 och till 65 viktprocent år 2035. Det som ska mätas är faktisk materialåtervinning, vilket betyder att det som materialåtervinns ska mätas och inte det material som samlas in till återvinning (Naturvårdsverket, 2026).

Trots att flertalet av de mål och ändringar som infördes i och med avfallspaketet redan är genomförda är det fortsatt relevant. Flera av de ändringar som införts innebär en påverkan på aktuell avfallsplan och det finns mål, bland annat om återvinning, där målsättningen sträcker sig till år 2035.

2.4 Nationella miljö- och avfallsmål

2.4.1 Nationell avfallsplan

Enligt EU:s avfallsdirektiv ska alla medlemsländer ha nationella avfallsplaner och avfallsförebyggande program. Sveriges gällande nationella avfallsplan och det avfallsförebyggande programmet, *Avfall i ett cirkulärt samhälle – Nationell Avfallsplan 2024 – 2030,* presenterar inga nya förslag till styrmedel eller mål utan syftar i stället på att belysa de problem som finns just nu och skapa en gemensam bas för att bättre förstå nuläget. Planen innehåller åtgärdsförslag och betonar vikten av att alla kan och behöver bidra till resurseffektiva och giftfria kretslopp vilket i sin tur gör att avfall kan hanteras högre upp i avfallshierarkin (Naturvårdsveket, 2024).

Den nationella avfallsplanen presenterar förslag på åtgärder för bland annat olika myndigheter, offentlig förvaltning, verksamheter och privatpersoner. Nedan presenteras några av de åtgärder som Sveriges nationella avfallsplan föreslår för kommuner:

- Samverka med andra kommuner.
- Skapa en cirkulär organisation och utveckla styrmedel för cirkulär resurshantering.
- Ställa krav på miljö, klimat och kemikalier redan vid upphandling och välja hållbara produkter och tjänster. Informera hushåll och verksamhetsutövare om åtgärder för att förebygga avfall utifrån kommunens informationsskyldighet. Kommuner bör även informera om miljö- och hälsopåverkan från olika typer av avfall och ha lättillgänglig och tydlig information om hur och vart man kan återvinna sitt avfall.
- Skapa insamlingssystem som är lättillgängliga och utgår från ett användarperspektiv.

2.4.2 Nationella miljömål

Sverige har satt upp ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål och flertalet etappmål för att driva det nationella miljöarbetet kopplat till de globala hållbarhetsmålen. Flertalet mål har målår 2020, men gäller fortsatt (Naturvårdsverket, 2025). Målen ska fungera vägledande för allas miljöarbete, såväl regeringens som myndigheters och övriga aktörers. Nedan presenteras det övergripande generationsmålet tillsammans med relevanta miljökvalitetsmål och etappmål.

Figur 5. Illustration över de 16 nationella miljökvalitetsmålen (Sveriges miljömål, 2026).

Generationsmålet

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Miljöpåverkan från avfallshanteringen och avfallsförebyggande berör främst målen *God bebyggd miljö* och *Giftfri miljö*, men även direkt eller indirekt flera av de övriga miljömålen, exempelvis *Begränsad klimatpåverkan* (Sveriges miljömål, 2021). Nedan presenteras berörda mål och relevanta preciseringar.

God bebyggd miljö - Hållbar avfallshantering

Avfallshanteringen är effektiv för samhället, enkel att använda för konsumenterna och avfallet förebyggs samtidigt som resurserna i det avfall som uppstår tas till vara i så hög grad som möjligt samt att avfallets påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras.

God bebyggd miljö - Infrastruktur

Infrastruktur för energisystem, transporter, avfallshantering och vatten- och avloppsförsörjning är integrerade i stadsplaneringen och i övrig fysisk planering samt att lokalisering och utformning av infrastrukturen är anpassad till människors behov, för att minska resurs och energianvändning samt klimatpåverkan, samtidigt som hänsyn är tagen till natur- och kulturmiljö, estetik, hälsa och säkerhet.

Giftfri miljö – Förenade områden
Förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön.

Begränsad klimatpåverkan - Temperatur
Den globala medeltemperaturökningen begränsas till långt under 2 grader Celsius över förindustriell nivå och ansträngningar görs för att hålla ökningen under 1,5 grader Celsius över förindustriell nivå. Sverige ska verka internationellt för att det globala arbetet inriktas mot detta mål.

Som ett komplement till miljökvalitetsmålen har etappmål tagits fram. Etappmålen identifierar en önskad samhällsomställning och tydliggör var insatser bör sättas in. Etappmål finns för miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan samt inom områdena avfall, biologisk mångfald, farliga ämnen, hållbar stadsutveckling och luftföroreningar (Naturvårdsverket, 2021). De etappmål som främst berör avfallsarbetet presenteras nedan.

Etappmål för cirkulär ekonomi: Återanvändning av förpackningar
Av de förpackningar som släpps ut på marknaden i Sverige för första gången ska andelen som är återanvändbara öka med minst 20 procent från år 2022 till år 2026 och med minst 30 procent från år 2022 till år 2030.

Etappmål för avfall: Öka andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning
Senast 2025 ska förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall ha ökat till minst 55 viktprocent, 2030 till minst 60 viktprocent och 2035 ha ökat till minst 65 viktprocent.

Etappmål för avfall: Mer- bygg och rivningsavfall materialåtervinns och förbereds för återanvändning
Förberedande för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning av icke-farligt bygg- och rivningsavfall, med undantag av jord och sten, ska årligen fram till 2025 uppgå till minst 70 viktprocent.

Etappmål för minskat matsvinn: Matsvinnet ska minska mätt i mängd livsmedelsavfall
Matsvinnet ska minska så att det sammantagna livsmedelsavfallet minskat med minst 20 viktprocent per capita från år 202 till år 2025.

2.5 Återvinningsmål

I samband med avfallspaketet som presenterades 2018 har flera ambitiösa återvinningsmål för både kommunalt avfall och förpackningar satts. Återvinningsmål för förpackningsmaterial presenteras i Tabell 1. Dessutom har skärpta regler för att beräkna återvinningsgraden skapats för att förenkla arbetet med uppföljning och omställning till cirkulär ekonomi (Naturvårdsverket, 2026).

Tabell 1. Återvinningsmål för förpackningar. Återvinningsgraden är angiven i viktprocent.

Förpackningsmaterial	Till 2025	Till 2030
Alla förpackningar	65 %	70 %
Plast	50 %	55 %
Trä	25 %	30 %
Metall (järnhaltig)	70 %	80 %
Aluminium	50 %	60 %
Glas	70 %	75 %
Papper och papp	75 %	85 %

2.6 Insamling av textil

År 2020 presenterades en statlig utredning om producentansvar för textil, där det föreslogs att producenter ska ha ett ekonomiskt och organisatoriskt ansvar för insamling och återvinning av textilier (Naturvårdsverket, 2026).

Från och med den 1 januari 2025 gäller krav på utsortering och separat insamling av textilavfall enligt avfallsförordningen (2020:614). Det innebär att textilier som utgör avfall inte får blandas med restavfall, om inte kommunen har meddelat undantag enligt 3 kap. 16 § Avfallsförordningen (2020:614). Kommunen ansvarar för att ordna separat insamling av textilavfall från hushåll och liknande verksamheterna samt för att informera invånarna om hur och var textilavfall ska lämnas.

Parallellt med svensk lagstiftning pågår en revidering av EU:s avfallsregelverk med införande av utökat producentansvar (EPR) för textilier. Förslaget innebär att producenter ska bära kostnaderna för insamling, sortering och återvinning, och att medlemsstater ska införa nationella EPR-system inom en viss tid efter direktivets ikraftträdande. Det här kan innebära att kommunernas ansvar förändras i takt med att producentansvaret genomförs i svensk lagstiftning.

2.7 Insamling av förpackningar och returpapper

Förpackningar och returpapper omfattas av producentansvar enligt svensk lagstiftning och det regleras främst i Förpackningsförordningen (2022:1274) och Avfallsförordningen (2020:614). Producentansvaret innebär att producenterna ska finansiera och organisera system för insamling och återvinning. Från och med 2024 har kommunerna får ett utökat ansvar för den praktiska insamlingen av förpackningsavfall från hushåll och vissa verksamheter, medan producenterna fortsatt ansvarar för finansieringen.

Lagstiftningen bygger till stor del på EU:s avfallsdirektiv (2008/98/EG) och EU:s förpackningsdirektiv (94/62/EG) som ställer krav på att medlemsstaterna ska minska mängden förpackningsavfall och öka materialåtervinningen. EU arbetar även med en ny förordning om förpackning och förpackningsavfall (PPWR) som syftar till att ytterligare minska avfallsmängderna och öka återanvändning och återvinning.

I Valdemarsvik kommun sker insamlingen idag främst genom insamling på återvinningsstationer samt på återvinningscentralen. Från och med december 2026 kommer även kommunen att kunna erbjuda fastighetsnära insamling av förpackningsavfall.

För att minska mängden förpackningsavfall och returpapper har kommunen satt upp ett mål där de syftar till att utföra en informationsinsats om förebyggande av avfall och återvinning.

2.8 Mikroplaster i våra hav

Mikroplast är små plastbitar av olika plastmaterial som antingen tillverkas för att användas i olika produkter eller uppkommer vid slitage eller nedbrytning av plast. Mikroplast kan ha effekter på miljö och hälsa och det är därför av intresse att lokalisera dess uppkomst och spridning. Nedan presenteras de källor som står för de största utsläppen av mikroplast i Sverige (Naturvårdsverket, 2025).

- Industriell produktion och hantering av primärplast
- Slitage av däck från vägar
- Konstgräs
- Anläggningar för idrott och lek med underlag som innehåller plast eller gummi
- Textiltvätt
- Båtbottenfärg
- Nedskräpning

Under 2019 redovisade Naturvårdsverket ett regeringsuppdrag om mikroplast i enlighet med EU:s plaststrategi och trycker på att kunskapsluckorna är stora och att det krävs ett fortsatt arbete för att minska spridningen av mikroplast. EU-kommissionen fattade beslut som trädde i kraft den 17 oktober 2023 om att förbjuda försäljning av mikroplaster och kemiska produkter med avsiktligt tillsatta mikroplatser för att på så vis minska mängden mikroplaster som släpps ut i miljön. Denna begränsning gäller en mängd olika produkter och för vissa användningar har det implementerats övergångsperioder (Naturvårdsverket, 2025).

2.9 Regionala miljö- och avfallsmål

Vid framtagandet av avfallsplanen har hänsyn tagits till det regionala miljömål- och uppföljningsarbetet.

Länsstyrelsen i Östergötland har bland annat ansvar för att samordna det regionala arbetet för att uppnå de 16 svenska nationella miljökvalitetsmålen. Avfallsplanen har främst påverkan på målet *God bebyggd miljö* men kopplingar finns även till *Begränsad klimatpåverkan*, *Levande sjöar och vattendrag* samt *Giftfri miljö* på grund av de emissioner som avfallsanläggningar bidrar med till luft, vatten och mark.

Det finns ett regionalt åtgärdsprogram framtaget för att nå miljömålen, *Åtgärdsprogram för miljömålen i Östergötland,* vilket avser perioden 2024 - 2030. På samma vis finns ett åtgärdsprogram för Södra Östersjön som gäller mellan 2022 – 2027.

År 2025 gjordes en uppföljning gällande hur långt Östergötland kommit i åtgärdsarbetet för att nå de svenska nationella miljömålen. Av de tolv mål som bedöms på regional nivå visar resultatet att det enbart är *Bara naturlig försurning* som är nära att nås till 2030 med befintliga styrmedel och resurser. Resultatet visar på en negativ utveckling för målen *Ett rikt växt- och djurliv, Ett rikt odlingslandskap* och *Levande skogar*. Uppföljningen visar på att det saknas en helhetssyn, ett tillräckligt samarbete mellan aktörer och långsiktig finansiering. För att vända trenden krävs därför kraftigt ökade resurser, stabila regelverk och att politiken vågar prioritera miljömålen även när det kostar pengar (Länsstyrelsen Östergötland, 2025).

2.10 Regional Energi- och klimatstrategi

Länsstyrelsen Östergötland har tillsammans med Region Östergötland antagit en gemensam energi- och klimatstrategi för länet, i bred samverkan med regionala aktörer. Denna ska ge vägledning för det fortsatta energi- och klimatarbetet i länet och fungera som ett stöd till kommuner, näringsliv och andra organisationer. Strategin innehåller ett övergripande och fyra underliggande mål, samt sex prioriterade insatsområden. De är framtagna för att lättare kunna strukturera och optimera det arbete som behöver ske i länet (Länsstyrelsen Östergötland, Region Östergötland, 2023).

Insatsområdena är:

- Fossilfri och robust energiförsörjning
- Energi- och klimateffektivt näringsliv
- Energi- och klimateffektiva bostäder och lokaler
- Hållbara och effektiva transporter
- Cirkulär ekonomi och konsumtion
- Hållbar jord och skogsbruk

2.11 Bedömning av behovet av nya och utökade insamlingssystem och anläggningar

Valdemarsviks kommun har under de senaste åren haft en relativt stabil befolkningsutveckling. Kommunen bedömer att befolkningsmängden inte kommer att öka markant under avfallsplanens giltighetstid. Något betydande ökat behov av insamlingskapacitet till följd av befolkningstillväxt bedöms därför inte föreligga under planperioden.

Kommunen bedömer att det befintliga systemet för insamling av kommunalt avfall i huvudsak fungerar väl och är anpassade till dagens behov, samt att införande av flerfackskärl kommer innebära en positiv utveckling för återvinningsgraden inom kommunen. Det system som finns idag och som planeras införas under 2026 bedöms ge god tillgänglighet för kommuninvånarna och skapa goda förutsättningar för utsortering och materialåtervinning.

Kommunen arbetar kontinuerligt med att utveckla insamlingen av farligt avfall för att öka tillgängligheten och minska risken för att farligt avfall hamnar i restavfallet. Behov av fortsatta informationsinsatser och utveckling av insamlingssystemet kan förekomma under planperioden. Textilavfall kan

idag lämnas vid kommunens återvinningscentral och kommunen bedömer att nuvarande insamlingssystem är tillräckligt under planperioden. Insamlingen av textilavfall kan dock behöva utvecklas i framtiden beroende på förändrad lagstiftning, nationella krav eller förändrar ansvarsfördelning mellan olika aktörer.

Kommunens säsongsvariationer med ökat antal besökare under sommarhalvåret motiverar även en fortsatt översyn av insamlingslösningar i kust- och skärgårdsområden för att säkerställa en god avfallshantering under perioder med hög belastning.

Kommunen bedömer att nuvarande insamlingssystem i huvudsak ger förutsättningar att uppnå nationella, regionala och lokala mål för avfallshanteringen under planperioden.

Den samlade bedömningen är att kommunen nuvarande insamlingssystem är ändamålsenliga under planperioden men att kommunen fortlöpande behöver följa utvecklingen av lagstiftningen, avfallsflöden och framtida kapacitetsbehov för att säkerställa en långsiktigt hållbar avfallshantering.

3. Genomförande

Nedan beskrivs de styrmedel och arbetssätt som används för att nå avfallsplanens mål.

Lokala avfallsföreskrifter

Enligt Miljöbalken ska det för varje kommun finnas avfallsföreskrifter och en avfallsplan. Avfallsföreskrifterna är ett av de viktigaste styrmedlen för den kommunala avfallshanteringen och de innehåller de lokala bestämmelserna för hanteringen av avfall som kommunen ansvarar för. I föreskrifterna beskrivs bland annat vilka skyldigheter fastighetsinnehavare och verksamhetsutövare har för det avfall de genererar. Där beskrivs även hur avfall ska sorteras och lämnas. Avfallsföreskrifterna är ett komplement till gällande lagstiftning på området och det dokument som ligger till grund för hur frågor hanteras i det dagliga arbetet och vid tvister.

Avfallstaxan

Ett viktigt ekonomiskt styrmedel på lokal nivå är avgifterna i avfallstaxan. I avfallstaxan finns avgifter för hämtning och behandling av kommunalt avfall. Liksom för avfallsplan och avfallsföreskrifter fattar respektive kommuns fullmäktige beslut om att anta taxan. Likställighetsprincipen är en viktig grund för taxan där alla kommuninvånare ska behandlas på samma sätt. Taxan ska vara konstruerad enligt självkostnadsprincipen, vilket innebär att de avgifter som totalt sett tas ut för hantering av kommunalt avfall inte får vara större än de totala kostnaderna. Avfallstaxan kan utformas på ett sådant sätt att den hjälper till att nå målen i avfallsplanen och att en miljöanpassad avfallshantering främjas. Enligt miljöbalken får avfallstaxan miljöstyras, alltså att sämre insamlingssystem för miljön kostar mer och bättre system subventioneras.

Kommunikation och information

Välfungerande kommunikation och information omfattar både att invånare och verksamhetsutövare enkelt ska kunna få svar på sina frågor och att den information de behöver för att kunna hantera sitt avfall på rätt sätt når ut till dem och att de förstår den. Det sker en mängd kommunikationsinsatser och informationskampanjer för att påverka invånare och verksamhetsutövare att hantera sitt avfall på ett miljöriktigt sätt och låta avfallshanteringen klättra i avfallstrappan. Informationsinsatser kommer få ökad betydelse framöver.

Tillsyn

Tillsyn över avfallshantering som härrör av 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av länsstyrelsen om inte annat har beslutats.

Upphandling

Offentlig upphandling och offentliga inköp är viktiga styrmedel där kommunerna har stora möjligheter att påverka. Genom att ställa ökade hållbarhets- och miljökrav vid upphandlingar och skapa rutiner för avfallsförebyggande arbete i samband med inköp och upphandling kan kommunerna aktivt förebygga avfall och bidra till hållbar utveckling.

Översiktsplanering och fysisk planering

Genom att avfallsfrågor lyfts tidigt i den kommunala planprocessen säkerställs att avfallsfrågor beaktas under planering av nya områden och vid ny- och ombyggnad. Det är viktigt att representanter med avfallskompetens följer projekten under hela planeringsprocessen och att bygglov granskas utifrån ett avfallsperspektiv.

Avfallshanteringen är en del av den centrala fysiska planeringen och resursplaneringen i kommunen och bör ingå i den övergripande planprocessen till exempel när kommunen tar fram en ny översiktsplan.

3.1 Utvecklingsplan Valdemarsvik

Valdemarsvik kommun fastslog år 2013 *Vision 2025* vilken fungerar som en utvecklingsplan för hela kommunen, där det ingår inriktningsmål och resultatmål. Varje inriktningsmål knyter förutom visionen också an till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Inom *Vision 2025* har även en näringslivsstrategi tagits fram. Visionen är långsiktig, inriktningsmålen är på mellanlång sikt och resultatmålen ska uppnås under budgetperioden. Den speglar även av sig i kommunens mål och budget för åren 2024 – 2026 och påverkar således avfallsplanen. Kommunen har nyligen antagit *Vision 2030*, som ersätter den tidigare visionen. Inriktnings- och resultatmål kommer att arbetas från för den nya visionen.

I näringslivsstrategin finns det två inriktningsmål som är särskilt relevanta.

(i1.) ... den resurseffektiva kommunen:

- Kommunens resurser ska användas effektivt och där de gör störst nytta.

- Invånarnas skattemedel ska vårdas med stor försiktighet.
- God ekonomisk hushållning ska upprätthållas. För att bygga kommunen starkare för framtiden så krävs att kommunens verksamheter har en kostnadsutveckling under kontroll och att kommunen kan finansiera så stor andel av kommunens investeringar som möjligt med egna medel.

(i4) ... den klimatsmarta och miljökloka kommunen:

- Klimatförändringarna är ett verkligt hot. Utsläppen av växthusgaser fortsätter att stiga och som följd riskerar vi att nå en genomsnittlig global uppvärmning som överstiger två grader, vilket skulle få allvarliga konsekvenser för ekosystem, havsförsurning, mänsklig säkerhet, matproduktion, vattentillgång, hälsa och ökad risk för naturkatastrofer. Varje kommun och organisation måste bidra med det som är möjligt för att vända utvecklingen.

  Det innebär att Valdemarsviks kommun, både som organisation och som samhällsaktör bidrar till minskat koldioxidutsläpp genom att ge förutsättningar för medarbetare och medborgare att göra kloka val. Fokus för kommunen är infrastrukturella åtgärder (digitala och fysiska), transporter, energianvändning, inköp av livsmedel och andra produkter samt hanteringen av kommunens avfall.

4. Lokala inriktningar och handlingsplaner

Figur 9. Turbåt i Grytsskärgård

I detta kapitel presenteras huvudmålen för 2026 – 2028. Under varje huvudmål finns en handlingsplan i form av ett antal detaljerade delmål förklarade och kopplade till de åtgärder som behöver göras och ansvarsfördelningen för dessa samt hur de ska följas upp. Huvudmålen är utvalda utifrån de kriterier man har på utvecklandet av avfallshanteringen inom kommunen och grannkommunen Söderköping[10].

Inriktningar:

- Förebyggande av avfall och återbruk
- Nedskräpning och ren kust
- Hållbar hantering av matavfall
- Förbättrad utsortering av farligt avfall och förpackningsmaterial
- Förbättrad avfallsorganisation
- Avfallsrelaterade klimatmål

4.1 Inriktning 1 – Förebyggande av avfall och främjande av återbruk

Alla privatpersoner och verksamheter som ger upphov till avfall är skyldiga att sortera ut och lämna sitt avfall i de olika insamlingssystem som finns. Då var och en producerar cirka ett halvt ton avfall varje år är det även viktigt att minska mängden avfall. Att avfallet hamnar på rätt plats och omhändertas på ett miljöriktigt sätt är också en viktig aspekt.

I det nationella arbetet för att minska avfallet lyfts kommunernas egna verksamheter upp som särskilt viktiga. Det ställs även krav på kommunerna att informera om det avfallsförbyggande arbetet. Utifrån dessa aspekter har delmål satts upp för att avfallsmängderna per person ska minska i kommunen.

Informationsinsatser av olika slag är ett viktigt verktyg för att uppmuntra till minskad konsumtion och återbruk. För att uppmuntra till att välja återbruk och göra kloka val när det kommer till konsumtion och avfallshantering har kommunen valt att satsa på informationskampanjer om bland annat marin nedskräpning, matsvinn och insamling av farligt avfall. Det är viktigt att information går ut i många kommunikationskanaler till exempel kommande evenemang och kan informeras via brevutskick, fakturautskick, hemsida, sociala medier och annonsering i tidningen. Tidigare år har resurser varit begränsade vilket har försvårat möjligheterna att få informationen.

Då Valdemarsvik är en skärgård- och därmed turistkommun, ökar antalet människor i rörelse som genererar avfall kraftigt under sommarmånader och storhelger i kommunen. Riktade insatser till turister och friluftslivet bör därför prioriteras.

I förskrifterna från Naturvårdsverket lyfts kommunernas egna verksamheter upp som särskilt viktiga. Kommunen ska vara en föregångare i det avfallsförbyggande arbetet och målarbetet behöver därför även innefatta dessa.

1.1 Den totala mängden restavfall ska minska i enlighet med 4 kap. 2§ Avfallsförordningen (2020:614) om mål för kommunalt avfall		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Använda resultat från plockanalys för riktad kommunikation till hushåll och verksamheter	Mäts som ja eller nej. Mäts årligen.	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
1.2 Andelen matavfall från restavfallet ska minska jämfört med 2026 års plockanalys.		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Genomföra en informationskampanj för att öka medvetenheten om matavfall och uppmuntra till bättre utsortering och minskat matsvinn	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
1.3 Förebygga uppkomsten av förpackningsavfall och returpapper samt öka återvinningsgraden		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Genomföra en informationskampanj för att öka medvetenheten om förpackningsavfall och returpapper och uppmuntra förebyggande åtgärder och bättre utsortering	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
1.4 Avfallsmängderna i kommunernas egna verksamheter ska minska och återvinningsgraden ska öka		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Genomföra kommunikationsinsatser på intranätet för att stärka personalens kunskaper om avfallshantering och återvinning	Mäts som ja eller nej Årligen	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
1.5 Ställa tydliga krav vid upphandling av varor och tjänster i samtliga kommunala verksamheter i syfte att förebygga avfallets mängd och farlighet		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Utred kravnivåer för att hållbar upphandling ska sättas där ambitionen är att minst baskravet ska följas.	Mäts som ja eller nej Stickprov (en upphandling per kvartal)	Kommunstyrelsen Enhet: Ekonomi
Upphandlingsplanen ska innehålla formulerade hållbar-hetskriterier för att minska inköp av nya produkter (Till exempel implementera riktlinjer för att reparera i stället för att köpa nytt)	Mäts som ja eller nej. Årligen	Kommunstyrelsen Enhet: Ekonomi
1.6 Återvinningsgraden för byggmaterial ska öka		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Arbeta med att införa återbruk av byggmaterial på återvinningscentralen	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad

4.2 Inriktning 2 - Minskad nedskräpning och ren kust

Figur 10. Ren östkust (Fotograf: Carl Hamilton, 2020)

Under ett antal år har Valdemarsvik aktivt arbetat i linje med det nationella avfallsmålet att minska nedskräpningen i Sverige på land i samarbete med Håll Sverige Rent och skärgårdskommunerna. Ett antal av kommunens förskolor har medverkat i aktioner för skräpinsamling och ett mål är att dessa aktiviteter ska utökas, genom att fler förskolor och även grundskolor ansluter sig. Kommunen är även medlemmar i Städa Sverige.

Då kommunen har en tydlig kustkoppling och skärgård samt att det gemensamma nationella arbetet med att minska plast (mikroplaster) i våra hav fortsätter fokuserar kommunen på åtgärder som minskar den marina nedskräpningen. Att genomföra informationsinsatser, städning av stränder och undersöka möjligheter för pantinsamling i skärgården är några av de områden där fokus ligger.

Aktörer - Minskad nedskräpning och ren kust

De aktörer som kan involveras i arbetet med att uppfylla inriktningarna är framför allt barn och utbildning samt föreningslivet.

Samarbetet med Håll Sverige rent kan utökas för att uppnå en ökad insamling av plast i kustnära miljö. Det regionala samarbetet är en möjlighet där bland annat kustnära insamling arrangeras mellan flera skärsgårdkommuner idag.

2.1 Arbeta för minskad nedskräpning i kust- och strandnära områden		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Genomföra en informationsinsats om hur marin nedskräpning påverkar djur och natur i havet	Mäts som ja eller nej. Årligen.	Kommunstyrelsen Enhet: Utbildning, kultur, fritid
Genomföra en informationsinsats om resultat och påverkan från skräpplockning	Mäts som ja eller nej. Årligen.	Kommunstyrelsen Enhet: Utbildning, kultur, fritid
Genomföra städning av stränder för att minska mängden marint skräp	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Utbildning, kultur, frihet
2.2 Utveckla återvinning och sophantering i skärgården		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Undersöka möjligheterna att etablera ett system för pantinsamling i skärgården	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad

4.3 Inriktning 3 - Hållbar hantering av matavfall

Figur 11. Införandet av Gröna påsen har minskat andelen matavfall i den fraktionen för restavfall. (Bildkälla: Avfall Sverige)

Valdemarsvik kommun arbetar med gröna påsen[16] vilket innebär ett system för utsortering av matavfall som möjliggör biologisk behandling av matavfallet. Avfallstaxan är ett viktigt verktyg för att anpassa avfallsarbetet och skapa incitament för utsortering. Kommunen arbetar med att implementera gröna påsen hos fler hushåll samt att informera om dess positiva konsekvenser.

Ny plockanalys av matavfall i den fraktionen för restavfall planeras under 2026 och resultatet kommer vara utgångsläget för målarbetet.

Tidigare arbete med att minska matavfallet i restavfallet samt att förebygga matsvinn i de kommunala verksamheterna fortsätter genom riktade informationsinsatser i förskolorna och hos kostenheten.

Aktörer – Hållbar hantering av matavfall

De berörda enheterna inom kommunen är alla kommunala verksamheter. Särskilt ansvar har kommunstyrelsen tillsammans med barn- och ungdomsnämnden samt socialförvaltningen.

3.1 Fortsätta arbetet med matsvinn i kommunen skolverksamheter för att minimera och förebygga att matavfall uppstår inom kommunen		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Arbeta för att matsvinn uppgår till max 20 gram svinn per portion	Mänga matsvinn (gram) per portion Årligen	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad

4.4 Inriktning 4 - Förbättrad utsortering av farligt avfall

Att förbättra utsorteringen av farligt avfall är viktigt för att minska spridningen av miljö- och hälsofarliga ämnen.

För att öka utsorteringen av farligt avfall har delmål satts upp för att göra det mer tillgängligt för invånarna att sortera och slänga farligt avfall. För att uppmuntra kommuninvånarna att sorter ut sitt farliga avfall ska det blir mer lättillgängligt genom bland annat fastighetsnära utsortering samt att det planeras informationsinsatser under åren.

För att följa upp målen om ökad utsortering av farligt avfall och förpackningsmaterial kommer en plockanalys att genomföras under 2026. Andelen farligt avfall i den fraktionen för restavfall kommer att jämföras med andelen som uppmättes i 2025 års plockanalys. Plockanalyserna kommer att utföras i enlighet med Avfall Sveriges metod för plockanalyser (Avfall Sverige, 2011).

Aktörer – Förbättrad utsortering av farligt avfall och förpackningsmaterial

Den berörda enheten inom kommunen är renhållningsenheten. Kampanjer kan exempelvis utföras i samarbete med Batteriåtervinningen och Håll Sverige Rent.

4.1 Det farliga avfallet i restavfallsfraktionen ska fortsatt minska		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Skapa och utveckla möjligheter för sortering av farligt avfall i flerbostadshus	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Införa sortering av batterier för fastighetsnära insamling vid flerbostadshus	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Utföra informationsinsatser om fastighetsnära insamling av batterier från flerbostadshus	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Utföra informationsinsats om nya elektronikboxar som är del av startpaket för fyrfackskärl	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad

4.5 Inriktning 5 – God avfallsorganisation med användare och framtiden i fokus

En förbättrad avfallsorganisation kan uppnås genom att arbeta med kommunikation och information, kundbemötande och i form av förändringar av avfallstaxan och genom att förenkla insamlingssystemet för användaren. Det är en viktig del i arbetet för att genomföra avfallsplanens mål.

För att utveckla avfallsorganisationen har kommunen valt att se över gemensamma rutiner för avfallsfrågor och etablera strukturerade samarbeten med olika organisationer.

För att nå kommuninvånarna och engagera dem i avfallsfrågor ska kommunikationen ses över och avfallsplanens åtgärder implementeras i kommunens årshjul för kommunikation, som utformats med en inriktning hur kommunikationen ska ske. Ett ökat fokus kommer att ligga på informationsinsatser till kommunens invånare.

Gott bemötande och god service är en förutsättning för att de som använder avfallssystemen ska uppmuntras att göra rätt, därför planeras även åtgärder för att utveckla kommunens verksamhet på återvinningscentralen.

Aktörer - Förbättrad avfallsorganisation

Berörda enheter inom kommunen är alla kommunala verksamheter. Särskilt stöd kan fås av Kommunikationsansvariga.

5.1 Utveckla den fysiska planeringen kopplad till avfallshantering		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Ta fram gemensamma rutiner för hur avfallsfrågor ska hanteras i bygglovsprocessen	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Etablera ett strukturerar samarbete mellan avfallsorganisationen, bygglov och fysisk planering med minst två gemensamma möten per år	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
5.2 Stärka kommunens kommunikation kring avfall och återvinning		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Utveckla samarbetet med grannkommunerna i regionen med exempel på kommunikationsarbete	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Informationsinsatser som syftar till att informera om hela avfallskedjan, även hur avfallet slutligen hanteras	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Integrera avfallsplanens aktiviteter i kommunens lokala årshjul med aktiviteter	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Integrera avfallsplanen i skolornas undervisning genom att informera om den och erbjuda undervisning/ informationsinsatser	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
5.3 Utveckla verksamheten på återvinningscentralen för förbättrad kontroll och utökade sorteringsmöjligheter		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Införa sensorsystem för kontroll av vem som lämnar avfall på återvinningscentralen	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Genomföra studiebesök på andra kommuners återvinningscentraler för att hämta inspiration om goda servicelösningar	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Utred möjligt samarbete med returpack för att förbättra möjligheten att lämna pant på återvinningscentral	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Införa möjlighet att sortera ut tryckimpregnerat trä på återvinningscentral	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Införa möjlighet att sortera ut hårdplast på återvinningscentral	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad

4.6 Inriktning 6 – Avfallsrelaterade klimatmål

Genom att sätta upp en inriktning om minskad klimatpåverkan kan både utsläpp av metan, avfallstransporter och förbättringar av energisystem inrymmas i avfallsplanen.

I Valdemarsviks kommun finns ett antal nedlagda deponier. Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2020:6) om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall ska avfallsplanen innehålla uppgifter om nedlagda deponier och för varje deponi ska det finnas en bedömning av risken för olägenheter för människors hälsa eller miljön. För deponier där kommunen varit verksamhetsutövare ska planen även innehålla uppgifter om planerade och vidtagna åtgärder. Bedömningen av risken bör ske med MIFO -metodiken (Naturvårdsverket, 1999). Inga inventeringar av de nedlagda deponierna har skett i Valdemarsvik under den föregående planperioden. En annan aspekt är de diffusa utsläppen av metan som kan ske från avfallsupplagen. Av dessa skäl är ett av delmålen att inventera de nedlagda deponierna enligt MIFO-metodiken och ta fram en åtgärdsplan för detta.

En annan miljö- och klimataspekt av avfallshantering är hur avfallstransporterna sker. För att möta nationella och regionala mål har bränslet i samtliga avfallsfordon bytts ut mot fossilfritt bränsle.

Aktörer – Avfallsrelaterade klimatmål

Berörda enheter inom kommunen är samhällsbyggnad och miljökontoret.

6.1 Färdigställa inventering av nedlagda deponier enligt MIFO		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Genomföra minst en MIFO fas 2 per år	Antal MIFO utförda Årligen	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Undersöka möjligheten att söka statligt bidrag för dessa undersökningar	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
6.2 Optimera körlistor för avfallshämtningen för att minska körsträckor		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Genomföra ruttoptimering	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad

5. Uppföljning

En avfallsplan ska uppdateras och revideras minst var fjärde år enligt miljöbalken. Uppföljningen av planen och de aktuella åtgärderna ska ske årligen så att mätning och uppföljning kan göras kontinuerligt. Den färdiga planen antas genom godkännande i kommunfullmäktige. Uppföljning av samtliga delmål ska ske en gång per år. De instanser som ansvarar för målen presenteras under inriktningarna 1–6. Renhållningschefen ansvarar för att uppföljning av avfallsplanen i sin helhet sker en gång per år. Genom årlig uppföljning blir avfallsplanen ett aktivt verktyg för kommunen i arbetet med att anpassa avfallshanteringen i riktning mot en hållbar samhällsutveckling.

6. Miljöbedömning

Enligt 6 kap. miljöbalken gällande miljöbedömningar och miljöbedömningsförordningen (2017:966) berörs de kommunala avfallsplanerna av reglerna om miljöbedömning. Syftet med miljöbedömningen är att utveckla medvetenheten om miljöfrågorna i avfallsplaneringsprocessen. De målområden som har satts upp ställs i relation till de nationella miljökvalitetsmålen. Avfallsplanen förhåller sig även till andra planer, program och strategier som översiktsplan, detaljplan, tillsynsplan, energiplan med flera.

I många fall krävs en miljöbedömning av avfallsplanen genom upprättande av en miljökonsekvensbeskrivning. Det finns dock inget generellt lagkrav på miljöbedömning av alla avfallsplaner. För att avgöra om en miljöbedömning krävs för en avfallsplan görs en utredning om betydande miljöpåverkan. Det är avfallsplaner, vars genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan, som ska miljöbedömmas och då tas en miljökonsekvensbeskrivning fram.

I Bilaga 4 redovisas utredningen som gjorts för denna avfallsplan. Slutsatsen av den upprättade utredningen om betydande miljöpåverkan är att avfallsplanen inte ger upphov till betydande miljöpåverkan, vilket innebär att en miljöbedömning inte behöver göras.

7. Referenser

Avfall Sverige. (2024). *Avfallstrenden 2024*.

Länsstyrelsen Östergötland. (2025). *Regional årlig uppföljning av miljömålen 2025 för Östergötlands län.*

Länsstyrelsen Östergötland, Region Östergötland. (2023). *Energi- och klimatstrategi för Östergötland – År 2024 till 2027.* Länsstyrelsen Östergötland, Region Östergötland.

Naturvårdsveket. (2024). *Avfall i ett cirkulärt samhälle - Nationell avfallsplan 2024-2030.* Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket. (den 16 December 2020). *Nya regler för avfallshantering och återvinning – från avfall till resurs*. Hämtat från Naturvårdsveket: https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Avfall/Nya-regler-for-avfallshantering-och-atervinning/ den 8 Juni 2021

Naturvårdsverket. (den 06 Juni 2025). *Mikroplast*. Hämtat från Naturvårdsverket: https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Plast/Mikroplast/ den 02 mars 2026

Naturvårdsverket. (den 14 01 2025). *Sveriges miljömål*. Hämtat från https://www.naturvardsverket.se/om-miljoarbetet/sveriges-miljomal/ den 10 03 2026

Naturvårdsverket. (den 10 03 2026). *Från avfall till resurs- genomförandet av avfallspaketet.*

Sopor.nu. (den 10 03 2026). *Så styrs avfallet.*

Sveriges miljömål. (2026). *Miljömålen*. Hämtat från Sveriges Miljömål: den 9 juni 2021

UNPD. (den 10 03 2026). *Globala Målen.* Hämtat från Globala målen

Juridiska referenser (ny)

SFS 2020:614. *Avfallsförordning*. Avfallsförordning (2020:614) Svensk författningssamling 2020:2020:614 t.o.m. SFS 2020:1302 - Riksdagen

SFS 1998:808. *Miljöbalk*. Miljöbalk (1998:808) Svensk författningssamling 1998:1998:808 t.o.m. SFS 2020:1174 - Riksdagen

SFS 2017:966. *Miljöbedömningsförordningen*. Miljöbedömningsförordningen (2017:966). Svensk författningssamling 2017:966

NFS 2020:6 *Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall*. NFS 2020:6. Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall. (naturvardsverket.se)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv. *Europeiska unionens officiella tidning. L312/3. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0098&from=SV*

Uppföljning av avfallsplan 2023 - 2025

Av 19 uppsatta inriktningsmål uppnåddes fullt resultat på 8 (samtliga åtgärder genomförda) och delvis resultat på 2 (majoriteten av åtgärden är genomförda eller delvis genomförda). 9 målsättningar uppnåddes inte (en eller färre åtgärder har delvis genomförts). Nedan presenteras tidigare inriktningar och uppföljning av dessa. Samtliga målsättningar har utvärderats under framtagandet av Avfallsplanen 2026-2028.

Färgerna (rött, gult och grönt) representerar åtgärdens status vid uppföljningen för respektive år.

Delmålet är uppnått.

Delmålet är delvis uppnått.

Delmålet är inte uppnått.

Inriktning 1 – Förbyggande av avfall och återbruk

1.1 Avfallsmängderna per person ska minska till 2025 i enlighet med det nationella målet om avfallsförebyggande enligt EU:s avfallshierarki.		Ej uppnått
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Förbättra information om avfallsminimering till hushållen genom hemsidan och via specifika utskick.		På grund av personalomsättning så har inte avfallsplanen följts upp ordentligt och detta bidrar till att målet inte är uppfyllt.
Anordna årliga evenemang med tema avfallsminimering på ÅVC:n (kan utföras i samarbete med andra aktörer t.ex. olika hjälporganisationer)		På grund av personalomsättning så har inte avfallsplanen följts upp ordentligt och detta bidrar till att målet inte är uppfyllt.
Gör riktade informationsinsatser med stöd av sociala medier för att skapa engagemang i kommunen för avfallsfrågor. (Detta implementeras i kommunens befintliga årshjul för kommunikation)		På grund av personalomsättning så har inte avfallsplanen följts upp ordentligt och detta bidrar till att målet inte är uppfyllt.
Gör riktade insatser till turister/säsongsboende under semester/sommarsäsongen i samverkan med andra skärgårdskommuner.		På grund av personalomsättning så har inte avfallsplanen följts upp ordentligt och detta bidrar till att målet inte är uppfyllt.

Se över möjligheten att söka medel, till exempel EU-projekt i samverkan med grannkommuner.		På grund av personalomsättning så har inte avfallsplanen följts upp ordentligt och detta bidrar till att målet inte är uppfyllt.
1.2 Andelen mat och restavfall ska minska med 25% motsvarande det nationella målet för mat- och restavfall i enlighet med det nationella 25/25 målet.		Ej uppnått
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Åtgärder som leder till målet finns under respektive del så som åtgärder för att minska matsvinnet och att minska onödig användning av produkter. En utökad utsortering av såväl matavfall som förpackningar som ändå uppstår kommer också att behövas.		Ingen plockanalys har genomförts sedan 2021.
1.3 Avfallsmängderna i kommunernas egna verksamheter ska minska och återvinningsgraden ska öka.		Delvis resultat
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Inventera var i kommunens verksamheter det genereras mest avfall, för att kunna sätta upp nya konkreta mål.		Ingen inventering av vilken verksamhet som genererar mest avfall har genomförts.
Se över verksamheternas möjligheter till återbruk av möbler.		Återbruk av möbler görs delvis genom kommunens möbelförråd. Möbelförrådet ska man kontakta i första hand innan man beställer nytt.
Riktade informationsinsatser för kommunen egna verksamheter.		Har inte genomförts.
Förbättra/förenkla möjligheterna att sortera i kommunernas verksamheter. Görs i dialog med fastighetsansvariga.		Sortering har införts på de flesta av kommunens verksamheter.
1.4 Senast 2025 ställs tydliga krav vid upphandling av varor och tjänster i samtliga kommunala verksamheter i syfte att förebygga avfallets mängd och farlighet.		Fullt resultat
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Utred kravnivåer för hållbar upphandling ska sättas där ambitionen är att minst baskravet ska följas. Här behöver upphandlingsansvariga involveras.		Det här finns med i rutinerna för varje upphandling.
Driva frågorna tillsammans med andra upphandlande myndigheter och därmed öka möjligheterna att påverka leverantörer.		Det här finns med i rutinerna för varje upphandling.
Ställa och säkerställa miljökrav anpassade efter specifik upphandling.		Det här finns med i rutinerna för varje upphandling.

Upphandlingsplanen ska innehålla formulerade hållbarhetskriterier för att minska inköp av nya produkter (till exempel implementera riktlinjer för att reparera istället för att köpa nytt).		Det här finns med i rutinerna för varje upphandling.
1.5 Andelen textilier i den restavfallsfraktionen ska minska till år 2025.		Fullt resultat
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Se över fler samarbeten med aktörer som kan samla in textilier på ÅVC.		Insamling sker i egen fraktion på återvinningscentralen. Kommunen har egen insamling sedan 1 januari 2025.
Se över fraktioner för textilier på ÅVC.		Insamling sker i egen fraktion på Återvinningscentralerna. Kommunen har egen insamling sedan 1 januari 2025.
Riktade informationsinsatser till hushållen.		Informationsinsats genomfördes i samband med att egen fraktion på återvinningscentralen infördes.
1.6 Återvinningsgraden för byggmaterial ska öka.		Ej uppnått
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Utred möjligheterna för fler fraktioner för bygg- och rivningsavfallet på befintlig ÅVC.		Det här har inte genomförts.
Erbjud utsortering av bygg- och rivningsavfall vid fastighetsgränsen som en extra tjänst.		Det här har inte genomförts.

Inriktning 2 – Minskad nedskräpning och ren kust

2.1 Utöka aktionerna för att minska nedskräpningen årligen i kommunen.		Delvis resultat
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Fortsatt samarbete med Håll Sverige rent och Städa Sverige. Engagera skolor och förskolor i arbetet. Fortsatt samarbete med det lokala föreningslivet, till exempel genom ungdomsidrotten.		Flera informationsinsatser genomförs årligen. Föreningar samlar in pant.
Utreda möjligheten att ta emot säckvis med pantflaskor vid Returpack på ÅVC.		Möjligheten att lämna säckvis med pant på återvinningscentralen har inte utretts men möjligheten finns på Hemköp i Valdemarsvik.
2.2 Fler skolor ska delta i auktioner för att minska nedskräpning.		Ej uppnått
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Ta fram en gemensam plan i dialog med barn- och ungdomsnämnden med fokus på informationsinsatser och aktiviteter under året, där även den äldre åldersgruppen engageras (mellanstadiet och högstadiet). Anordna temadag på exempelvis marint skräp i skolorna.		Inga av dessa åtgärder har genomförts.
2.3 Fortsatt kustnära insamling av plast i havet utförs vartannat år med start 2018.		Fullt resultat
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Kustnära insamling av plast i skärgårdsmiljö. I samarbete med Håll Sverige rent kan man exempelvis arrangera Kuststädardag eller Clean-Up kust-event. Fokus läggs främst på badplatser och hamnar i kommunen.		Kustnära insamling genomfördes senast 2025.
Fortsatt kommunicera Strandstädarkartan på kommunens hemsida och genom andra kanaler.		Genomförs inom kommunen.

Inriktning 3 – Hållbar hantering av matavfall

3.1 Andelen matavfall i den fraktionen för restavfall till senast 2025 ska vara läge än andelen 2021.		Ej uppnått
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Styrs via avfallstaxan. Informationsinsatser till hushållen.		Ingen plockanalys har genomförts sedan 2021.
3.2 Arbetet med matsvinn fortsätter för att minimera och förebygga att matavfall uppstår hos kommunens verksamheter.		**Fullt resultat**
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Informationsinsatser till kommunens verksamheter. En vecka per år kommer förskolorna att mäta tallrikssvinnet. Under samma vecka ska personalen prata med barnen om varför man inte ska kasta mat i onödan. Skolorna ska implementera matsvinnsfrågan i till exempel skolans ”kostråd”. Fokusinsatser hos äldreomsorgen och socialförvaltningen för att minska andelen matsvinn i samband med servering i hemmet.		Samtliga åtgärder genomförs årligen inom kommunen.
3.3 Minska matsvinnet vid servering inom äldreomsorgen.		**Fullt resultat**
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Informationsinsatser och dialog med socialförvaltningen för att mäta matsvinn i mottagningsköken.		Åtgärden genomförs årligen inom kommunen.

Inriktning 4 – Förbättrad utsortering av farligt avfall och förpackningsmaterial

4.1 Fortsatt öka tillgängligheten för sortering av farligt avfall och till 2025 ska farligt avfall i den fraktionen för restavfall ha minskat med 25% jämfört med år 2021.		Ej uppnått
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Att införa samlaren.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
Informationsinsatser för att sprida information samlaren och var den finns.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
Införande av tillfällig behållare för att samla in farligt avfall på öarna.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
Stimulera till att använda återvinningscentralen och återvinningsstationer genom informationsinsatser och genom att anordna temadagar.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
4.2 Förpackningsmaterial i den fraktionen för restavfall ska minska med 25% till år 2025, jämfört med år 2021.		Ej uppnått
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025.**
Informationsinsatser till hushållen för att upprätthålla en god utsortering av förpackningsmaterial.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
Implementera upphandlingsrutiner av returpapper.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
4.3 Införa nytt skyltsystem på ÅVC:er och gemensamma insamlingsplatser.		Fullt resultat
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Inventering av flerbostadshus och gemensamma insamlingsplatser.		Har genomförts under hösten 2025.
Uppdatera skyltsystem på ÅVC i samband med att befintliga sorteringskärl byts ut.		Nytt skyltsystem infördes under hösten 2025.

Inriktning 5 – Förbättrad avfallsorganisation

5.1 Förbättrad kommunikation		Ej uppnått
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Upprättande av en sorteringsguide som kan publiceras på kommunens hemsida.		Sorteringsguide finns publicerad på Avfallsappen som kommunen har.
Informationsinsatser som syftar till att informera om hela avfallskedjan, även hur avfallet slutligen hanteras.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
Integrera avfallsplanens aktiviteter i kommunens lokala årshjul med aktiviteter.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
Integrera avfallsplanen i skolornas undervisning genom att informera om den och erbjuda undervisning/informationsinsatser.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
Utveckla samarbetet med grannkommunerna i regionen med goda exempel på kommunikationsarbete.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
5.2 Senast 2025 ska alla som ger upphov till hushållsavfall och därmed jämförligt avfall omfattas av renhållningsavgift.		Fullt resultat
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Utföra en inventering av antalet hushåll som har ett renhållningsabonnemang.		Koordinater har satts på samtliga sopkärl under 2025 och i samband med det så har även abonnemangen inventerats.
5.3 Utveckla den fysiska planeringen kopplad till avfallshanteringen		Ej uppnått
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
En god avfallshantering säkras redan i startskedet genom tydliga rutiner innan nya detaljplaner antas och vid godkännande av bygglov.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
Logistik och transport för avfallshanteringen ska tas med i den fysiska planeringen redan från början.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.

Inriktning 6 – Avfallsrelaterade klimatmål

6.1 Inventering av nedlagda deponier, enligt MIFO. Inventering ska vara klart år 2023.		Fullt resultat
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Åtgärdsplan för hur inventeringen ska ske och om det behövs fler åtgärder. Samordna insatserna med Söderköpings kommun. Söka statliga bidrag för att finansiera undersökningarna och åtgärderna.		Inventeringen är klar och åtgärdsplan har tagits fram.
Resultat från inventeringen kommuniceras till berörda verksamheter exempelvis med stöd av kommunens gemensamma kartsystem (Geosecma).		Resultat från inventeringen har kommunicerats med berörda verksamheter och fastighetsägare.

Bilaga 2 Nulägesbeskrivning

I denna bilaga presenteras en nulägesbeskrivning av Valdemarsviks kommun. I nulägesbeskrivningen beskrivs bland annat kommunens nuvarande avfallshantering och avfallsmängder.

1 Valdemarsviks kommun

Valdemarsvik omnämns för första gången 1383 i Borkhults arkiv, då under namnet Wagmare. Idag är Valdemarsvik en kommun som präglas av skärgårdsmiljö med en nära 700 kilometer lång strandlinje. På sommaren förvandlas orten till ett populärt turistmål. I detta avsnitt presenteras uppdaterad information om geografi, befolkning samt näringsliv i Valdemarsvik.

1.1 Geografi

Valdemarsvik är en kommun i Östergötlands län och gränsar till Västerviks kommun i söder, Åtvidabergs kommun i väster och Söderköpings kommun i norr. I öster har Valdemarsvik kust mot Östersjön och en stor del av kommunen utgörs av skärgård. I kommunen finns tätorterna Valdemarsviks stad, Gusum och Ringarum. Europaväg 22 passerar igenom kommunen och sammanbinder Valdemarsvik med Norrköping, Västervik och Kalmar. Geografisk placering i Sverige visas i Figur 1.

Figur 1. *I kartan över Sverige finns Valdemarsviks kommun markerad med röd ring (© Lantmäteriet Medgivande R50103251_170001).*

1.2 Befolkning

Folkmängden i Valdemarsviks kommun har under mellan åren 2021 - 2024 varit relativt konstant, vilket kan utläsas i Tabell 1 nedan. Inte heller medelåldern för invånarna i kommunen har fluktuerat betydande under perioden. År 2024 var folkmängden i Valdemarsvik 7 525 personer, med en medelålder på 49,0 år.

Tabell 1. *I tabellen redovisas folkmängden i Valdemarsviks kommun under åren 2021 till 2024. Den redovisade folkmängden är från den 31 december respektive år (SCB, 2025).*

År	Folkmängd (st)	Medelålder (år)
2021	7 660	48,3
2022	7 630	48,7
2023	7 541	48,8
2024	7 525	49,0

I Tabell 2 nedan presenteras fördelningen av boendetyper inom Valdemarsviks kommun, fördelat på en- och tvåfamiljshus, flerbostadshus samt fritidshus.

Tabell 2. *Boende fördelat på boendetyp i Valdemarsviks kommun för 2024 och 2025.*

år	Hushåll i en- och tvåfamiljshus (st)	Hushåll i flerbostadshus (st)	Fritidshus (st)
2024	2730	1383	2807
2025	2674	1462	2003

1.3 Näringsliv

Den största arbetsgivaren i Valdemarsvik är Valdemarsviks kommun. Efter det är tillverkningsindustrierna Nordic Brass Gusum AB, R-K Teknik i Gusum och CMW i Valdemarsvik stora arbetsgivare. År 2025 var 80,8 % av befolkningen förvärvsarbetande i åldrarna 16 till 64 år (Ekonomifakta, 2025).

2 Nulägesbeskrivning inom avfallsområdet

I detta avsnitt presenteras ansvarsfördelningen, kommunikationen samt finansieringen av avfallshanteringen i Valdemarsvik.

2.1 Ansvarsfördelning inom avfall

- **Kommunerna.** Kommunfullmäktige ansvarar för att fastställa renhållningsordningen och renhållningstaxan för kommunen. Kommunen ansvarar för insamling och omhändertagande av kommunalt avfall med undantag av avfall som omfattas av producentansvar.

- **Producenterna** ansvarar för att samla in och omhänderta uttjänta produkter som omfattas av producentansvar, alternativt finansiera kommunernas avfallshantering för produkten. Producentansvar finns på förpackningar, bilar, däck samt elektriska och elektroniska produkter.

- **Verksamhetsutövare** är ansvariga för att det avfall som verksamheten ger upphov till tas om hand enligt gällande regler och lagar.

- **Tillsynsmyndigheterna (miljöförvaltning och länsstyrelse)** prövar och utövar tillsyn av verksamheter samt beslutar enligt kommunens renhållningsföreskrifter och övrig avfallslagstiftning.

- **Fastighetsägarna** ansvarar över att informera de som bor eller är verksamma inom fastigheten om gällande regler för avfallshantering. De ansvarar även för att tillhandahålla utrymmen för avfallsinsamling.

- **Alla** som ger upphov till avfall ansvarar för att se till att det hanteras enligt gällande regler. Detta gäller för privatpersoner så väl som för verksamhetsutövare.

2.1.1 Kommunens ansvar

Varje kommun har enligt Miljöbalken (15 kap) ansvar för att upprätta en renhållnings-ordning vilken innefattar en kommunal avfallsplan samt renhållningsföreskrifter för kommunen. Kommunen har även ett renhållningsansvar vilket omfattar kommunalt avfall och avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll. Dock omfattar detta inte avfall från tillverkning, jord- och skogsbruk, fiske, avfall från septiktankar, avloppsnät och avloppsrening samt avfall från uttjänta bilar. Kommunen ansvarar också för att avfallet transporteras till godkänd behandlingsanläggning så att avfallet kan återvinnas och omhändertas korrekt.

2.1.2 Producenternas ansvar

För vissa typer av avfall gäller producentansvar. Det innebär att tillverkare och importörer av produkter som innehåller eller är tillverkade av vissa material har ett ansvar för att dessa samlas in, tas om hand och återvinns eller återanvänds.

År 1994 började förordningen om producentansvar för förpackningar tillverkade av papper, glas, plast och metall att gälla. Samtidigt antogs även förordningen om producentansvar för tidningspapper som upphävdes i januari 2022. Senare utvidgades producentansvaret för att även gälla däck, batterier, elektriska- och elektroniska produkter, bilar, läkemedel, glödlampor och belysningsarmatur, fiskeredskap av plast samt radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor.

Ett antal organisationer har bildats för att samordna insamling av avfall som omfattas av producentansvar. Exempel på sådana organisationer är NPA (Näringslivets producentansvar) och TMR (Tailor-Made Responsibility). Organisationerna hanterar insamling av förpackningar som omfattas av producentansvar samt agerar som en expert inom området för att stötta producenter och importörer.

2.1.3 Verksamhetsutövarnas ansvar

Alla verksamheter ansvarar för att ta hand om det avfall som de ger upphov till på ett godkänt sätt. Verksamheten ska ha kunskap om avfallet och dess effekter på miljön. Verksamheten ska även hålla sig uppdaterad vad gäller förändringar inom avfallslagstiftningen. Verksamhetsutövarna ansvarar för att avfallet transporteras bort av en godkänd transportör till godkänd behandlings- eller mottagningsanläggning. Verksamheten har dessutom krav på sig att föra anteckningar över avfallet och har skyldighet att rapportera in bortforslat avfall. Alla verksamheter som yrkesmässigt hanterar farligt avfall är skyldiga att dokumentera uppgifter om det farliga avfall som

uppstår i verksamheten. I samband med att avfallet bortforslas eller omhändertas på annat sätt är verksamheten skyldig att rapportera in händelsen till Naturvårdsverkets avfallsregister. Uppgifter om vad som ska dokumenteras av respektive verksamhetsroll finns i 6 kap, 1-6§§ Avfallsförordningen (2020:614).

2.1.4 Tillsynsmyndighetens ansvar

Tillsynsmyndigheten kan utgöras av myndighetsnämnd på kommunen eller av länsstyrelsen beroende på vilken typ av verksamhet som avses. Tillsynsmyndigheten ansvarar för att utöva tillsyn på företag som bedriver verksamhet.

2.1.5 Fastighetsägarnas ansvar

Fastighetsägarna har som ansvar att informera de som bor eller har verksamhet på fastigheten om gällande regler för avfallshanteringen. De ansvarar även för tillhandahållande av avfallsutrymmen inom fastigheten.

2.1.6 Alla som ger upphov till avfall

Alla som ger upphov till avfall (privatpersoner så väl som företag) är skyldiga att sortera ut och lämna sitt avfall i de olika insamlingssystem som finns. Alla har också skyldighet att följa reglerna för avfallshanteringen i kommunen.

2.2 Information och samverkan

Nedan presenteras lokala, regionala och nationella informationsflöden och samarbeten kring avfall som Valdemarsvik är del av.

2.2.1 Lokalt

Lokalt i kommunen förmedlas information om renhållning genom utskick från kommunen eller via kommunens hemsida. Invånarna kan även få ytterligare information om de vänder sig till kommunens kundtjänst för vatten och renhållning.

2.2.2 Regionalt

Valdemarsviks kommun är en av medlemskommunerna i det regionala avfallsnätverket def.waste. Nätverket är öppet för kommunerna inom Jönköpings län, Kalmar län, Södermanlands län och Östergötlands län. Syftet med def.waste är bland annat att samordna gemensamma frågor inom avfallsområdet, samordna informationsinsatser samt att driva och utveckla avfallsarbetet inom medlemskommunerna. Inom nätverket har man till exempel tagit fram gemensamma informationsbroschyrer om elektriskt, elektroniskt och farligt avfall. Man har även genomfört ett antal utbildningar för medlemmarna.

2.2.3 Nationellt

Avfall Sverige är en nationell branschorganisation inom avfallshantering och avfalls-återvinning och är kommunernas expertorgan inom avfall och återvinning. Avfall Sverige har Sveriges kommuner, eller deras kommunala bolag, som medlemmar.

2.3 Finansiering

Nedan presenteras finansieringen av avfallshanteringen i kommunen via renhållningstaxan och intäkter kopplade till producentansvar.

2.3.1 Renhållningstaxa

Kostnaden för kommunens avfallshantering finansieras genom renhållningstaxan. Renhållningstaxan ska täcka kostnaderna för insamling, transport, behandling och återvinning av avfall. Renhållningstaxan betalas av fastighetsägare och andra som ger upphov till hushållsavfall. För boenden i flerfamiljshus är avgiften nästan alltid en del av hyran. Det är kommunfullmäktige som beslutar om renhållningstaxan i kommunen. År 2025 var renhållningstaxan 3 759 kr per år (190 liters kärl).

I renhållningstaxan ingår fastighetsnära hämtning av avfallsfraktioner matavfall och restavfall en gång var 14:e dag. I taxan ingår även hämtning av grovavfall vid 3 tillfällen per år från villor, ett tillfälle per år från fritidshus och två tillfällen per år från flerbostadshus. För boenden i skärgården finns det möjlighet att lämna grovavfall vid Breviksnäs och Fyrudden vid sammanlagt tre tillfällen per år. Grovavfall kan även lämnas kostnadsfritt på kommunens återvinningscentral om avfallsvolymen understiger 3 m^3 per tillfälle. Om volymen överstiger 3 m^3 får avfallslämnaren betala via ett kupongsystem.

Tjänster som inte ingår i renhållningstaxan men som går att köpas till är ytterligare hämtning av grovavfall samt mindre mängder trädgårdsavfall. Tjänster som inte heller ingår i renhållningstaxan är hämtning av latrin och tömning av slamavskiljare.

2.3.2 Intäkter kopplade till producentansvar

I och med kommunernas utökade ansvar för insamling av förpackningar, som är en avfallsfraktion som faller under producentansvar, har kommunerna rätt till ersättning från producentansvarsorganisationer. Ersättningen till kommuner utgår från 9 kap. förpackningsförordningen (2022:1274) och Naturvårdsverket föreskrifter (NFS 2023:14) om ersättning till kommunerna för insamling av förpackningsavfall. Den totala ersättningen är summan av ersättningar för fastighetsnära insamling, insamling vid lättillgängliga insamlingsplatser, insamling vid återvinningscentraler, insamlad mängd förpackningsmaterial och för lättillgänglig information.

3 Avfallshantering

I detta avsnitt beskrivs hur avfall som uppkommer i Valdemarsviks kommun samlas in och hanteras.

3.1 Insamling

Kommunen erbjuder dels fastighetsnära insamling, dels avlämning av avfall på sex stycken avfallsstationer samt en återvinningscentral.

Figur 2. *Bild över Valdemarsviks återvinningscentral.*

3.1.1 Fastighetsnära insamling

I Valdemarsviks kommun används i nuläget insamlingssystem av ett kärl med kombinerad rest- och matavfallsinsamling via optisk sortering. Fastighetsnära insamling med flerfack kommer att införas i Valdemarsvik under december 2026.

Insamlingen av avfall sker av avfallsentreprenören Renall AB. Systemet för insamling av avfall i Valdemarsviks kommun består av en kombination av hämtning vid fastighet och avlämning vid återvinningscentral.

För slamtömning är Renall AB insamlingsentreprenör och de sköter därmed all tömning av slamavskiljare och tankar i Valdemarsviks kommun.

3.1.2 Återvinningsstationer

Återvinningsstationer finns placerade på ett antal olika platser i kommunen där hushållen kan lämna sina utsorterade tidningar och förpackningar.

På återvinningsstationerna i Valdemarsviks kommun kan förpackningar av papper, färgat glas, ofärgat glas, metall och plast lämnas. Även tidningar och trycksaker kan lämnas här.

Återvinningsstationer finns på följande platser i kommunen:

- Gusum, vid gamla Brandstationen

- Ringarum, Industrivägen 4
- Valdemarsvik, vid före detta Järnvägsstationen
- Valdemarsvik, Vammar köpcenter
- Valdemarsvik, Återvinningscentralen
- Harstena sopstation

Vid Fyrudden i Gryt finns insamlingsbehållare för tidningar/trycksaker samt färgat och ofärgat glas.

3.1.3 Valdemarsviks återvinningscentral

Valdemarsvik har en återvinningscentral som är placerad två kilometer från centrala Valdemarsvik och invigdes under 2014. På återvinningscentralen kan invånare i kommunen kostnadsfritt lämna av sorterat avfall, dock maximalt tre kubikmeter per besök. Allt från förpackningar till grovavfall kan lämnas på återvinningscentralen. För verksamheter som lämnar sitt avfall på återvinningscentralen och för de hushåll som ämnar att avlämna större volymer än tre kubikmeterper besök utgår en avgift.

3.1.4 Insamling av verksamhetsavfall

Verksamheter i kommunen kan lämna mindre mängder sorterat avfall på återvinningscentralen, men får då betala en avgift. Alternativt anlita en avfallsentreprenör som sköter insamling av avfallet för verksamheten.

Vid lämning på återvinningscentralens så hanteras betalning genom ett kupongsystem. Kuponger finns på Återvinningscentralen och betalning sker genom fakturering.

Verksamheter får inte lämna farligt avfall. Avlämning av större volymer avfall kan ske efter överenskommelse och mot särskild avgift. Vid avlämning av avfall med producentansvar samt metallskrot utgår ingen avgift.

- 1 besök kostar 463 kronor.
- 5 besök kostar 1903 kronor.

3.2 Hantering

Det brännbara avfallet transporteras, efter mellanlagring på Valdemarsviks avfallsanläggning, till Västerviks förbränningsanläggning.

4 Avfallsslag och avfallsmängder

I detta kapitel redovisas uppkomna avfallsmängder i kommunen under år 2024. Mängderna redovisas uppdelat efter ansvar, det vill säga under kapitel 4.1 redovisas avfall som faller under kommunalt ansvar, under kapitel 4.2 redovisas avfall som faller under producentansvar och i kapitel 4.3 redovisas avfall som faller under verksamheternas ansvar.

Avfallsstatistiken för det avfall som faller under kommunalt ansvar kommer delvis från Avfall Web och delvis direkt från Valdemarsviks egen statistik.

4.1 Kommunalt avfall

Under 2024 samlade kommunen in cirka 1 725 ton hushållsavfall varav 267 ton var utsorterat matavfall. Hushållen lämnar dessutom ifrån sig avfall som ingår i producentansvaret, se kapitel 4.2 för redovisning av insamlade mängder avfall som faller

under producentansvar. Totalt uppgick mängden kommunalt avfall till cirka 4515 ton vilket blir cirka 600 kg avfall per invånare under 2024.

4.1.1 Restavfall

Restavfall är kommunalt avfall som normalt placeras i kärl eller säck, exklusive material som omfattas av producentansvar, matavfall, grovavfall eller farligt avfall. Fraktionen avser avfall som samlas in via container, sopsug, underjordiska behållare samt övriga insamlingsbehållare.

I Valdemarsvik kan en- och tvåfamiljshus välja kärlstorlek på 190-, 370- eller 660 liter. Hämtning sker minst en gång varannan vecka. Flerbostadshus kan välja mellan kärl av storlek 190-, 370- eller 660 liter och hämtning sker varje eller varannan vecka.

De invånare som bor på öar ansvarar själva för transport av hushållsavfallet till anvisad plats. 2020 infördes det en ny sopstation på Harstena dit skärgårdsboende kan lämna sitt avfall.

Restavfall i kommunen samlas in av renhållningsentreprenören Renall AB och transporteras till mellanlagring och omlastning innan det transporteras vidare för förbränning.

4.1.2 Grovavfall

Grovavfalll avser hushållsavfall som är tungt eller skrymmande eller annars olämpligt att samla in via kärl eller säckar. Exempel på grovavfall är cyklar, möbler och trädgårdsredskap.

Permanentboende har möjlighet att få grovavfallet hämtat 3 gånger per år och fritidsboenden 1 gång per år. Grovavfallet kan även lämnas på kommunens återvinningscentral. Efter insamling sorteras grovavfallet i olika fraktioner för vidare transport till förbränning alternativt materialåtervinning.

4.1.3 Trädgårdsavfall

Trädgårdsavfall utgörs av organiskt material som samlas in från hushållens trädgårdar och grönområden.

4.1.4 Matavfall

Genom att sortera ut matavfallet minskas mängden restavfall och återvinning av avfallet möjliggörs. Sedan 2020 sorteras matavfallet i Valdemarsvik ut via optisk sortering och den gröna påsen. Påsen läggs i samma kärl som det brännbara restavfallet för att sedan transporteras till Tekniska verken i Linköping där den optiska sorteringen genomförs. De gröna påsarnas innehåll blir sedan biogas.

4.1.5 Farligt avfall

Farligt avfall är avfall som innehåller farliga ämnen eller som på annat sätt har egenskaper som gör det farligt för miljön eller människors hälsa. För att kunna skilja på olika typer av avfall finns det i Bilaga 3 till Avfallsförordningen (2020:614) en förteckning av avfallstyper. Avfallskatalogen kan användas för att skilja ut vad som är farligt avfall. Farligt avfall är i bilagan markerade med en asterisk (*).

Farligt avfall från hushåll är till exempel rester av färg- och lösningsmedel, spillolja och batterier. Kasserade kylskåp, frysar, vitvaror och andra elektriska och elektroniska

produkter klassas också som farligt avfall men omfattas av producentansvar. Även batterier, glödlampor och lysrör omfattas av producentansvar men klassas som farligt avfall.

Farligt avfall kan lämnas på Valdemarsviks återvinningscentral. Batterier kan lämnas in vid batteriholkar som är placerade vid 23 platser i kommunen.

Verksamheter ansvara själva för att hantera sitt farliga avfall. Alla verksamheter som yrkesmässigt hanterar farligt avfall är skyldiga att anteckna uppgifter om det farliga avfall som uppstår inom verksamheten. I samband med att avfallet bortforslas eller omhändertas på annat sätt är verksamheten skyldig att rapportera in händelsen till Naturvårdsverkets avfallsregister. Bestämmelserna gäller för verksamheter som omfattas av rollerna: producent, transportör, insamlare, handlare, mäklare och behandlare. Uppgifter om vad som ska antecknas av respektive verksamhetsroll finns i 6 kap. 1-6§§ Avfallsförordningen (2020:614).

4.1.6 Slam, latrin och avfall från fettavskiljare

Tömning av slambrunnar sker efter uppgjort körschema. Slam från enskilda slamavskiljare och slutna tankar hämtas minst en gång per år och extra slamtömning kan beställas via kommunens kundtjänst eller hemsida. Renall AB sköter tömning av slamavskiljare och tankar i Valdemarsviks kommun. Latrinkärl hämtas av kommunen via entreprenören Renall AB. Efter insamling mellanlagras kärlen i väntan på en mobil slamtömningsmaskin, som separerar latrin från kärlen. Därefter tas latrin om hand om på Sandviks avloppsreningsverk och kärlen förs med det övriga brännbara avfallet till förbränning.

Fett och fettavskiljarslam ska samlas in inom ramen för kommunens avfallshantering. Fastigheter som hanterar livsmedel i större omfattning måste ha separat hantering av fettavskiljare på utgående avlopp. I Valdemarsviks kommun finns 16 verksamheter som har fettavskiljare.

4.2 Avfall från fartyg i hamn

Enligt gällande lagstiftning ska hamnar vara utrustade med de anordningar som behövs för att kunna ta emot avfall från de båtar som normalt lägger till i hamnen.

Enligt kommunens hamnordning (Valdemarsvik, 2014) ska sopor läggas på anvisad plats i gästhamnsområdet och avfall ska läggas i anvisade kärl. För fraktioner som miljöfarligt avfall, spillolja och batterier ska hamnvärden kontaktas för deponering vid miljöstationen.

4.3 Kommunalt avfall som omfattas av producentansvar

Som tidigare nämnts omfattas vissa typer av avfall av producentansvar. Det finns i nuläget producentansvar för följande avfall:

- Förpackningar
- Batterier
- Glödlampor och belysningsarmatur
- Elektriska och elektroniska produkter
- Bilar
- Däck
- Läkemedel

- Radioaktiva produkter och ”herrelösa strålkällor”
- Fiskeredskap av plast
- Returpapper
- Engångsprodukter av plast
- Tobaksfilter
- Ballonger

4.3.1 Förpackningar och tidningar

Producentansvar för förpackningar gäller samtliga verksamheter som först släpper en förpackning på marknaden i Sverige, vilket innebär alla företag som både tillverkar och importerar förpackningar liksom alla verksamheter som importerar förpackade varor. Näringslivets Producentansvar (NPA) och Tailor-Made Responsibility (TMR) är producentansvarsorganisationer som administrerar producentansvar från företaget som sätter förpackningar på den svenska marknaden och samarbetar med kommuner kring bland annat insamling, transport, sortering och information.

Införandet av fastighetsnära insamling med flerfackskärl skedde under perioden 2018–2019 vilket har förenklat insamlingssystem för användaren med möjlighet att sortera ut förpackningar, matavfall och restavfall. Även farligt avfall i form av ljuskällor och batterier samlas in i särskilda behållare på flerfackskärlen. Införandet av flerfackskärl har resulterat i renare fraktioner och ökat utsorteringen. I Tabell 3 redovisas statistik över mängden insamlade förpackningar i Valdemarsvik år 2025. I tabellen finns även ett nationellt genomsnitt redovisat. Sedan år 2022 är det kommunens ansvar att ta hand om tidningar och returpapper.

Tabell 3*. Statistik över återvunnet förpacknings- och tidningsavfall i Valdemarsviks kommun under 2025. Redovisat finns även ett nationellt genomsnitt för 2024.*

Typ av förpackning	Valdemarsvik 2025 (kg)	Sverige 2024 (ton)
Glas	28 372	197 600
Papper	17 900	45 140
Plast	11 810	99 850
Metall	3010	21 880
Returpapper	14 860	91 680

4.3.2 Batterier, glödlampor samt elektriskt och elektroniska produkter

Batterier, glödlampor och elektriskt och elektroniskt avfall klassas som farligt avfall men omfattas också av producentansvaret. Farligt avfall kan lämnas på Valdemarsviks återvinningscentral.

För producentansvaret för elektriska och elektroniska produkter finns materialbolaget El-kretsen som samordnar insamling och återvinning. I Tabell 4 presenteras statistik över insamlat avfall under 2024.

Tabell 4. *Avfallsmängd batterier och diverse elektroniska produkter i Valdemarsvik under 2024.*

Typ av avfall	Avfallsmängd Valdemarsvik (kg)	Valdemarsvik kg/invånare
Diverse elektronik	52 199	6,9
Kylskåp & frysar	35 150	4,7
Vitvaror	46 840	6,2
Batterier	3 212	0,4
Ljuskällor och lysrör	1 191	0,2

4.3.3 Bilar

Bilar omfattas av producentansvaret sedan 2007. Tillverkaren av bilen är ansvarig att återta och se till att material och delar från bilen återanvänds eller återvinns i så stor utsträckning som möjligt. Auktoriserade bildemonterare tar emot bilar som ska skrotas. I Tabell 5 redovisas antal skrotade bilar i Östergötlands län jämfört med Sverige totalt.

Tabell 5*. Antal skrotade personbilar och lastbilar och lastbilar/bussar med en totalvikt på högst 3,5 ton. (Transportstyrelsen 2024).*

Skrotade bilar	2024 (st)
Östergötlands län	15 416
Sverige totalt	120 065

4.3.4 Läkemedel

Överblivet läkemedel ska lämnas in till apotek för omhändertagande. Vissa typer av läkemedel klassas dock som farligt avfall och ska lämnas in till återvinningscentralen. Exempel på läkemedel som klassas som farligt avfall är cytostatika läkemedel.

4.3.5 Radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor

Från och med 2007 gäller producentansvar för vissa radioaktiva produkter och strålkällor. Till strålkällor hör till exempel brandvarnare, utrustning med mörkerseenden, sikten och sjukutrustning.

4.4 Verksamhetsavfall och övrigt avfall

Verksamhetsavfall kan delas in i branschspecifikt avfall, det vill säga avfall som uppkommer som en direkt följd av verksamheten som tillexempel processavfall och icke-branschspecifikt avfall som uppkommer indirekt som exempelvis emballage och förpackningar. Verksamhetsavfall ligger utanför kommunens ansvarsområde och därför måste verksamheter själva se till att det avfall som de ger upphov till hanteras på ett miljöriktigt sätt. Mindre mängder verksamhetsavfall kan tas emot på kommunens återvinningscentral mot ersättning enligt renhållningstaxan.

4.4.1 Bygg- och rivningsavfall

Bygg- och rivningsavfall tas emot på kommunens återvinningscentral. Detta gäller i första hand för hushållens behov, vilket innebär att endast mindre mängder kan tas emot ifrån verksamheter. Rent träflisas och transporteras vidare för förbränning. Övrigt bygg- och rivningsavfall återanvänds till viss del.

4.4.2 Avfall från kommunalt avloppsvatten

Valdemarsvik har fyra reningsverk: Sandviks, Snäckevarp, Väster Tryserum och Gusums reningsverk. Vid behandling av kommunalt avloppsreningsvatten uppstår slam, rens och sand. Slammet stabiliseras och avvattnas vid Sandviks Reningsverk. Efter lagringen används materialet som gödsel på åkermark

4.5 Plockanalys 2021

Under 2021 utfördes plockanalyser av hushållsavfall från flerfamiljshushåll och villahushåll i Valdemarsviks kommun. Resultaten från plockanalyserna presenteras i figurer nedan. Införandet av Gröna påsen var nytt vid genomförandet av plockanalysen och har haft en stor effekt på andelen matavfall i restavfallet.

I Tabell 6 presenteras resultatet från plockanalysen på restavfall. Det visade att sammanlagt består 65,7 procent av restavfallspåsens vikt från hushåll av fraktioner som kan återvinnas. Korrekt sorterat material inkluderar inert material och övrigt brännbart och motsvarade 34,3 procent av påsens vikt.

Tabell 6. Resultat från plockanalys på restavfall för tre områden i Valdemarsvik (Envir AB, 2021).

Fraktion/Grupp	Flerfamiljshushåll	Villor i tätort	Villor på landsbygd
Matavfall, oundvikligt	9,2 %	8,0 %	16,7 %
Matavfall, onödigt (matsvinn)	24,2 %	14,3 %	15,8 %
Trädgårdsavfall	3,1 %	4,4 %	1,3 %
Tidningar och förpackningar	33,3 %	36,9 %	28,0 %
Farligt avfall	0,12 %	0,44 %	0,10 %
El och elektronik	0,33 %	0,48 %	0,63%
Inert material	3,7 %	6,3 %	5,9 %
Textil	1,4 %	4,1 %	6,4 %
Övrigt brännbart	24,6 %	25,1 %	25,3 %

5 Referenser

Ekonomifakta. (2025). *Din kommun i siffror - Valdemarsvik*. Hämtat från ekonomifakta.se.

Envir AB. (2021). *Plockanalys av hushållsavfall från Valdemarsvik kommun.*

SCB. (2025). *Statistikdatabasen*. Hämtat från statistikdatabasen.scb.se.

Bilaga 3 Avfallsanläggningar inom kommunen

I denna bilaga beskrivs nuvarande avfallsanläggningar, återvinningscentraler och avslutade avfallsupplag i Valdemarsviks kommun.

1.1 Avfallsanläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall

Valdemarsviks avfallsupplag

I Valdemarsviks kommun finns en omlastningsstation på Toverum och en återvinningscentral som är belägen i utkanten av Valdemarsviks tätort, cirka 2 km från centrala Valdemarsvik. Denna avfallsanläggning ägs och drivs av kommunen och öppnades 2014.

På omlastningsstationen sker omlastning av brännbart hushålls- och verksamhetsavfall som sedan transporteras till en förbränningsanläggning. Återvinningscentralen tar emot källsorterade avfallsfraktioner, grovavfall och farligt avfall.

Enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) är återvinningscentralen klassificerad enligt följande verksamhetskoder för mellanlagring:

C 90.40: ”Anläggning för mellanlagring av annat avfall än farligt avfall, om den totala avfallsmängden vid något enskilt tillfälle är större än 10 ton.”

C 90.60: ”Anläggning för mellanlagring av farligt avfall 1. som utgörs av uttjänta motordrivna fordon där mängden avfall inte uppgår till mer än totalt 50 ton farligt avfall, eller 2. om mängden farligt avfall inte vid något tillfälle uppgår till:

1. mer än 5 ton oljeavfall,
2. mer än 30 ton blybatterier,
3. mer än 50 ton elektriska eller elektroniska produkter,
4. mer än 30 ton impregnerat trä, eller
5. mer än 1 ton annat farligt avfall.”

1.2 Avslutade avfallsupplag och nedlagda deponier

I detta avsnitt presenteras information om de nedlagda deponierna som finns i Valdemarsviks kommun.

Toverumsdeponin

Toverumsdeponin togs i drift på 1960-talet och deponeringen av avfall upphörde helt till verksamhetsåret 2005. Avfall som deponerats är bland annat industriavfall, trädgårdsavfall, schaktmassor, slam, oljeförorenad jord. Efter 2005 sker ingen deponering i Valdemarsviks kommun.

Toverumsanläggningen innefattade även en återvinningscentral till och med år 2014. Toverums ÅVC ersattes år 2014 med en ny ÅVC, enligt avsnitt 1.1. Sluttäckningen av Toverumsdeponin avslutades 2016.

Övriga nedlagda avfallsupplag

Oavsett hur stort eller litet gamla avfallsupplag är så är det viktigt att kartlägga och riskbedöma dessa utifrån miljö och människors hälsa. Även ur ett historiskt perspektiv kan det vara viktigt att hinna med att utreda och kartlägga områden innan viktig information går förlorad.

MINASA (Miljöskydd, Naturvård och samhällsplanering) genomförde 1984 en kartering av äldre avfallsupplag i Valdemarsvik. I tabell 1 redovisas en sammanställning av MINASA:s rapport gällande avslutade avfallsupplag.

En kort kommentar till inventeringen är att den gjorts för mer än 30 år sedan. Det har hänt mycket inom lagstiftningen där miljöbalken har införts och nya krav har ställts upp. Det finns också en ny utarbetad metodik (MIFO) för att arbeta med inventering och riskbedömning. I äldre inventeringar är det även vanligt att man kan ha missat märgelgravar som utnyttjats för deponering eller äldre verksamhetsdeponier. På sikt borde det vara rimligt att utföra en ny inventering och riskbedömning efter nu gällande praxis. Därav ska kommunen verka för att kommunala nedlagda deponier ska vara undersökta och riskklassade enligt Naturvårdsverkets metodik MIFO fas 2. En handlingsplan för hur MIFO-arbetet ska gå till och i vilken ordning deponierna ska undersökas kommer tas fram av Miljökontoret.

Tabell 1. Nedlagda avfallsupplag i Valdemarsviks kommun efter inventering utförd 1984.

Nedlagd deponi	Historisk aktivitet	Kommentar
LUND, VALDEMARSVIK 4:1	Verksamheten startades cirka 1930. Man har deponerat i huvudsak byggavfall, schaktmassor, diverse järnskrot och mindre mängder hushållsavfall. Mindre mängder kemikalieavfall från Lundbergs Läder har deponerats. Deponin lades ner omkring 1960.	
GRÄNNÄS, VALDEMARSVIK 5:20	Verksamheten startades ca 1930. I området finns två upplag med ca 200 meters mellanrum. Upplaget utefter strandlinjen utnyttjades av Lundbergs Läder, samt i viss mån av ett slakteri i området. Den ena delen av deponin utnyttjades för hushållsavfall och den andra för industriavfall samt specificerat farligt avfall. Deponin avslutades 1966.	Deponins stabilitetsförhållanden är otillfredsställande och en långsam spridning genom erosion av avfallsmassor pågår. Sanering av området ingick i projektet Valdemarsviken som pågick under 2013 och 2014.
GÖTA LANTMÄN, LANTMÄNNEN 5-17	Upplaget är förmodligen från 1920-talet. Troligtvis använ-des deponin för hushållsavfall.	Läckage av fenol har konstaterats även efter att upplaget har tätats. Prover har tagits i lakvattnet från deponin.
SPÅNSKIVEFABRIKEN, VALDEMARSVIK 5:1	Verksamheten påbörjades 1960. Deponin användes för träavfall från spånskivefabriken. Deponin återställdes i samband med att fabriken lades ner. Innan upplaget tätades konstaterades läckage av fenol. Deponin avslutades 1982.	

GRÄNNÄS, KÄGGLA 1:9	Verksamheten påbörjades runt 1940. Deponin har huvudsakligen används för träavfall, bark och spån från spånskivefabriken och sågverket. Deponin är återställd och avslutades 1975.	
MOTORSTADION, VALDEMARSVIK 4:4	Verksamheten påbörjades omkring 1930. Det har depone-rats läderavfall, gamla bilvrak, hushållsavfall och troligtvis en ouppskattad mängd spillolja. Deponin har täckts med spån eller barkavfall men ovanpå detta har lagts schakt-massor. Lakvatten rinner genom upplaget. Missfärgat vatten har konstaterats. Deponin avslutades 1971.	En undersökning genomfördes 1997. Då gjordes bedömningen att deponering klassificeras som ”liten risk” med måttligt läckage av kväve.
SHELL BENSINSTATION, VETET 1-3 OCH KORNET 1	Upplaget är förmodligen från 1920-talet. Här har industriavfall och diverse, icke specificerade mängder, farligt graveriavfall deponerats.	
GÅLLÖSA, GÅLLÖSA 1:12	Verksamheten påbörjades mellan 1970-1975. Upplaget är beläget i en före detta grustäckt. Det har huvudsakligen utnyttjats för byggnadsavfall och schaktmassor. Upplaget har även för så kallad vildtippning.	
ÄLGERUM, ASKEDAL 1:18	Verksamheten påbörjades 1960. På platsen, som är en före detta grustäckt, har det förekommit vildtippning av diverse grovavfall, järnskrot med mera, samt hushållsavfall. Även mindre mängder utarbetat säde och oljeavfall har deponerats. Området är iordningsställt och deponin avslutades 1974.	
GRÖNSTORP, GRÖNSTORP 2:1	Verksamheten påbörjades 1965. Deponin har huvudsakligen använts för hushålls- och industriavfall. Inom området förekom avfallsförbränning. Upplaget är täckt och tätat. Deponin avslutades 1981.	Förhållandena är tillfredsställande. Provtagning sker genom kontrollprogram.
SÖDERHUS 1, GUSUM 5:260	Verksamheten påbörjades i början av 1900-talet. Upplaget nyttjades av Gusums bruk, huvudsakligen för hushållsavfall och grovsopor.	Deponin ingick i saneringsprojektet Gusum som avslutades 2016.

SÖDERHUS 2, GUSUM 5:260	Verksamheten påbörjades i början av 1900-talet. Upplaget har nyttjats för industriavfall från Gusums bruk. Deponin avslutades 1960.	
SÖDERHUS 3, GUSUM 5:260	Verksamheten påbörjades runt 1965. På denna lantbrukstipp deponerades mest hushållsavfall och grovavfall från Gusums lantbruk.	Deponin ingick i saneringsprojektet Gusum som avslutades 2016.
LUNDA, GUSUM 6:159	Verksamheten påbörjades runt 1940. Hushållsavfall har huvudsakligen deponerats. Deponin avslutades runt 1960.	
NORR OM YXNINGENS STATION, GUSUM 6:167	Verksamheten pågick under 1960-talet. Mest vildtippning. Deponin nyttjades för hushållsavfall, grovavfall samt skrotbilar. Deponin har också nyttjats av före detta Ringarums kommun. Tippen är av liten omfattning och är numera helt återställd.	
RINGARUMS TEGELBRUK, SÖRBY 3:14	Verksamheten påbörjades runt 1930. Huvudsakligen har det deponerats byggavfall samt schaktmassor. Deponin har även använts av privatpersoner. Deponin avslutades 1960 och är numera väl täckt och iordningställd.	
NORR OM SKJUTBANAN RINGARUM, RINGARUMS PRÄSTGÅRD 1:1	Verksamheten påbörjades 1930. Huvudsakligen har det deponerats hushållsavfall samt diverse skrot. Deponin avslutades 1960.	
ÅBÄCKSNÄS, ÅBÄCKSNÄS 4:1	Verksamheten påbörjades 1950. Deponin är belägen i en före detta Grustäkt och har huvudsakligen använts för hushållsavfall. Deponin avslutades 1975.	
DEPONI DANEBOSJÖN, Danebo 3:1	Industrideponi, uppgift om årtal saknas. Enligt uppgifter i Länsstyrelsens databas ska det ha dumpats tunnor med avfall från Lundbergs läder på platsen.	
PCB-DEPONI vid BOLIDEN GUSUM, GUSUM 6:159	Industrideponi där Länsstyrelsen har tillsyn, Verksamhetsår saknas. Den så kallade PCB-deponin tillkom efter ett utsläpp av PCB-haltig olja från Gräsdalens anläggning till Gusumån, orsakat av ett haveri i en gjutmaskin.	Saneringsåtgärder genomförda 2014.

Behovsbedömning avseende avfallsplan för Valdemarsviks kommun, 2026-2028

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Innehåll

Undersökning om betydande miljöpåverkan..... **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
Innehåll..... 2
1 Inledning..... 3
1.1 Avfallsplan 2026–2028..... 3
1.1.1 Framtida mål och åtgärder..... 3
2 Strategisk miljöbedömning..... 3
3 Behovsbedömning..... 5
4 Samlad bedömning..... 12

1 Inledning

Riksdagen har beslutat att kommunerna ska ta fram kommunala avfallsplaner enligt miljöbalken 15 kap. 41 §. Avfallsplanen utgör tillsammans med kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering renhållningsordningen för kommunen. Hela kommunens planering för omhändertagandet av avfallet omfattas av avfallsplanen medan kommunens föreskrifter reglerar om hur avfallshanteringen ska ske. Avfallshanteringen i kommunen är avgiftsfinansierad och regleras via avfallstaxa.

Enligt miljöbalken (1988:808) 6 kap 3 § ska en kommun undersöka om planens genomförande kan komma att medföra betydande miljöpåverkan. I så fall ska en strategisk miljöbedömning göras. I denna bilaga visas hur kommunen har undersökt om planen medför betydande miljöpåverkan, se avsnitt *2. Strategisk miljöbedömning*.

1.1 Avfallsplan 2026-2028

Valdemarsvik kommuns avfallsplan är ett viktigt styrdokument för hur de uppsatta målen för avfallshanteringen i
kommunen ska nås under den kommande planperioden.

Syftet med avfallsplanen är att ge allmänhet och verksamhetsutövare förutsättningar för en bra avfallshantering. Den reviderade avfallsplanen gäller för tidsperioden 2026 – 2028 och ersätter Valdemarsviks kommuns tidigare avfallsplan från 2022–2025.

Avfallsplanen innehåller uppgifter som nuvarande avfallsmängder och hantering, framtida mål och redovisar vilka åtgärder som ska vidtas för att målen ska uppfyllas.

1.1.1 Framtida mål och åtgärder

I den nya avfallsplanen har målformuleringarna uppdaterats och reviderats. De finns sex inriktningar och för respektive inriktning finns mål med tillhörande åtgärder. För varje åtgärd specificeras ansvarig enhet hos kommunen.

Valdemarsviks kommun har tagit fram följande inriktningar:

1. Förebyggande av avfall och främjande av återbruk
2. Minska nedskräpning och ren kust
3. Hållbar hantering av matavfall
4. Förbättrad utsortering av farligt avfall
5. God avfallsorganisation med användare och framtiden i fokus
6. Avfallsrelaterade klimatmål

2 Strategisk miljöbedömning

Enligt 6 kap. 3 § miljöbalken (1998:808) ska en myndighet eller en kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning göra en strategisk miljöbedömning om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, se **Fel! Hittar inte referenskälla.**.

Figur 1. Redovisar de steg som behöver hanteras för att säkerställa huruvida en plan behöver genomgå en undersökning enligt 6 kap. 5-6 §§ MB (Naturvårdsverket, 2026) .

Avfallsplaner omfattas av reglerna för miljöbedömning enligt miljöbedömningsförordningen (2017:966) och Miljöbalkens (1998:808) kapitel 6. Av reglerna framgår att en strategisk miljöbedömning ska göras i det fall genomförandet av avfallsplanen innebär betydande miljöpåverkan. Behovsbedömningen utgör utredning ifall avfallsplanen avser betydande miljöpåverkan.

Av 2 § och 6 § miljöbedömningsförordningen framgår att om en avfallsplan anger förutsättningar för att bedriva tillståndspliktiga anläggningar innebär det att planen har betydande miljöpåverkan. Enligt 2 § föreligger betydande miljöpåverkan också om omständigheter enligt miljöbedömningsförordningens bilaga är uppfyllda.

Avfallsplanen anger inte förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6 § eller bilagan till miljöbedömningsförordningen (2017:966). Avfallsplanen anger inte förutsättningar för nya tillståndspliktiga verksamheter eller åtgärder eller ändring av befintliga tillstånd. Därmed ska en undersökning genomföras, för att identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan (Miljöbalken 6 kap 6 §).

Om undersökningen visar att planens genomförande innebär betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning göras. Beslut om betydande miljöpåverkan ska fattas av kommunen i särskilt beslut (Miljöbalken 6 kap, 7 §).

3 Behovsbedömning

Avfallsplanens bedömning om den kan medföra betydande miljöpåverkan utläses i Tabell 1. Om avfallsplanen inte påverkar en aspekt eller intresse (från miljöbedömningsförordningen (2017:966) 5 §) markeras detta med (0). I de fall avfallsplanen medför positiv påverkan markeras det med (+) och negativ markeras med (-). I tabellen ses även om det har bedömts vara en liten eller betydande påverkan.

Behovsbedömningens geografiska avgränsning omfattar Valdemarsviks kommun. Tidsmässig avgränsning är perioden 2026–2028 (planens giltighetstid).

Tabell 1. Undersökning avseende om avfallsplanen innebär en betydande miljöpåverkan.

	Planens bedömda påverkan			
Aspekt/intressen	**Ingen påverkan**	**Negativ/positiv påverkan**	**Betydande negativ påverkan**	**Kommentar**
Mål och styrande planer				
Gällande planer (Översiktsplan)	x			I Valdemarsviks Översiktsplan 2015-2030, antagen 2018-03-26. Kommunfullmäktige fattade 2023-09-25 § 93 beslut om planeringsstrategi för mandatperioden 2022-2026 och beslutade samtidigt om att översiktsplanen är fortsatt aktuell. I översiktsplanen redovisas inga särskilda intressen eller ställningstaganden för avfallshanteringen inom kommunen. Avfallsplanen strider därmed inte mot några

				strategier i översiktsplanen.
Nationella miljökvalitetsmål - God bebyggd miljö - Giftfri miljö - Begränsad klimatpåverkan		+		God bebyggd miljö innebär bland annat att avfallet ska förebyggas samtidigt som resurserna tas till vara i det avfall som uppstår. Revideringen av avfallsplanen fokuserar bland annat på avfallsförebyggande åtgärder. I avfallsplanen finns mål som rör kontroll av nedlagda deponier. Det finns även ett mål om att det inte ska förekomma farligt avfall i restavfallet. Båda dessa mål bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålet giftfri miljö. I upphandling ställs hållbarhetskrav för att uppfylla miljökvalitetsmålen för giftfri miljö och begränsad klimatpåverkan.
EUs avfallshierarki		+		Hanteringen av avfall förflyttas delvis upp i avfallshierarkin i och med avfallsplanens mål. Ökad återanvändning och återanvändning samt förebygga att avfall uppkommer.
Agenda 2030 - Hållbara städer och samhällen - Hållbar konsumtion och produktion		+		I målet i Agenda 2030 anges att städernas negativa miljöpåverkan ska minska genom att bland annat ägna särskild uppmärksamhet åt hantering av kommunalt och annat avfall. Avfallsplanen

				bidrar till att uppfylla detta mål.
Nationella avfallsplanen och avfallförebyggande programmet		+		Planen är i linje med åtgärderna som presenteras i nationella avfallsplanen.
Riksintressen				
Kulturmiljövård	x			Avfallsplanen bedöms inte påverka riksintressen för kulturmiljö inom kommunen då ny mark inte tas i anspråk.
Naturvård	x			Inom kommunen finns ett antal riksintressen för natur, bland annat Yxningen-Borkhult och Östergötlands skärgård. Dessa områden bedöms inte påverkas negativt av avfallsplanen då ny mark inte tas i anspråk.
Kommunikation	x			Inom kommunen finns riksintresse för sjöfart och för väg. Avfallsplanen införande bedöms inte påverka riksintressen för kommunikationer då ny mark inte tas i anspråk.
Friluftsliv	x			Inom kommunen finns områden med skydd för turism och friluftsliv enligt 4 kap 2§ MB. Dessa områden kommer inte påverkas negativt av avfallsplanen då ny mark inte tas i anspråk.
Energi	x			Kommunen har inga riksintressen inom energi.
Övriga riksintressen	x			Avfallsplanen bedöms inte påverka övriga riksintresse eftersom inga nya markområden tas i anspråk.
Miljöaspekter				

Naturmiljö/naturvård/djur och växter				
Natura 2000	x			Avfallsplanen bedöms inte påverka något Natura 2000-område då inga nya områden tas i anspråk.
Naturreservat	x			Det finns ett antal naturskyddsområden i kommunen men avfallsplanen bedöms inte påverka dessa negativt då ny mark inte tas i anspråk.
Rödlistade arter	x			Avfallsplanen bedöms inte påverka rödlistade arter inom kommunen då ny mark inte tas i anspråk.
Strandskydd	x			Avfallsplanen bedöms inte påverka strandskyddet vid hav, sjöar och vattendrag som finns i kommunen då ny mark inte tas i anspråk.
Övriga skyddade områden - Biotopskydd -Nyckelbiotop -Andra skyddsvärda naturmiljöer och objekt				Avfallsplanen bedöms inte påverka övriga skyddade områden då ny mark inte tas i anspråk.
Rekreation och friluftsliv				
Befolkning	x			Avfallsplanen innebär ingen förändring med avseende på befolkning.
Grönstruktur	x			Avfallsplanen bedöms inte påverka kommunens grönstrukturer.
Hälsa				
Buller	x			Inga av åtgärderna för att nå målen i avfallsplanen innebär att bullernivåerna riskeras att höjas. Inga

				nya tillståndspliktiga verksamheter föreslås.
Barriärskapande	x			Avfallsplanen innebär ingen förändring med avseende på barriärskapande då ny mark inte tas i anspråk.
Ianspråktagande av rekreationsytor	x			Avfallsplanen innebär ingen förändring med avseende på barriärskapande då ny mark inte tas i anspråk.
Olyckor farligt gods	x			Avfallsplanen innebär ingen ny avfallsanläggning. Befintliga anläggningar ska fortsatt bedrivas inom befintliga tillstånd. Planen medför därmed inte att mängden farligt gods ökar.
Mark och vatten				
Föroreningar mark/vatten	x			I avfallsplanen fortsatt mål för att återinventera och åtgärda nedlagda kommunala deponier. Detta kan bidra till att minska risken för föroreningsspridning och eventuell påverkan på mark och vatten.
Grund- och ytvattenkvaliteter	x			I avfallsplanen finns fortsatt mål för att återinventera och åtgärda nedlagda kommunala deponier. Detta kan bidra till att minska risken för föroreningsspridning och eventuell påverkan på grund- och ytvattenförekomster.
Förändrad infiltrationsmöjlighet	x			Avfallsplanen innebär ingen förändring i infiltrations-möjligheterna eftersom

				ingen ny mark tas i anspråk.
Luft och klimat				
Risk för försämrad luftkvalitet	x			Avfallsplanen föreslår ina nya avfallsanläggningar och därmed ingen ökad mängd transporter från dessa anläggningar. Genomförande av planen bedöms inte påverka luftkvaliteten.
Klimatpåverkan	x			Mängden avfall bedöms inte öka avsevärt på grund av befolkningsökning. Avfallstransporter bedöms inte heller öka eftersom inga nya avfallsanläggningar planeras. Avfallsplanen bedöms därmed inte innebära någon ökad klimatpåverkan
Uppvärmning	x			Matavfall från Valdemarsviks kommun kommer fortsatt transporteras till biogasanläggning. Denna biogas kan sedan användas för uppvärmning. Mängden matavfall bedöms inte öka avsevärt på grund av ökad befolkningsmängd. Även om påverkan är positiv skillnaden i mängd matavfall ingen större förändring och bedömningen blir därmed att avfallsplanen inte har någon påverkan.
Landskap				
Landskapsbild	x			Genomförande av planen bedöms inte påverka landskapsbilden då inga nya ytor kommer att tas i anspråk inom

				ramen för avfallsplanen.
Jordbruk	x			Genomförande av planen bedöms inte påverka jordbruket då inga nya ytor kommer att tas i anspråk inom ramen för avfallsplanen.
Skogsbruk	x			Genomförande av planen bedöms inte påverka skogsbruket då inga nya ytor kommer att tas i anspråk inom ramen för avfallsplanen.
Bebyggelse				
Bebyggelsestruktur	x			Genomförande av planen bedöms inte påverka bebyggelsestrukturen då inga nya ytor kommer att ianspråktagas inom ramen för avfallsplanen.
Byggnadsminnen	x			I Valdemarsviks kommun finns fem byggnadsminnen. Dessa bedöms inte påverkas till följd av genomförandet av planen eftersom inga nya markanspråk föreslås.
Forn- och kulturlämningar				
Fornminnen	x			Inom kommunen finns många fornminnen. Ingen av dessa bedöms påverkas negativt av den kommunala avfallsplanen eftersom inga nya markanspråk föreslås.
Kulturhistoriska lämningar	x			Avfallsplanen bedöms inte påverka några kulturhistoriska lämningar eftersom

				inga nya markanspråk föreslås.
Kulturmiljöer/kulturarv	x			Avfallsplanen bedöms inte påverka några kulturmiljöer/kulturarv eftersom inga nya markanspråk föreslås.
Naturresurser och andra resurser				
Hushållning av naturresurser		+		Det finns mål uppsatta i planen om att resurshushållningen ska öka. Detta kan innebära en positiv effekt av resurshus-hållningen.
Transporter, kommunikation, energi m.m.	x			Mängden transporter bedöms inte öka till följd av planförslaget.
Risker				
Översvämning	x			Genomförande av planen bedöms inte innebära någon ökad risk för översvämning eftersom inga nya markanspråk föreslås.
Erosion	x			Genomförande av planen bedöms inte innebära någon ökad risk för erosion eftersom inga nya markanspråk föreslås.

Avfallsplanen anger riktlinjer för hur verksamheter och hushåll ska hantera sitt avfall inom Valdemarsviks kommun samt tydliggör att avfall ska ses som en resurs. Planen syftar till att styra mot bättre hantering av avfall genom både bättre sortering och bättre återanvändning. Detta för att hamna högre upp i avfallstrappan/avfallshierarkin. Planens huvudsakliga syfte är att avhjälpa och mildra olika miljöproblem kopplade till avfallshanteringen, förbättrad utsortering.

Bedömningen har gjorts utifrån avfallsplanens påverkan på övriga gällande planer, nationella miljökvalitetsmål, etappmål, EU:s avfallshierarki, Agenda 2030, Nationella avfallsplanen och avfallsförebyggande programmet samt regionala miljö- och avfallsmål. Planförslaget bedöms vara i linje med dessa. Avfallsplanen har även som syfte att integrera miljöaspekter för att främja en hållbar utveckling vilket anses uppfyllas.

Genomförande av avfallsplanen bedöms inte medföra någon negativ påverkan, snarare bidra med positiv påverkan genom att mildra uppkomsten av avfall i samhället.

4 Samlad bedömning

Avfallsplanen bedöms **inte leda till någon betydande miljöpåverkan**. Den bedöms inte heller påverka människors hälsa och säkerhet eller hushållningen med mark, vatten och andra resurser. Bedömningen innebär att ingen miljökonsekvensbeskrivning behöver tas fram för avfallsplanen.

Lokala mål	Regionala mål	EU & Nationellt	Globalt
Avfallsplan	Åtgärdsprogram för miljömålen i Östergötland 2024 – 2027 Energi- och klimatstrategi för Östergötland 2024 – 2027	Sveriges miljömål	Agenda 2030
1.1 Den totala mängden restavfall ska minska i enlighet med 4 kap. 2 § avfallsförordningen (2020:614) om mål för kommunalt avfall.	3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan 15. God bebyggd miljö Etappmål för avfall: Öka andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning	12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.5 Till 2030 väsentliga minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall. 12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den informationen och medvetenheten som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.
1.2 Andelen matavfall från restavfallet ska minska jämfört med 2026 års plockanalys.	3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.	Sveriges miljömål 1. Begränsad klimatpåverkan 15. God bebyggd miljö Etappmål för minskat matsvinn: Livsmedelsförlusterna ska minska och mer ska bli mat Matsvinnet ska minska mätt i mängd livsmedelsavfall	12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd. 12.5 Till 2030 väsentliga minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall. 12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den informationen och medvetenheten som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.
	3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan 15. God bebyggd miljö Etappmål för cirkulär ekonomi: Återanvändning av förpackningar. Etappmål för avfall:	11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att äga särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall. 12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.

1.3 Förebygga uppkomsten av förpackningsavfall och returpapper samt öka återvinningsgraden.	Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.	Öka andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning.	12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall. 12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den informationen och medvetenheten som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.
1.4 Avfallsmängderna i kommunernas egna verksamheter ska minska och återvinningsgraden ska öka.	3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan 15. God bebyggd miljö Etappmål för avfall: Öka andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning	12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.
1.5 Ställa tydliga krav vid upphandling av varor och tjänster i samtliga kommunala verksamheter i syfte att förebygga avfallets mängd och farlighet.	3.5.5 Ställa miljö- och energikrav i offentlig upphandling av exempelvis produkter, leverantörer och transporter för att minska utsläpp av miljögifter, luftföroreningar och växthusgaser 3.6.3 Vid offentlig upphandling ställa krav på återbrukade produkter eller återvunnet material Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan 4. Giftfri miljö 15. God bebyggd miljö Inga etappmål kopplade till delmålet.	12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön. 12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar 13.2 Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå.
1.6 Återvinningsgraden för byggmaterial ska öka.	3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.	Sveriges miljömål: 15. God bebyggd miljö Etappmål för avfall: Mer bygg- och rivningsavfall materialåtervinns och förbereds för återanvändning.	12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

2.1 Arbeta för minskad nedskräpning i kust- och strandnära områden.	1.8.3 Fortsatt samarbeta och föra dialog i befintliga forum med syfte att främja hållbart friluftsliv och besöksnäring i skärgården 3.4.6 Arbeta för att öka kunskapen och samverkan kring förorenade områden och vilka risker ett förändrat klimat kan medföra i såväl ett kort som långt tidsperspektiv Inga mål i Energi- och klimatstrategi för Östergötland 2024 – 2027 kopplade till delmålet.	Sveriges miljömål: 4. Giftfri miljö 8. Levande sjöar och vattendrag 10. Hav i balans samt levande kust och skärgård 15. God bebyggd miljö Inga etappmål kopplade till delmålet.	11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att äga särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall. 12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön. 12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behöver för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.
2.2 Utveckla återvinning och sophantering i skärgården.	1.8.2 Förbättra förutsättning för god och långsiktig samhällsservice i skärgården 1.8.3 Fortsatt samarbeta och föra dialog i befintliga forum med syfte att främja hållbart friluftsliv och besöksnäring i skärgården 3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar Inga mål i Energi- och klimatstrategi för Östergötland 2024 – 2027 kopplade till delmålet.	Sveriges miljömål: 10. Hav i balans samt levande kust och skärgård 15. God bebyggd miljö Inga etappmål kopplade till delmålet	11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att äga särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall. 12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behöver för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.
3.1 Fortsätta arbetet med matsvinn i kommunens skolverksamheter för att minimera och förebygga att matavfall uppstår inom kommunen.	3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram.	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan 15. God bebyggd miljö Etappmål för minskat matsvinn: Livsmedelsförlusterna ska minska och mer ska bli mat. Matsvinnet ska minska mätt i mängd livsmedelsavfall.	11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskilt uppmärksamhet år luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall. 12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

	Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.		12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall. 12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.
4.1 Det farliga avfallet i restavfallsfraktionen ska fortsatt minska.	3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan 4. Giftfri miljö 15. God bebyggd miljö Inga etappmål kopplade till delmålet.	11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall. 12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark, i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön. 12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.
	Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.		
5.1 Utveckla den fysiska planeringen kopplad till avfallshantering.	3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan 15. God bebyggd miljö Inga etappmål kopplade till delmålet.	11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall. 12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.
	Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.		
	3.5.6 Genomföra informationsinsatser till allmänheten med fokus på att göra det lättare att välja rätt.	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan Inga etappmål kopplade till delmålet.	11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

5.2 Stärka kommunens kommunikation kring avfall och återvinning.	Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.		12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.
5.3 Utveckla verksamheter på återvinningscentralen för förbättrad kontroll och utökade sorteringsmöjligheter.	3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.	Sveriges miljömål 1. Begränsad klimatpåverkan 15. God bebyggd miljö Inga etappmål kopplade till delmålet.	12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.

6.1 Senast 2027 ha färdigställt inventering av nedlagda deponier enligt MIFO.	3.1.7 Undersöka och efterbehandla förorenade områden i syfte att tillgängliggöra ytor för förtätning av bebyggelse Inga mål i Energi- och klimatstrategi för Östergötland 2024 – 2027 kopplade till delmålet.	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan 4. Giftfri miljö Inga etappmål kopplade till delmålet.	12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mar i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människor hälsa och miljön.
6.2 Optimera körlistor för avfallshämtningen för att minska körsträckor	3.3.1 Arbeta mot en hållbar färdmedelsfördelning i den fysiska planeringen för att minska andelen bilar Mål 4: År 2030 ska växthusgasutsläppen från transporter i Östergötland vara minst 70 procent lägre jämfört med år 2010	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan 2. Frisk luft Etappmål för begränsad klimatpåverkan: Utsläpp av växthusgaser till år 2030 Utsläpp av växthusgaser till år 2040 Utsläpp av växthusgaser till år 2045	11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

VALDEMARSVIKS KOMMUN

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
Avfallsplan 2026-2028

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436781

Inledning

Varje kommun ska i enlighet med 15 kap. miljöbalken (1998:808) ha en avfallsplan och föreskrifter för avfallshanteringen. Avfallsplanen utgör en grund för kommunens arbete med att bidra till att de nationella och avfallsrelaterade miljökvalitetsmålen uppnås. Den tydliggör kommunens ambitioner inom avfallsområdet och utgör ett viktigt strategiskt styrdokument.

Valdemarsviks kommun har tagit fram ett förslag till ny avfallsplan. Bakgrunden till revideringen är att kommunens nuvarande avfallsplan gällde till och med 2025 samt att lagstiftningen i miljöbalken och avfallsförordningen har förändrats sedan den tidigare avfallsplanen togs fram. I den nya planen har nya mål och åtgärder arbetats fram.

Arbetet med avfallsplanen har samordnats med Söderköpings kommun. Miljökontoren i Valdemarsvik och Söderköpings kommuner har också deltagit i arbetet och lämnat synpunkter inför samrådet.

Genomförande av samråd

Förslaget till ny avfallsplan har tagits fram av Valdemarsviks kommun, se Bilaga 1. Kommunstyrelsen beslutade den 25 maj 2026 att skicka ut avfallsplanen på samråd.

Förslaget till ny avfallsplan skickades ut till berörda myndigheter och organisationer tillsammans med en inbjudan att delta i samrådet. Inbjudan skickades till samrådskretsen per mejl den 1 juni, se Bilaga 2.

Allmänheten bjöds in att delta i samrådet via kommunens hemsida, se Bilaga 3.

Samrådet pågick från den 1 juni till den 29 juni 2026. Under denna period fanns samrådsunderlaget tillgängligt i digital form på https://www.valdemarsvik.se/blog/inbjudan-till-samrad-for-valdemarsviks-kommuns-avfallsplan/ samt i fysisk form i kommunhuset Strömsvik på Storgatan 37 och på Valdemarsviks bibliotek på Garvaregatan 3. Yttranden kunde lämnas in till kommunen via mejl eller brevledes.

En lista över samrådskretsen är sammanställd i Tabell 1.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436781

Tabell 1. Översikt över samrådskretsen samt redogörelse över vilka som inkommit med yttrande.

Samrådskrets	Inkommit med yttrande
Politiken	
Centerpartiet	Ja
Kristdemokraterna	Ja
Socialdemokraterna	Nej
Sverigedemokraterna	Nej
Vänsterpartiet	Nej
Moderaterna	Nej
Landsbygdspartierna oberoende	Nej
Kommunala nämnder och förvaltningar	
Kommunstyrelsen/kommunstyrelseförvaltningen	Nej
Miljö-och byggnämnden/miljökontoret i Valdemarsvik	Ja
Socialnämnden	Nej
Barn-och utbildningsnämnden/barn-och utbildningsförvaltningen	Nej
Myndigheter	
Länsstyrelsen i Östergötland	Nej
Norrköpings kommun	Ja
Linköpings kommun	Nej
Söderköpings kommun	Nej
Åtvidabergs kommun	Nej
Finspångs kommun	Nej
Kinda kommun	Nej
Västerviks kommun	Nej
Företag och intresseorganisationer	
E.ON	Nej
Tekniska verket Linköping AB	Nej
Renall AB	Nej
PreZero	Nej
SKRF elkretsen	Nej
Näringslivets Producentansvar (tidigare FTIAB)	Nej
Återvinningsindustriernas Stiftelsen	Nej
Håll Sverige rent	Nej
Hyresgästföreningen	Nej
Centrumhuset i Valdemarsviks AB	Nej
Guldnyckeln fastigheter AB	Nej
Fogelviks fastigheter AB	Nej
NODRA	Ja
Allmänheten	
Medborgare	Ja

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436781

Yttranden och bemötanden

Skriftliga yttranden från fyra parter inkom under samrådsperioden: Bygg- och miljönämnden i Valdemarsvik, Centerpartiet och Kristdemokraterna i Valdemarsvik och Nodra. Där till har två privatpersoner inkommit med synpunkter.

Yttrandena redovisas i relevanta delar i avsnitten nedan, tillsammans med kommunstyrelseförvaltningens bemötande. Inkomna yttranden presenteras i sin helhet i Bilaga 4 till samrådsredogörelsen.

Miljö-och byggnämnden

Miljö- och byggnämnden har inkommit med ett yttrande. Detta sammanställs i Tabell 2 nedan, tillsammans med kommunstyrelseförvaltningens bemötande. Yttrandet från Miljö- och byggnämnden redovisas i sin helhet i Bilaga 4.

Tabell 2. Yttrande från Miljö-och byggnämnden samt bemötande från kommunstyrelseförvaltningen.

Yttrande	Bemötande
Under kapitel 3 – Genomförande, rubriken Tillsyn, bör även Länsstyrelsen läggas till som en tillsynsmyndighet.	Kommunstyrelseförvaltningen tackar Miljö- och byggnämnden för synpunkterna. Synpunkten har noterats. Justering har gjorts i enlighet med önskemål under kapitel 3 *Genomförande*.
Under kapitel 4.5 – Inriktning 5 - Avfallsrelaterade klimatmål, står i punkt 6,1 att kommunen senast 2027 ska ha färdigställt inventering av nedlagda deponier enligt MIFO. Att hinns med detta till 2027 bedöms orealistiskt med tanke på hur mycket som kvarstår. Målet behöver formuleras om angående tidplanen. Detta gäller även Bilaga 5 – Måluppföljning av avfallsplan 2026–2028, där samma mål 6.1 finns beskrivet.	Noterat. Kommunstyrelseförvaltningen delar Miljö-och byggnämndens åsikt och har justerat målformuleringen för 6.1. Den nya målformuleringen är ”Färdigställa inventering av nedlagda deponier”.
Bilaga 3 – Avfallsanläggningar inom kommunen. Angående avslutade avfallsupplag och nedlagda deponier bör listan ses över i sin helhet och anpassas efter nuvarande förhållanden. Vissa av de nedlagda deponierna är riskklassade enligt MIFO vilket saknas i beskrivningen då enbart gamla uppgifter tagits med. På sida 2 i bilaga 3 står också att miljökontoret ska ta fram en handlingsplan men detta är redan utfört.	Noterat. Bilaga 3 har justerats i enlighet med Miljö-och byggnämndens synpunkter.
I Bilaga 2 under tabell 2 är skillnaden på antal fritidshus mellan de olika årtalen förhållandevis stor. Det bör kontrolleras om siffrorna stämmer.	Noterat. En översyn av statistiken har genomförts och tabell 2 i Bilaga 2 har uppdaterats.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436781

’Centerpartiet i Valdemarsvik

Centerpartiet har inkommit med ett yttrande. Detta sammanställs i Tabell 3 tillsammans med kommunstyrelseförvaltningens bemötande. Yttrandet från Centerpartiet redovisas i sin helhet i Bilaga 4.

Tabell 3. Yttrande från Centerpartiet i Valdemarsvik samt bemötande från kommunstyrelseförvaltningen.

Yttrande	Bemötande
Vi har tagit del av förslaget till avfallsplan och har i huvudsak inga synpunkter på planens innehåll utöver att det hänvisas till Vision 2025 samt därtill hörande näringslivsstrategi. Då fullmäktige nyligen antagit en ny vision bör avfallsplanen i relevanta delar uppdateras.	Kommunstyrelseförvaltningen tackar Centerpartiet för synpunkterna. Avfallsplanen har justerats med information om den nya visionen

Kristdemokraterna i Valdemarsvik

Kristdemokraterna har inkommit med yttrande. Detta sammanställs i Tabell 4 tillsammans med kommunstyrelseförvaltningens bemötande. Yttrandet från Kristdemokraterna redovisas i sin helhet i Bilaga 4.

Tabell 4. Yttrande från Kristdemokraterna i Valdemarsvik samt bemötande från kommunstyrelseförvaltningen.

Yttrande	Bemötande
Ta fram en lättläst version: Avfallsplanen är omfattande och innehåller mycket bakgrundsinformation om lagstiftning, historik och regelverk. Det gör dokumentet gediget men också svårläst för många invånare. Vi rekommenderar därför att kommunen tar fram en lättläst sammanfattning för att göra innehållet mer tillgängligt för medborgarna.	Kommunstyrelseförvaltningen tackar Kristdemokraterna för synpunkterna. Eftersom den nya avfallsplanen endast är giltig två år kommer inte en kortversion av avfallsplanen att tas fram. Det är däremot en klok tanke, synpunkten tas med inför arbete med nästa avfallsplan.
Minska matsvinn i hela kommunens verksamhet: I sammanfattningen anges att målet är att minska matsvinnet inom kommunens skolverksamheter. Vi anser att målsättningen bör omfatta kommunala verksamheter inom äldreomsorg, skola och LSS. Vi anser dessutom att kommunen bör införa ett eget mätvärde för matsvinn i de kommunala köken. Genom att mäta matsvinnet skapas ett bättre underlag för att utvärdera genomförda åtgärder och identifiera ytterligare förbättringsmöjligheter. Det som mäts kan också följas upp och utvecklas över tid.	Synpunkternas har noterats och kommer att ses över inför framtagandet av nästa avfallsplan. Idag mäts matsvinnen i skolmatsalar. Dialog pågår hur mätningen ska kunna utökas och genomföras i fler kommunala verksamheter.
Kommunikationsinsatser bör följas upp: Det är positivt att planen innehåller kommunikationsinsatser. Att informera är dock inte detsamma som att budskapet når fram eller leder till förändrade beteenden. Vi efterfrågar därför en	Synpunkten har noterats. Det genomförs idag kundundersökningar där effekten av genomförda åtgärder följs upp.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436781

beskrivning av hur effekten av kommunikationsinsatserna ska mätas och utvärderas.	
Ja- och nej-uppföljning är inte tillräcklig: Flera åtgärder följs enligt planen upp genom ett enkelt ja eller nej. Vi anser att detta inte ger kommunstyrelsen ett tillräckligt underlag för att bedöma måluppfyllelsen. Uppföljningen bör i stället innehålla mätbara indikatorer som visar hur långt arbetet har kommit, vilka resultat som uppnåtts och vilka insatser som återstår.	Noterat. Det genomförs en årlig uppföljning av avfallsplanen. Inför kommande avfallsplan kommer möjligheten att ta fram mätbara indikatorer att utredas.
Näringslivet behöver få en tydligare roll: I avfallsplanen saknar vi näringslivets roll och betydelse. Företagen är en viktig målgrupp och en viktig samarbetspartner i kommunens avfallsarbete. Samtidigt är det viktigt att kommunen själv lever upp till de krav och ambitioner som ställs på andra aktörer. Kommunen behöver vara ett föredöme och föregå med gott exempel.	Noterat. Tack för era synpunkter.
Insatser mot nedskräpning bör omfatta hela kommunen: Vi ser mycket positivt på satsningarna mot nedskräpning i kust- och skärgårdsområden. Samtidigt anser vi att arbetet bör omfatta hela kommunen, eftersom nedskräpning är ett problem även i andra delar av kommunen än i kust- och skärgårdsområdena.	Noterat. Förvaltningen tar med sig det i arbetet framåt för kommande avfallsplan. Viss förbättring har genomförts då kommunen utökat med fler sopkärl centralt för att öka sorteringen och minska nedskräpning.
Kommunen bör ta ett större eget ansvar: Planen lyfter framför allt barn och utbildning (skolbarn) och föreningslivet som viktiga målgrupper i arbetet mot nedskräpning. Vi anser att kommunen själv behöver ta ett större ansvar. Ett exempel är att invånare enkelt ska kunna anmäla platser där skräp har samlats, exempelvis via kommunens växel eller e-tjänst, så att kommunens egna verksamheter, såsom AME, kan åtgärda problemet. En ren miljö minskar risken för ytterligare nedskräpning, medan platser där skräp redan finns ofta leder till att mer skräp tillkommer.	Synpunkterna har noterats och kommer att ses över inför framtagande av nästa avfallsplan.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436781

Nodra

Nodra har inkommit med ett yttrande. Det sammanställs i Tabell 2 nedan, tillsammans med kommunstyrelseförvaltningens bemötande. Yttrandet från Nodra redovisas i sin helhet i Bilaga 4.

Tabell 5. Yttrande från Nodra samt bemötande från kommunstyrelseförvaltningen.

Yttrande	Bemötande
Den remitterade avfallsplanen är välgjord och har relevanta och ambitiösa mål. Överväg gärna att ersätta begreppet renhållning med avfall, i och med kommande lagstiftningsförändringar. Av samma skäl, överväg även att utelämna begreppet renhållningsordning. I sammanfattningen nämns att planen gäller under en fyraårsperiod, men titeln antyder en period på tre år. Det är därför otydligt hur lång giltighetstid planen har. I övrigt har Nodra inga synpunkter.	Kommunstyrelseförvaltningen tackar Nodra för synpunkterna. Avfallsplanen har ändrats i enlighet med synpunkterna från Nodra. Giltighetstiden för planen har justerats i sammanfattningen.

Yttranden från allmänheten

Två privatpersoner har under samrådstiden har inkommit med yttranden. Dessa sammanställs i Tabell 6 Tabell 7 nedan, tillsammans med kommunstyrelseförvaltningens bemötande. Inkomna yttranden redovisas i sin helhet i Bilaga 4.

Tabell 6. Yttrande från privatperson (1) samt bemötande från kommunstyrelseförvaltningen.

Yttrande	Bemötande
En tanke till avfallsplanen på sida 26. Fortsätta arbeta med matsvinn i skolan Max 20 g per portion Enligt ordlistan så ingår allt svinn (tallrikssvinn, serveringssvinn och kökssvinn) i den mängden Ingår även drycker som mjölk, saft, kaffe och buljonger/soppor/såser? Det står ibland kommunens verksamheter och ibland skola och det nämns förskola. Jag föreslår att vi ska arbeta med matsvinnet (inkl. kaffe) i alla kommunala verksamheter.	Kommunstyrelseförvaltningen tackar för synpunkterna. Idag ingår enbart matsvinn från mattallrik i mätningen.
Vilka krav finns på sorteringen av avfallet från våra kommunala verksamheter? Sorteras matavfallet för sig? Det behöver vara enkelt och ett lätt tillgängligt system om sortering ska funka, om	Noterat. Kommunens verksamheter sorterar ut matavfall i enlighet med gällande lagstiftning samt kommunens avfallsföreskrifter. I dagsläget är det endast skolorna som mäter matsvinnet. Matsvinn följs upp internt varje

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436781

personal ska känna att man kan lägga tid på hantering av avfall. Det kan behövas "någon annan" som hjälper till med sista steget för att det ska funka. Jag föreslår också att vi behöver tätare uppföljning än 1 gång per år för att nå målet 20 g per portion Om matavfallet sorteras för sig så är det kanske enkelt att väga påsarna med matavfall från de olika kommunala verksamheterna och på sätt göra stickprov. Men att arbeta med matsvinn får inte bli på bekostnad av kunderna/gästerna/vårdtagare som ska äta, det behöver finnas mat så att det räcker till alla för att bli mätta. Finns det uppföljning, dialog och dokumentation av mängd mat som går åt på de olika kommunala verksamheterna som underlättar att nå målet med 20 g matsvinn? Finns det riktlinjer för hur det ska hanteras det som blir kvar tex vid en servering? Jag ser varje kg mat som kastas bort är skattekronor som går direkt i soporna och ett reursslöseri. Allt gott till arbetet med avfallsplanen.	månad från skolmatsalar. Uppföljningen av hela avfallsplanen sker en gång per år. Statistik för matsvinn finns per dag vilket gör att uppföljning kan göras på vilka vilka maträtter som ger upphov till mer eller mindre matsvinn. Ett omtag kommer att göras för att följa upp matsvinn på förskolor under avfallsplanens giltighetsperiod. Synpunkter om att införa mätning av matsvinn för fler kommunala verksamheter har noterats och dialog pågår internt. Möjligheten kommer först ses över inför framtagandet av nästa avfallsplan.

Tabell 7. Yttrande från privatperson (2) samt bemötande från kommunstyrelseförvaltningen.

Yttrande	Bemötande
Vi har följande synpunkt på Förslag till avfallsplan 2026–2028 för Valdemarsviks kommun. Valdemarsvik är en utpräglad landsbygdskommun. En stor del av befolkningen bor på landsbygd med endast mindre väg fram till bostaden. Flera hushåll ligger dessutom med långt avstånd till större väg. Vi vill att Valdemarsviks kommun i sitt beslut om ny avfallsplan tar hänsyn till detta faktum och utformar planen så att det även i fortsättningen går att bo på landsbygden i Valdemarsviks kommun. Avfallshantering måste ses som en medborgerlig rättighet och möjlighet att ”Hålla Sverige Rent”, inte enbart en kommunal skyldighet.	Kommunstyrelseförvaltningen tackar för synpunkterna.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436781

Förändringar av avfallsplanen efter samrådet

Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning prop. 2025/26:108

Under perioden för kommunstyrelsens beslut om att skicka ut avfallsplanen på samråd presenterade Klimat- och näringslivsdepartementet den 3 februari 2026 proposition 2025/26:108 Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning.

Syftet med propositionen är att förebygga uppkomsten av avfall och öka materialåtervinningen för att därigenom bidra till att Sverige når EU:s mål på området. Förslagen syftar även till att stärka resurseffektiviteten, skapa långsiktighet och förbättra planeringsförutsättningarna för företag, kommuner och statliga verksamheter samt främja investeringar i innovativa tekniska lösningar.

De främsta förändringarna som föreslås i propositionen är följande:

- Nya ansvarsbestämmelser införs som tydliggör vad avfallsansvar innebär och när ansvaret upphör.
- Avfallsproducenter inom detaljhandeln får ansvar för avfall som klassas som kommunalt avfall, i stället för kommunen.
- Producenter av förbrukat matfett, kontorspapper och returpapper får eget ansvar för det avfall de ger upphov till.
- Kommunen ges ett andrahandsansvar för avfallet.
- Kommunerna ska inte längre utöva tillsyn över sina egna skyldigheter inom avfallsområdet.
- Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska besluta om nationell avfallsplan och avfallsförebyggande program.
- Kommunala avfallsplaner och avfallsavgifter förenklas och moderniseras.
- Kommunen ska upprätta en ekonomisk särredovisning för avfallsområdet.
- En mer ändamålsenlig och hållbar hantering av schaktmassor föreslås i syfte att bidra till en mer cirkulär ekonomi.
- Staten, kommuner, regioner och kommunalförbund föreslås undantas från krav på ekonomisk säkerhet vid deponering av avfall och vid utvinningsavfallsverksamhet.

Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2026.

Förslaget till avfallsplan har efter samrådet uppdaterats utifrån relevanta delar från propositionen. Vad som har reviderats framgår av avsnitt *Förändringar av avfallsplanen utifrån propositionen*.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436781

Förändringar av avfallsplanen utifrån propositionen

Förändringarna i propositionen har föranlett ändringar i avfallsplanen. Dessa redovisas i punktform nedan. Se även Bilaga 5 för avfallsplanen med markerade ändringar med anledning av proposition 2025/26:108.

- Begreppen avfallsinnehavare och avfallsproducent har lagts till i avfallsplanens ordlista eftersom dessa begrepp har en stor betydelse i det reviderade 15 kap. miljöbalken.
- En uppdatering av hänvisning till miljöbalken till följd av ett nytt kapitel 15.
- Definitionerna i ordlistan har uppdaterats för att stämma överens med ändringar i miljöbalken.
- Kapitel om tillsyn har uppdaterats för att tydligare beskriva tillsynsansvaret och hur detta fördelas mellan kommunen och länsstyrelsen.
- Avfallsplanens Bilaga 2 och 4 har uppdaterats.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436781

Bilagor

Bilaga 1 Förslag till avfallsplan 2026 - 2028 inkl. bilagor

Bilaga 2 Inbjudan till samråd

Bilaga 3 Samrådsannons

Bilaga 4 Inkomna yttranden

Bilaga 5 Avfallsplan 2026–2028 med markerade ändringar med anledning av proposition 2025/26:108.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436781

Avfallsplan 2026–2028

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Diarienummer: KS-TEK 2021.94 §12
Reviderad: 2026-04-08

Dokumentansvarig förvaltning:
Kommunstyrelsens förvaltning

Dokumentet gäller
för:
Kommunfullmäktige

Dokumentet gäller till
och med:

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Ordlista och definitioner

Avfall
Varje föremål eller ämne som innehavaren gör sig av med, avser eller är skyldig att göra sig av med.

Avfallshierarkin/Avfallstrappan
Prioriteringsordning som visar i vilken ordning olika behandlingsmetoder för avfall bör användas för att minimera miljöpåverkan. Avfallshierarkin regleras i ramdirektivet om avfall och är implementerad i svensk lagstiftning genom olika bestämmelser i miljölagstiftningen. Styrmedel som förbuden mot att deponera restavfall och organiskt avfall verkar också för att uppfylla avfallshierarkin. Översta steget är att förebygga – minska avfallets mängd och farlighet, därefter följer förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning – exempelvis energiåtervinning och sista steget är bortskaffande – exempelvis genom deponering.

Renhållningstaxa
Avgift som kommunen tar ut för att finansiera hantering av det avfall som kommunen ansvarar för. Utgångspunkten är att avfallsavgifterna ska täcka kommunens hela kostnad för avfallshanteringen. Taxan kan användas som styrmedel så att återvinning och annan miljöanpassad avfallshantering stimuleras. Miljöbalken är den som ytterst styr hur avfallstaxan får användas.

Engångsartiklar
Engångsartiklar är produkter som är avsedda att användas vid ett tillfälle och därefter kasseras.

Farligt avfall
Ett ämne eller ett föremål som är avfall och som är markerat med en * i bilaga 3 till avfallsförordningen. Bilaga 3 till avfallsförordningen innehåller en förteckning över egenskaper som gör att avfall ska anses vara farligt avfall, eller som omfattas av föreskrifter som har meddelats med stöd av 2 kap. 2 § i12 § avfallsförordningen. Det gäller exempelvis ämnen som kan vara hälsoskadliga, smittförande, miljöfarliga, brandfarliga eller explosiva.

Fastighetsnära insamling (FNI)
Insamling av avfall från en fastighet där avfall produceras, eller om insamling från fastigheten inte är möjlig med hänsyn till trafiksäkerheten eller till fastighetens utformning eller lokalisering, insamling av avfall från en plats så nära fastigheten som möjligt, dock högst 400 meter från gränsen till fastigheten.

Förberedelse för återanvändning
Förberedelse för återanvändning är ett återvinningsförfarande. Enligt definitionen innebär det att kontrollera, rengöra eller reparera något som är avfall så att det kan återanvändas utan ytterligare behandling. Detta kan ske genom mottagningshall eller containrar för återanvändning på ÅVC och andra återanvändningstjänster.

Förebyggande av avfall
Åtgärder som vidtas för att förebygga att det överhuvudtaget uppkommer avfall exempelvis genom minskad konsumtion eller delat ägande. Förebyggande är det översta steget i EU:s avfallshierarki. Steget definieras som åtgärder som vidtas innan ett ämne, ett material eller en produkt blivit avfall och innebär en minskning av: mängden avfall, den negativa påverkan på miljön och människors hälsa genom det genererade avfallet, eller halten av skadliga ämnen i material och produkter.

Grovavfall
Kommunalt avfall som är så tungt eller skrymmande att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Kommunalt avfall
Kommunalt avfall avser avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll.

Kommunens verksamhetsavfall
Sådant avfall som uppstår vid kommunens verksamheter (till exempel förskolor, skolor, äldreomsorg, kommunkontor, reningsverk) som inte är kommunalt avfall.

Matavfall
Avser allt biologiskt nedbrytbart kommunalt avfall, det vill säga livsmedels- eller köksavfall (skal, ben och liknande) som uppkommer i och med livsmedelshanteringen i hushåll, restauranger, storkök, butiker, personalmatsalar, catering och liknande.

Matsvinn
Onödigt matavfall, det vill säga sådan mat som hade kunnat ätas upp om den hanterats på rätt sätt och ätits upp i tid, innefattar även avskrap från tallrikar och rester i förpackningar.

Optisk sortering av matavfall/gröna påsen
Gröna påsen innebär en teknik som kallas optisk sortering. Det innebär att matavfallet läggs i en grön påse i samma behållare eller nedkast som övriga soppåsar och som sedan sorteras ut på en sorteringsanläggning så att matavfallet rötas och blir till biogas.

Producentansvar
Skyldighet för producenter att se till att avfall samlas in, transporteras bort, återvinns, återanvänds eller bortskaffas på ett sätt som kan krävas för en miljö- och hälsomässigt godtagbar avfallshantering. Producentansvar finns till exempel för förpackningar, returpapper, bilar, däck, elavfall och läkemedel.

Nedskräpning
Marint skräp
Marint skräp är skräp som finns i havet och som sköljs upp på kusten. Marint skräp är svårt att förebygga eftersom det ofta kommer med strömmar från andra delar av världen.

Skräp på marken
Skräp på marken orsakas av människor som slänger skräp på marken och i naturen. Verksamheter, vind och djur kan också bidra till nedskräpning, då ofta kopplat till bristfällig avfallshantering. Skräp på marken innefattar både skräp i stadsmiljö och naturområden.

Restavfall
Blandat brännbart kommunalt avfall som inte är skrymmande och som återstår när annat avfall sorterats ut för att samlas in separat. Det vill säga efter att matavfall, farligt avfall, förpackningar, returpapper, elavfall, grovavfall och annat avfall som omfattas av producentansvar sorterats ut. Restavfallet kan samlas in genom säck, kärl, underjordsbehållare, sopsugssystem, eller containers.

Återanvändning/Återbruk
En åtgärd som innebär att en produkt eller komponent som inte är avfall används igen för att fylla samma funktion som den ursprungligen var avsedd för.

Återvinning
En avfallshantering som beskrivs i bilaga 2 till Avfallsförordningen eller som på annat sätt innebär att avfallet kommer till nytta som ersättning för annat material eller förbereds för att komma till sådan nytta eller en avfallshantering som innebär förberedelse för återanvändning.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Sammanfattning avfallsplanen 2026 – 2028

Till år 2028 vill Valdemarsvik kommun:

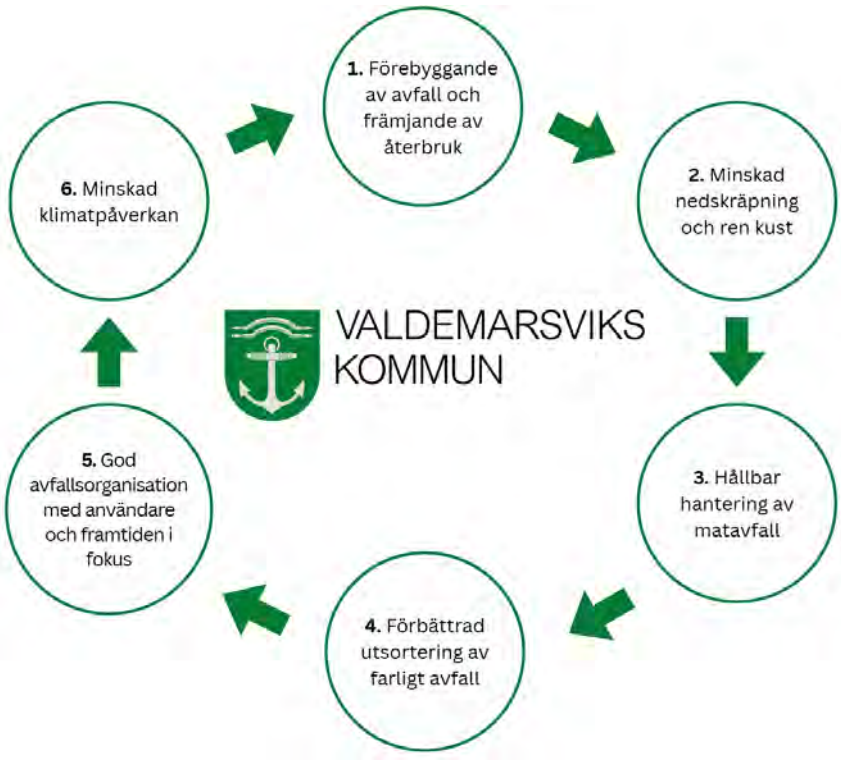
- Att genom tydliga informationsinsatser och i dialog med kommunala och externa aktörer:
  - minska de genererade avfallsmängderna redan vid källan
  - fortsatt minska mängden farligt avfall i den fraktionen för restavfall och
  - ökat återvinningsgraden för byggmaterial
  - minska nedskräpning i kust- och strandnära områden
- Arbeta för en effektivare avfallsorganisation genom att utveckla den fysiska planeringen kopplad till avfallshantering och stärka kommunens kommunikation kring avfall och återvinning
- Utveckla återvinning och sophantering i skärgården
- Fortsätta arbetet med att minska matsvinn inom kommunens skolverksamheter
- Utveckla och skapa nya möjligheter för sortering av farligt avfall för att minska det farliga avfallet i restavfallsfraktionen
- Färdigställa arbetet med inventering av nedlagda deponier

Denna avfallsplan, som ersätter tidigare avfallsplan för år 2022–2025, är utformad utifrån en utvärdering av den tidigare planen samt erfarenheter från nuvarande avfallshantering samt avfallsstatistik. Genom ett aktivt arbete med avfallsfrågor hoppas Valdemarsviks kommun nå de sex huvudmålen som presenteras i denna avfallsplan, se Figur 1. För Valdemarsviks kommun är avfallsplanen en vital del för att dessa mål ska nås under den kommande fyraårsperioden. Avfallsplanen utgör tillsammans med avfallsföreskrifterna den kommunala renhållningsordningen.

Arbetet med avfallsplanen har pågått under hösten 2025 och våren 2026 och har involverat tjänstemän, chefer och politiker inom kommunen med stöd av miljökonsultbolaget Ensucon AB som drivit processen genom bland annat workshops. I den handlingsplan som tagits fram har mer detaljerade delmål satts upp tillsammans med åtgärder och ansvarsfördelning inom kommunen. Målen och aktiviteterna i handlingsplanen ska ses över årligen. De sex huvudinriktningar har brutits ned till 14 delmål för perioden 2026–2028. I arbetet med framtagandet av avfallsplanen har fokus varit att minska avfallet och öka återvinningsgraden.

Förslaget till avfallsplanen har arbetats fram tillsammans med Söderköpings kommun. Kommunen har sedan innan ett utökat samarbete med grannkommunerna Söderköping, Åtvidaberg och Kinda kommun. Kommunerna har bland annat en gemensam kundtjänst och ett geografiskt gynnsamt läge, vilket främjar samarbete. Det finns många fördelar med att samarbeta kring avfallsfrågorna ur ett regionalt, miljömässigt och ett ekonomiskt perspektiv då kommunerna har många likheter.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Figur 1. I bilden presenteras de sex huvudinriktningarna för avfallshanteringen i Valdemarsviks kommun.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Innehåll

Ordlista och definitioner 2
Förord ..... **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
Sammanfattning avfallsplanen 2026 – 2028 4
Innehåll 6
1 Inledning 7
1.1 Syfte 8
1.2 Arbetsgång 8
1.3 Samråd 8
1.4 Disposition 9
2 Inriktning för avfallshantering 10
2.1 Gällande lagstiftning 10
2.2 FN:s globala mål 11
2.3 EU:s övergripande miljö- och avfallsmål 12
2.3.1 EU:s avfallshierarki 12
2.3.2 EU:s miljöhandlingsprogram 13
2.3.3 Det nya avfallspaketet 13
2.4 Nationella miljö- och avfallsmål 14
2.4.1 Nationell avfallsplan 14
2.4.2 Nationella miljömål 14
2.5 Återvinningsmål 16
2.6 Insamling av textil 16
2.7 Insamling av förpackningar och returpapper 17
2.8 Mikroplaster i våra hav 17
2.9 Regionala miljö- och avfallsmål 18
2.10 Regional Energi- och klimatstrategi 18
3 Genomförande 18
3.1 Utvecklingsplan Valdemarsvik 19
4 Lokala inriktningar och handlingsplaner 21
4.1 Inriktning 1 – Förebyggande av avfall och främjande av återbruk 22
4.2 Inriktning 2 - Minskad nedskräpning och ren kust 24
4.3 Inriktning 3 - Hållbar hantering av matavfall 26
4.4 Inriktning 4 - Förbättrad utsortering av farligt avfall 27
4.5 Inriktning 5 – God avfallsorganisation med användare och framtiden i fokus 28
4.6 Inriktning 6 – Avfallsrelaterade klimatmål 30
5 Uppföljning 31
6 Miljöbedömning 31
7 Referenser ..... **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
8 Referenser 32

Bilagor

Bilaga 1 Uppföljning av tidigare handlingsplan 2022 - 2025
Bilaga 2 Nulägesbeskrivning
Bilaga 3 Avfallsanläggningar inom kommunen
Bilaga 4 Behovsbedömning inför miljöbedömning
Bilaga 5 Måluppföljning relaterade planer och mål

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

1 Inledning

Avfallsplanen är kommunens styrdokument för avfallshanteringen med syftet att minska mängden avfall och dess farlighet genom konkreta inriktningar och aktiviteter. Miljöpåverkan sker både vid generering och hantering av avfall vilket beaktas i planen.

Under år 2025 har det skett en rad förändringar inom avfallsområdet och fler förväntas i och med ny lagstiftning både på nationell och EU nivå. Det innebär att ytterligare förändringar ska implementeras i linje med det nationella målarbetet fram till år 2028.

Valdemarsvik är en turistkommun och har under sommarmånaderna ett stort antal sommargäster. Under 2025 samlades det in 600 kg kommunalt avfall per person, vilket är baserat på antal invånare som är permanent boende i kommunen. Att förebygga att avfall uppstår och minska avfallsmängderna är en av de primära åtgärderna till följd av EU-direktiv. Avfallshanteringen ska också leva upp till de europeiska och nationella målsättningarna gällande matavfall, förpackningsmaterial med mera.

Genomförande 2022–2025

En uppföljning av de tidigare målen och handlingsplanen för 2022 – 2025 visar att de mål som helt eller till större del uppfylldes var:

- ✓ Avfallsmängderna i kommunernas egna verksamheter ska minska och återvinningsgraden ska öka.
- ✓ Senast 2025 ställs tydliga krav vid upphandling av varor och tjänster i samtliga kommunala verksamheter i syfta att förebygga avfallets mängd och farlighet.
- ✓ Andelen textilier i den restavfallsfraktionen ska minsta till år 2025.
- ✓ Utöka aktionerna för att minska nedskräpning årligen i kommunen.
- ✓ Fortsatt kustnära insamling av plast i havet utförs vartannat år med start 2018.
- ✓ Arbetet med matsvinn fortsätter för att minimera och förebygga att matavfall uppstår hos kommunens verksamheter
- ✓ Minska matsvinnet vid servering inom äldreomsorgen
- ✓ Införa nytt skyltsystem på ÅVC:er och gemensamma insamlingsplatser.
- ✓ Senast 2025 ska alla som ger upphov till hushållsavfall och därmed jämförligt avfall omfattas av renhållningsavgift.
- ✓ Inventering av nedlagda deponier, enligt MIFO. Inventering av nedlagda deponier ska vara klart år 2023.

Ett antal mål från avfallsplanen 2022–2025 uppnåddes inte. Anledningen till att målen inte uppnåtts beror framför allt på att kommunen under åren ändrat strategier, att resurserna inte har räckt till eller att ansvarsfördelningen inte varit tydligt nog. En fullständig uppföljning av de tidigare målen finns redovisad i Bilaga 1.

Arbetet har och kommer att fortsätta följas upp av plockanalyser som planeras under 2026. En detaljerad redogörelse för den nuvarande avfallshanteringen samt avfallsstatistik för olika avfallsslag redovisas i Bilaga 2. Avfallsanläggningar, återvinningsstationer och äldre avfallsupplag inom kommunen finns redovisade i Bilaga 3. Genom ett aktivt arbete med avfallsfrågor är förhoppningen att de sex huvudinriktningarna kan nås. Visionen inför 2030 är att de fyra kommunerna Valdemarsvik, Söderköping, Åtvidaberg samt och Kinda har ett än mer utökat samarbete kring avfallsfrågorna i regionen.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

1.1 Syfte

Enligt miljöbalken ska det i alla kommuner finnas en avfallsplan. En avfallsplan är ett styrdokument för hur avfallshanteringen inom kommunen ska gå till. De främsta syftena med revideringen av avfallsplanen är:

- Att den ska fungera som ett aktivt planeringsverktyg för kommunens avfallshantering.
- Att sätta upp inriktningar för avfallshanteringen fram till och med år 2028.
- Att den ska vara anpassad till nuvarande lagstiftning.

Utöver det ger avfallsplanen en samlad bild av nuvarande avfallshantering, den anger vilka inriktningar och åtgärder som krävs för att minska avfallet och öka återvinningen samt hur den bidrar till en hållbar utveckling och kommunicerar förändringsbehov. En stark koppling finns även till andra kommunala frågor i form av ekonomi, fysisk planering, miljötillsyn, energi och infrastruktur.

1.2 Arbetsgång

Avfallsplanen tar hänsyn till miljömålen på nationell, regional och lokal nivå och är utformad utifrån gällande lagstiftning, Naturvårdsverkets föreskrifter om innehållet i kommunala avfallsplaner (NFS 2020:6) och Avfall Sveriges handbok om kommunal avfallsplanering, rapport U2018:16.

Avfallsplanerna i Valdemarsvik och Söderköping kommun har reviderats samtidigt för att främja det fortsatta goda samarbetsklimatet mellan kommunerna. Syftet är även att kommunernas system ska likna varandra och dra nytta av den geografiska närheten.

Avfallsplanen har arbetats fram genom ett samarbete mellan Ensucon AB och Valdemarsviks kommun. Under 2025 har en workshop tillsammans med Söderköpings kommun hållits med fokus på att följa upp samt revidera målen i avfallsplanen. Resultatet har kompletterats med möjlighet för synpunkter från berörda aktörer hos kommunens verksamheter. Den nya avfallsplanen är främst en revidering av avfallsplanen 2022–2025, med uppdaterade mål och handlingsplaner och följer därmed samma struktur och inriktningar som tidigare.

1.3 Samråd

Samråd av förslaget till avfallsplan planeras att genomföras under maj till juni 2026 med Länsstyrelsen Östergötland, angränsande kommuner, berörda myndigheter, kommunala nämnder, lokala intresseföreningar, organisationer och allmänheten. Inbjudan till skriftligt samråd planeras ske genom annonsering i ortstidning samt genom mejlutskick till samrådskretsen. Förslaget till avfallsplan kommer att finnas publikt via kommunens hemsida samt ställas ut fysiskt i en av kommunens lokaler.

Syftet med samrådet är att informera om den nya avfallsplanen samt inhämta synpunkter från relevanta myndigheter, kommunala nämnder, organisationer, enskilda och allmänheten. Efter samrådet tas en samrådsredogörelse fram där inkomna synpunkter hanteras. Avfallsplanen tas sedan upp för beslut om godkännande.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Förslag till samrådskrets

Centerpartiet
Kristdemokraterna
Socialdemokratiska arbetarpartiet
Sverigedemokraterna
Vänsterpartiet
Moderaterna
Landsbygdspartiet oberoende
Kommunstyrelsen
Bygg- och miljönämnden
Socialnämnden i frågor kring funktionsnedsättning och tillgänglighetsanpassning
Barn- och ungdomsförvaltningen
Miljökontoret i Valdemarsvik
Länsstyrelsen i Östergötland
Norrköpings kommun
Linköpings kommun
Söderköpings kommun
Åtvidabergs kommun
Finspångs kommun
Kinda kommun
Västerviks kommun
E.ON
Tekniska verket Linköping AB
Renall AB
PreZero
SKRF Elkretsen
Förpacknings- och tidningsinsamlingen
Återvinningsindustriernas Stiftelsen
Håll Sverige rent
Hyresgästföreningen
Centrumhuset i Valdemarsvik AB
Guldnyckeln fastigheter AB
Fogelviks fastigheter AB

1.4 Disposition

Planen innehåller sex huvudinriktningar som i möjligaste mån följer avfallstrappan och där fokus ligger på de tre första stegen – Avfallsminimera, återanvända och återvinna. Till huvudinriktningen finns delmål och åtgärder listade i en handlingsplan.

Antalet mål inom respektive inriktning varierar och åtgärderna eller aktiviteter i planen visar inom vilka områden det krävs åtgärder för att uppnå målen.

För att uppnå målen i planen krävs samverkan inom kommunens egen verksamhet men även med övriga aktörer. Inom varje inriktning, utöver ytterst ansvariga, har därför aktörer lyfts fram som anses vara viktiga för att bidra till inriktningens måluppfyllnad. Vissa målgrupper är särskilt involverade i delmålen och det krävs därför ett aktivt samarbete för att nå målet.

Avfallsplanen har även en koppling till lokala, nationella och globala planer och dess målarbeten. Under varje inriktning har relationen till strategiska planer eller program förtydligats genom att en redogörelse av dessa presenteras i Bilaga 5 - Måluppföljning Avfallsplan 2026-2028.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

2 Inriktning för avfallshantering

Målet med avfallshanteringen är att kontinuerligt klättra i avfallstrappan, optimera resursnyttjandet samt eftersträva giftfria kretslopp. Valdemarsviks avfallsplan är anpassad efter gällande globala och nationella avfallsmål utifrån de lokala förutsättningar som finns. I detta kapitel redovisas i korta drag FN:s globala mål, de EU-övergripande målen, nationella etappmål, mål i den nationella avfallsplanen och regionala miljö- och avfallsmål.

För att säkerställa att den lokala avfallsplanen går i linje med övergripande strategiska mål och regionalt och lokalt målarbete har en analys gjorts av delmål och åtgärder i handlingsplanen. Avfallsplanens mål har utvärderats utifrån tre aspekter;

1. Om de har en direkt koppling till andra uppsatta mål.
2. Om de motsätter sig andra uppsatta mål samt.
3. Om de bidrar till måluppfyllelse av andra uppsatta mål.

Den nationella handlingsplanen för cirkulär ekonomi poängterar bland annat att återanvändning ska främjas framför återvinning och annan avfallshantering och att det ska underlättas för hushåll och andra verksamheter att enkelt kunna göra sig av med sitt avfall. Prioriterade avfallsströmmar är plast, textil, livsmedel, förnybara och biobaserade råvaror, avfall från bygg- och fastighetssektorn och innovationskritiska metaller och mineraler. De etappmål som är framtagna, utifrån de nationella miljömålen, har som mål att till år 2035 ska 65% av det kommunala avfallet förberederas för återanvändning och återvinning.

I Östergötlands regionala energi- och klimatstrategi för år 2024 till 2027 är ett insatsområde cirkulär ekonomi som nämner hållbar konsumtion med uppströmsarbete och arbete för att minska samt cirkulera avfall. Ett av målen i strategin som är starkt kopplat till kommunernas avfallshantering är att till år 2030 ska mängden hushållsavfall minska till högst 300 kilogram.

2.1 Gällande lagstiftning

Avfallsplanering styrs och regleras av en omfattande lagstiftning i form av EU:s avfallsdirektiv, miljöbalken, avfallsförordningen samt Naturvårdsverkets föreskrifter om innehållet i en kommunal avfallsplan (Naturvårdsverket, 2021a). EU:s avfallsdirektiv (2008/98/EG) innehåller krav om att avfallsplaner och avfallsförebyggande program ska upprättas av medlemsstaterna och deras behöriga myndigheter. Detta ligger till grund för den nationella avfallsplanen.

Ansvaret för att upprätta en kommunal renhållningsordning, bestående av en avfallsplan och avfallsföreskrifter, anges i 15 kap 41 § miljöbalken (1998:808). Krav finns även för hur processen kring upprättandet av en kommunal renhållningsordning ska ske, genom samråd och utställning och där sedan beslut ska fattas av kommunfullmäktige. I avfallsförordningen (2020:614) anges Naturvårdsverkets rätt att meddela föreskrifter om vad kommunala avfallsplaner ska innehålla och länsstyrelsens roll i avfallsplaneringen. Naturvårdsverket har upprättat föreskrifter om innehållet i en kommunal avfallsplan och länsstyrelsens sammanställning (NFS 2020:6).

Den nationella avfallsplanen sätter riktningen

Den senaste nationella avfallsplanen, *Avfall i ett cirkulärt samhälle*, presenterades under 2024 och gäller åren 2024 – 2030 och är en del av den gemensamma EU lagstiftningen. Den nationella avfallsplanen samlar information om Sveriges status inom avfallsområdet, de hinder och utmaningar som landet står inför och åtgärdsförslag på vad olika samhällsaktörer kan göra. Den nationella avfallsplanens syfte är att skapa en gemensam bas och betona vikten av att samtliga samhällsaktörers genomför insatser. Planen kan även användas som utgångspunkt vid framtagandet av kommunala avfallsföreskrifter. Kommunerna har stor möjlighet att påverka hur hushåll och verksamheter behandlar sitt avfall vilket den nationella avfallsplanen betonar.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Avfallsförordningen (2020:614)

Avfallsförordningen (2020:614) trädde i kraft 2020-06-25 och innebar större förändringar för kommunernas arbete med avfallshantering. Avfallsförordningen är ett stort steg för att lyckas genomföra EU:s reviderade avfallsdirektiv inom svensk lagstiftning. Under åren efter 2020 har regelverket fortsatt utvecklats i takt med EU-lagstiftningen och nationella led i cirkulär ekonomi. Några av de förändringar som skett sedan 2020 är följande:

- Kommunerna har fått ansvar för insamling av förpackningsavfall från hushåll och vissa verksamheter i stället för producenterna.
- Det har införts krav på separat insamling av bio-/matavfall som ett EU krav och tillika påverkat avfallsförordningens krav.
- Textilavfall har blivit ett separat sorteringskrav och ska numera separeras från annat avfall.
- Fastighetsnära insamling är reglerad i lagen.
- Regler kring producentansvar för förpackningar och nya krav på producenter har fortsatt utvecklas och ytterligare krav förväntas tillkomma från 2028.

I och med införandet av Avfallsförordningen (2020:614) ställdes också högre krav på vad som ska redovisas i avfallsplanerna. Det ska det göras en bedömning av vilka investeringar och andra ekonomiska resurser som behövs, dels nya insamlingssystem och anläggningar för att hantera avfall, dels nedläggning eller förändring av befintliga insamlingssystem och anläggningar för att hantera avfall. Kommunerna ska även bedöma behovet av ändringar i insamlingssystem och anläggningar, för att hantera framtida förändrade avfallsflöden och bättre koppa ihop fysisk planering med avfallsplaner.

2.2 FN:s globala mål

Globala målen och Agenda 2030 är den mest ambitiösa överenskommelsen för hållbar utveckling som världens ledare någonsin antagit. I begreppet hållbar utveckling integreras de tre dimensionerna av hållbarhet: social, ekonomisk och miljömässig. Av de 17 globala mål som satts upp är det framför allt mål 12 Hållbar konsumtion och produktion som relaterar till avfallsområdet, men även Mål 11 Hållbara städer och samhällen. För att uppnå målet krävs att vi människor minskar vårt ekologiska fotavtryck genom att ändra våra konsumtions- och produktionsmönster.

Figur 2. Illustration över de 17 globala målen för hållbar utveckling (UNPD, 2026).

Nedan listas de delmål till Mål 11 och 12 som är relevanta för kommunens målarbete:

Mål 11 Hållbara städer och samhällen har även ett relevant delmål för avfallshanteringen:

> **11.6** Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion:

12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.

12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.

12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

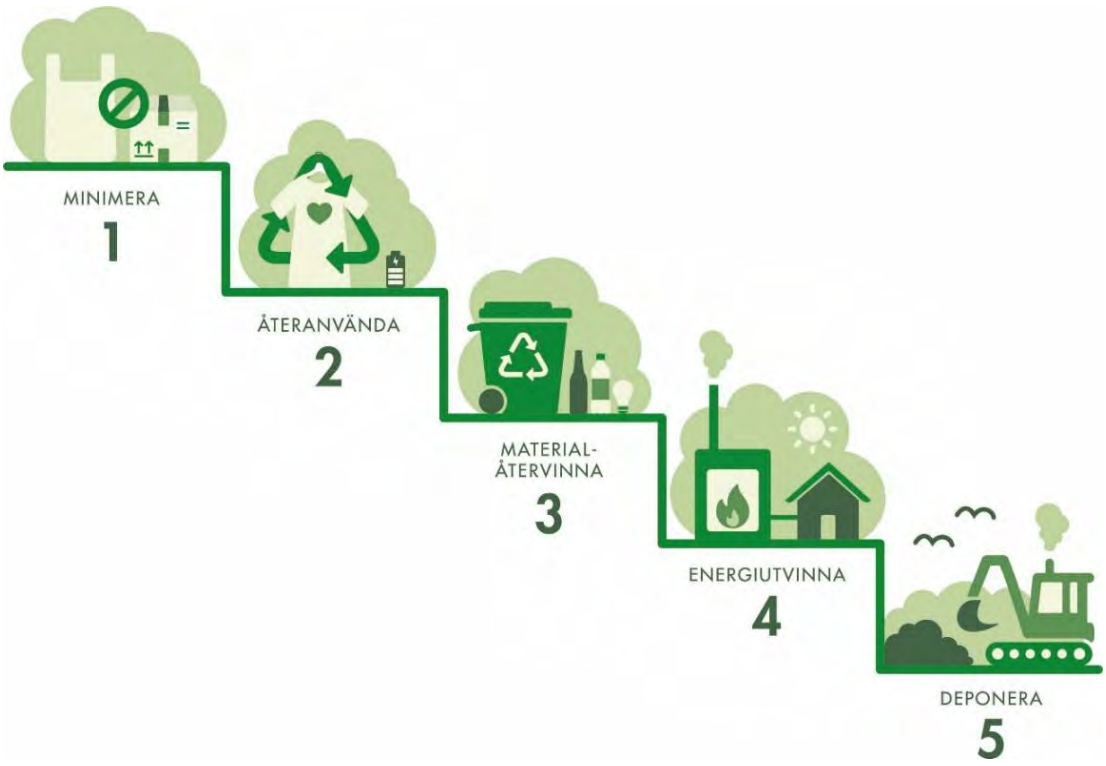
12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.

12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstil i harmoni med naturen.

2.3 EU:s övergripande miljö- och avfallsmål

2.3.1 EU:s avfallshierarki

EU:s ramdirektiv om avfall är implementerat i svensk lagstiftning. För att nå EU:s miljömål har bland annat EU:s avfallshierarki, också kallad avfallstrappan, utformats. EU:s avfallshierarki anger den prioriteringsordning för hur olika strategier att behandla avfall bör användas och regleras i ramdirektivet om avfall (2008/98/EG).

Figur 3. Skiss över EU:s avfallstrappa (Sopor.nu, 2026).

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Avfallstrappan består av fem steg där förebyggande och minimering av avfall har högst prioritet, se Figur 3. Därefter ska avfall i så hög grad som möjligt återanvändas. Nästa steg är materialåtervinning, då återvinning av råvaror besparar stora resurser genom att exempelvis förpackningsavfall används till nya förpackningar. Det fjärde steget är energiåtervinning där förbränning av exempelvis restavfall omvandlas till värme och el. Det sista steget är deponering vilket mer eller mindre är en slutlig förvaring av avfall (Naturvårdsverket, 2020b).

2.3.2 EU:s miljöhandlingsprogram

Den Europeiska unionen presenterade det åttonde miljöhandlingsprogrammet vilket började gälla i maj 2022 och sträcker sig fram till år 2030. Det långsiktiga målet som miljöhandlings-programmen avser att uppfylla är att EU-medborgare allra senast 2050 ska leva gott inom planetens gränser och i en välfärdsekonomi där tillväxten är regenerativ och klimatneutralitet har uppnåtts, ojämlikheter minskat väsentligt och i ett samhälle där inget slösas bort. Miljöhandlingsprogrammet har också som syfte att komplettera den europeiska gröna given, som är EU:s tillväxtstrategi för ekonomi, och omfatta en ny övervakningsram för de miljö- och klimatmål som EU satt.

Det åttonde miljöhandlingsprogrammet innefattar sex prioriterade mål som EU ska uppnå till 2030, där minst fyra av dem har en tydlig koppling till avfallshantering (se fetmarkerade):

1. Uppnå 2030 års mål för minskning av växthusgasutsläppen och uppnå klimatneutralitet allra senast 2050.
2. Öka förmågan att anpassa sig genom att stärka motståndskrafter och minska sårbarheten gentemot klimatförändringarna.
3. **Röra sig mot en modell för regenerativ tillväxt som frikopplar ekonomisk tillväxt från resursanvändning och miljöförstöring, samtidigt som man snabbare ställer om till en cirkulär ekonomi.**
4. **Eftersträva nollförorening av luft, vatten och mark och skydda EU-medborgarnas hälsa och välbefinnande.**
5. **Skydda, bevara och återställa den biologiska mångfalden genom att förbättra tillståndet för ekosystemen och miljön, samt genom att bekämpa ökenspridning och markförstöring.**
6. **Minska miljö- och klimattrycket från produktion och konsumtion, särskilt energi, industriell utveckling, byggnader och infrastruktur, rörlighet och livsmedelssystem.**

2.3.3 Det nya avfallspaketet

År 2018 kom EU-kommissionen ut med revideringar i avfallslagstiftningen, genom det så kallade avfallspaketet. Målet med paketet var minskade avfallsmängder, ökad återanvändning av produkter, ökad återvinning samt en förbättrad avfallshantering. Samtliga ändringar i avfallspaketet skulle vara genomförda senast år 2025. En revidering av EU:s avfallslagstiftning har varit en viktig del i EU:s arbete mot en mer cirkulär ekonomi (Naturvårdsverket, 2026).

Avfallspaketet trädde i kraft i juli 2018 och sex direktiv berördes:

1. Avfallsdirektivet (2008/98/EG).
2. Direktiv om förpackningar och förpackningsavfall (94/62/EG).
3. Direktiv om deponering av avfall (1999/31/EG).
4. Direktiv om uttjänta fordon (2000/53/EG).
5. Direktiv om batterier och ackumulatorer och förbrukade batterier och ackumulatorer (2006/66/EG).
6. Direktiv om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska och elektroniska produkter (2012/19/EU).

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Avfallspaketet fokuserade på att förebygga avfall. Med viktiga mål för minskat matsvinn i EU och stopp för marint avfall bidrar lagstiftningen till FN:s mål för hållbar utveckling. EU har utsett textil till ett fokusområde och senast 2025 skulle alla medlemsländer börja samla in avlagda textilier som en separat fraktion (Naturvårdsverket, 2026).

I EU:s reviderade avfallsdirektiv ligger stort fokus på ökad materialåtervinning och minskad deponering. År 2025 skulle minst 55 viktprocent av det kommunala avfallet i EU återvinnas till nya material. Målsättningen ökar till 60 viktprocent år 2030 och till 65 viktprocent år 2035. Det som ska mätas är faktisk materialåtervinning, vilket betyder att det som materialåtervinns ska mätas och inte det material som samlas in till återvinning (Naturvårdsverket, 2026).

Trots att flertalet av de mål och ändringar som infördes i och med avfallspaketet redan är genomförda är det fortsatt relevant. Flera av de ändringar som införts innebär en påverkan på aktuell avfallsplan och det finns mål, bland annat om återvinning, där målsättningen sträcker sig till år 2035.

2.4 Nationella miljö- och avfallsmål

2.4.1 Nationell avfallsplan

Enligt EU:s avfallsdirektiv ska alla medlemsländer ha nationella avfallsplaner och avfallsförebyggande program. Sveriges gällande nationella avfallsplan och det avfallsförebyggande programmet, *Avfall i ett cirkulärt samhälle – Nationell Avfallsplan 2024 – 2030,* presenterar inga nya förslag till styrmedel eller mål utan syftar i stället på att belysa de problem som finns just nu och skapa en gemensam bas för att bättre förstå nuläget. Planen innehåller åtgärdsförslag och betonar vikten av att alla kan och behöver bidra till resurseffektiva och giftfria kretslopp vilket i sin tur gör att avfall kan hanteras högre upp i avfallshierarkin (Naturvårdsveket, 2024).

Den nationella avfallsplanen presenterar förslag på åtgärder för bland annat olika myndigheter, offentlig förvaltning, verksamheter och privatpersoner. Nedan presenteras några av de åtgärder som Sveriges nationella avfallsplan föreslår för kommuner:

- Samverka med andra kommuner.
- Skapa en cirkulär organisation och utveckla styrmedel för cirkulär resurshantering.
- Ställa krav på miljö, klimat och kemikalier redan vid upphandling och välja hållbara produkter och tjänster. Informera hushåll och verksamhetsutövare om åtgärder för att förebygga avfall utifrån kommunens informationsskyldighet. Kommuner bör även informera om miljö- och hälsopåverkan från olika typer av avfall och ha lättillgänglig och tydlig information om hur och vart man kan återvinna sitt avfall.
- Skapa insamlingssystem som är lättillgängliga och utgår från ett användarperspektiv.

2.4.2 Nationella miljömål

Sverige har satt upp ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål och flertalet etappmål för att driva det nationella miljöarbetet kopplat till de globala hållbarhetsmålen. Flertalet mål har målår 2020, men gäller fortsatt (Naturvårdsverket, 2025). Målen ska fungera vägledande för allas miljöarbete, såväl regeringens som myndigheters och övriga aktörers. Nedan presenteras det övergripande generationsmålet tillsammans med relevanta miljökvalitetsmål och etappmål.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Figur 5. Illustration över de 16 nationella miljökvalitetsmålen (Sveriges miljömål, 2026).

Generationsmålet

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Miljöpåverkan från avfallshanteringen och avfallsförebyggande berör främst målen *God bebyggd miljö* och *Giftfri miljö*, men även direkt eller indirekt flera av de övriga miljömålen, exempelvis *Begränsad klimatpåverkan* (Sveriges miljömål, 2021). Nedan presenteras berörda mål och relevanta preciseringar.

God bebyggd miljö - Hållbar avfallshantering

Avfallshanteringen är effektiv för samhället, enkel att använda för konsumenterna och avfallet förebyggs samtidigt som resurserna i det avfall som uppstår tas till vara i så hög grad som möjligt samt att avfallets påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras.

God bebyggd miljö - Infrastruktur

Infrastruktur för energisystem, transporter, avfallshantering och vatten- och avloppsförsörjning är integrerade i stadsplaneringen och i övrig fysisk planering samt att lokalisering och utformning av infrastrukturen är anpassad till människors behov, för att minska resurs och energianvändning samt klimatpåverkan, samtidigt som hänsyn är tagen till natur- och kulturmiljö, estetik, hälsa och säkerhet.

Giftfri miljö – Förenade områden

Förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön.

Begränsad klimatpåverkan - Temperatur

Den globala medeltemperaturökningen begränsas till långt under 2 grader Celsius över förindustriell nivå och ansträngningar görs för att hålla ökningen under 1,5 grader Celsius över förindustriell nivå. Sverige ska verka internationellt för att det globala arbetet inriktas mot detta mål.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Som ett komplement till miljökvalitetsmålen har etappmål tagits fram. Etappmålen identifierar en önskad samhällsomställning och tydliggör var insatser bör sättas in. Etappmål finns för miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan samt inom områdena avfall, biologisk mångfald, farliga ämnen, hållbar stadsutveckling och luftföroreningar (Naturvårdsverket, 2021). De etappmål som främst berör avfallsarbetet presenteras nedan.

Etappmål för cirkulär ekonomi: Återanvändning av förpackningar
Av de förpackningar som släpps ut på marknaden i Sverige för första gången ska andelen som är återanvändbara öka med minst 20 procent från år 2022 till år 2026 och med minst 30 procent från år 2022 till år 2030.

Etappmål för avfall: Öka andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning
Senast 2025 ska förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall ha ökat till minst 55 viktprocent, 2030 till minst 60 viktprocent och 2035 ha ökat till minst 65 viktprocent.

Etappmål för avfall: Mer- bygg och rivningsavfall materialåtervinns och förbereds för återanvändning
Förberedande för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning av icke-farligt bygg- och rivningsavfall, med undantag av jord och sten, ska årligen fram till 2025 uppgå till minst 70 viktprocent.

Etappmål för minskat matsvinn: Matsvinnet ska minska mätt i mängd livsmedelsavfall
Matsvinnet ska minska så att det sammantagna livsmedelsavfallet minskat med minst 20 viktprocent per capita från år 202 till år 2025.

2.5 Återvinningsmål

I samband med avfallspaketet som presenterades 2018 har flera ambitiösa återvinningsmål för både kommunalt avfall och förpackningar satts. Återvinningsmål för förpackningsmaterial presenteras i Tabell 1. Dessutom har skärpta regler för att beräkna återvinningsgraden skapats för att förenkla arbetet med uppföljning och omställning till cirkulär ekonomi (Naturvårdsverket, 2026).

Tabell 1. Återvinningsmål för förpackningar. Återvinningsgraden är angiven i viktprocent.

Förpackningsmaterial	Till 2025	Till 2030
Alla förpackningar	65 %	70 %
Plast	50 %	55 %
Trä	25 %	30 %
Metall (järnhaltig)	70 %	80 %
Aluminium	50 %	60 %
Glas	70 %	75 %
Papper och papp	75 %	85 %

2.6 Insamling av textil

År 2020 presenterades en statlig utredning om producentansvar för textil, där det föreslogs att producenter ska ha ett ekonomiskt och organisatoriskt ansvar för insamling och återvinning av textilier (Naturvårdsverket, 2026).

Från och med den 1 januari 2025 gäller krav på utsortering och separat insamling av textilavfall enligt avfallsförordningen (2020:614). Det innebär att textilier som utgör avfall inte får blandas

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

med restavfall, om inte kommunen har meddelat undantag enligt 3 kap. 16 § Avfallsförordningen (2020:614). Kommunen ansvarar för att ordna separat insamling av textilavfall från hushåll och liknande verksamheterna samt för att informera invånarna om hur och var textilavfall ska lämnas.

Parallellt med svensk lagstiftning pågår en revidering av EU:s avfallsregelverk med införande av utökat producentansvar (EPR) för textilier. Förslaget innebär att producenter ska bära kostnaderna för insamling, sortering och återvinning, och att medlemsstater ska införa nationella EPR-system inom en viss tid efter direktivets ikraftträdande. Det här kan innebära att kommunernas ansvar förändras i takt med att producentansvaret genomförs i svensk lagstiftning.

2.7 Insamling av förpackningar och returpapper

Förpackningar och returpapper omfattas av producentansvar enligt svensk lagstiftning och det regleras främst i Förpackningsförordningen (2022:1274) och Avfallsförordningen (2020:614). Producentansvaret innebär att producenterna ska finansiera och organisera system för insamling och återvinning. Från och med 2024 har kommunerna får ett utökat ansvar för den praktiska insamlingen av förpackningsavfall från hushåll och vissa verksamheter, medan producenterna fortsatt ansvarar för finansieringen.

Lagstiftningen bygger till stor del på EU:s avfallsdirektiv (2008/98/EG) och EU:s förpackningsdirektiv (94/62/EG) som ställer krav på att medlemsstaterna ska minska mängden förpackningsavfall och öka materialåtervinningen. EU arbetar även med en ny förordning om förpackning och förpackningsavfall (PPWR) som syftar till att ytterligare minska avfallsmängderna och öka återanvändning och återvinning.

I Valdemarsvik kommun sker insamlingen idag främst genom insamling på återvinningsstationer samt på återvinningscentralen. Från och med december 2026 kommer även kommunen att kunna erbjuda fastighetsnära insamling av förpackningsavfall.

För att minska mängden förpackningsavfall och returpapper har kommunen satt upp ett mål där de syftar till att utföra en informationsinsats om förebyggande av avfall och återvinning.

2.8 Mikroplaster i våra hav

Mikroplast är små plastbitar av olika plastmaterial som antingen tillverkas för att användas i olika produkter eller uppkommer vid slitage eller nedbrytning av plast. Mikroplast kan ha effekter på miljö och hälsa och det är därför av intresse att lokalisera dess uppkomst och spridning. Nedan presenteras de källor som står för de största utsläppen av mikroplast i Sverige (Naturvårdsverket, 2025).

- Industriell produktion och hantering av primärplast
- Slitage av däck från vägar
- Konstgräs
- Anläggningar för idrott och lek med underlag som innehåller plast eller gummi
- Textiltvätt
- Båtbottenfärg
- Nedskräpning

Under 2019 redovisade Naturvårdsverket ett regeringsuppdrag om mikroplast i enlighet med EU:s plaststrategi och trycker på att kunskapsluckorna är stora och att det krävs ett fortsatt arbete för att minska spridningen av mikroplast. EU-kommissionen fattade beslut som trädde i kraft den 17 oktober 2023 om att förbjuda försäljning av mikroplaster och kemiska produkter med avsiktligt tillsatta mikroplatser för att på så vis minska mängden mikroplaster som släpps ut i miljön. Denna begränsning gäller en mängd olika produkter och för vissa användningar har det implementerats övergångsperioder (Naturvårdsverket, 2025).

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

2.9 Regionala miljö- och avfallsmål

Vid framtagandet av avfallsplanen har hänsyn tagits till det regionala miljömål- och uppföljningsarbetet.

Länsstyrelsen i Östergötland har bland annat ansvar för att samordna det regionala arbetet för att uppnå de 16 svenska nationella miljökvalitetsmålen. Avfallsplanen har främst påverkan på målet *God bebyggd miljö* men kopplingar finns även till *Begränsad klimatpåverkan*, *Levande sjöar och vattendrag* samt *Giftfri miljö* på grund av de emissioner som avfallsanläggningar bidrar med till luft, vatten och mark.

Det finns ett regionalt åtgärdsprogram framtaget för att nå miljömålen, *Åtgärdsprogram för miljömålen i Östergötland,* vilket avser perioden 2024 - 2030. På samma vis finns ett åtgärdsprogram för Södra Östersjön som gäller mellan 2022 – 2027.

År 2025 gjordes en uppföljning gällande hur långt Östergötland kommit i åtgärdsarbetet för att nå de svenska nationella miljömålen. Av de tolv mål som bedöms på regional nivå visar resultatet att det enbart är *Bara naturlig försurning* som är nära att nås till 2030 med befintliga styrmedel och resurser. Resultatet visar på en negativ utveckling för målen *Ett rikt växt- och djurliv, Ett rikt odlingslandskap* och *Levande skogar*. Uppföljningen visar på att det saknas en helhetssyn, ett tillräckligt samarbete mellan aktörer och långsiktig finansiering. För att vända trenden krävs därför kraftigt ökade resurser, stabila regelverk och att politiken vågar prioritera miljömålen även när det kostar pengar (Länsstyrelsen Östergötland, 2025).

2.10 Regional Energi- och klimatstrategi

Länsstyrelsen Östergötland har tillsammans med Region Östergötland antagit en gemensam energi- och klimatstrategi för länet, i bred samverkan med regionala aktörer. Denna ska ge vägledning för det fortsatta energi- och klimatarbetet i länet och fungera som ett stöd till kommuner, näringsliv och andra organisationer. Strategin innehåller ett övergripande och fyra underliggande mål, samt sex prioriterade insatsområden. De är framtagna för att lättare kunna strukturera och optimera det arbete som behöver ske i länet (Länsstyrelsen Östergötland, Region Östergötland, 2023).

Insatsområdena är:

- Fossilfri och robust energiförsörjning
- Energi- och klimateffektivt näringsliv
- Energi- och klimateffektiva bostäder och lokaler
- Hållbara och effektiva transporter
- Cirkulär ekonomi och konsumtion
- Hållbar jord och skogsbruk

3 Genomförande

Nedan beskrivs de styrmedel och arbetssätt som används för att nå avfallsplanens mål.

Lokala avfallsföreskrifter

Enligt Miljöbalken ska det för varje kommun finnas en renhållningsordning som består av en avfallsplan och lokala föreskrifter för hantering av avfall. Renhållningsföreskrifterna är ett av de viktigaste styrmedlen för den kommunala avfallshanteringen och de innehåller de lokala bestämmelserna för hanteringen av avfall som kommunen ansvarar för. I föreskrifterna beskrivs bland annat vilka skyldigheter fastighetsinnehavare och verksamhetsutövare har för det avfall de genererar. Där beskrivs även hur avfall ska sorteras och lämnas. Avfallsföreskrifterna är ett komplement till gällande lagstiftning på området och det dokument som ligger till grund för hur frågor hanteras i det dagliga arbetet och vid tvister.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Renhållningstaxan
Ett viktigt ekonomiskt styrmedel på lokal nivå är avgifterna i renhållningstaxan (även kallad avfallstaxan.) I avfallstaxan finns avgifter för hämtning och behandling av kommunalt avfall. Liksom för renhållningsordningen fattar respektive kommuns fullmäktige beslut om att anta taxan. Likställighetsprincipen är en viktig grund för taxan där alla kommuninvånare ska behandlas på samma sätt. Taxan ska vara konstruerad enligt självkostnadsprincipen, vilket innebär att de avgifter som totalt sett tas ut för hantering av kommunalt avfall inte får vara större än de totala kostnaderna. Renhållningstaxan kan utformas på ett sådant sätt att den hjälper till att nå målen i avfallsplanen och att en miljöanpassad avfallshantering främjas. Enligt miljöbalken får avfallstaxan miljöstyras.

Kommunikation och information
Välfungerande kommunikation och information omfattar både att invånare och verksamhetsutövare enkelt ska kunna få svar på sina frågor och att den information de behöver för att kunna hantera sitt avfall på rätt sätt når ut till dem och att de förstår den. Det sker en mängd kommunikationsinsatser och informationskampanjer för att påverka invånare och verksamhetsutövare att hantera sitt avfall på ett miljöriktigt sätt och låta avfallshanteringen klättra i avfallstrappan. Informationsinsatser kommer få ökad betydelse framöver.

Tillsyn
De kommunala tillsynsmyndigheterna utövar tillsyn över företag och andra verksamheter. Tillsynsmyndigheterna kan framför allt ge råd. Vid behov kan de även förelägga verksamhetsutövare att förbättra sin avfallshantering.

Upphandling
Offentlig upphandling och offentliga inköp är viktiga styrmedel där kommunerna har stora möjligheter att påverka. Genom att ställa ökade hållbarhets- och miljökrav vid upphandlingar och skapa rutiner för avfallsförebyggande arbete i samband med inköp och upphandling kan kommunerna aktivt förebygga avfall och bidra till hållbar utveckling.

Översiktsplanering och fysisk planering
Genom att avfallsfrågor lyfts tidigt i den kommunala planprocessen säkerställs att avfallsfrågor beaktas under planering av nya områden och vid ny- och ombyggnad. Det är viktigt att representanter med avfallskompetens följer projekten under hela planeringsprocessen och att bygglov granskas utifrån ett avfallsperspektiv.
Avfallshanteringen är en del av den centrala fysiska planeringen och resursplaneringen i kommunen och bör ingå i den övergripande planprocessen till exempel när kommunen tar fram en ny översiktsplan.

3.1 Utvecklingsplan Valdemarsvik
Valdemarsvik kommun fastslog år 2013 *Vision 2025* vilken fungerar som en utvecklingsplan för hela kommunen, där det ingår inriktningsmål och resultatmål. Varje inriktningsmål knyter förutom visionen också an till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Inom *Vision 2025* har även en näringslivsstrategi tagits fram. Visionen är långsiktig, inriktningsmålen är på mellanlång sikt och resultatmålen ska uppnås under budgetperioden. Den speglar även av sig i kommunens mål och budget för åren 2024 – 2026 och påverkar således avfallsplanen. I näringslivsstrategin finns det två inriktningsmål som är särskilt relevanta.

(i1.) ... den resurseffektiva kommunen:

- Kommunens resurser ska användas effektivt och där de gör störst nytta.
- Invånarnas skattemedel ska vårdas med stor försiktighet.
- God ekonomisk hushållning ska upprätthållas. För att bygga kommunen starkare för framtiden så krävs att kommunens verksamheter har en kostnadsutveckling under

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

kontroll och att kommunen kan finansiera så stor andel av kommunens investeringar som möjligt med egna medel.

(i4) ... den klimatsmarta och miljökloka kommunen:

- Klimatförändringarna är ett verkligt hot. Utsläppen av växthusgaser fortsätter att stiga och som följd riskerar vi att nå en genomsnittlig global uppvärmning som överstiger två grader, vilket skulle få allvarliga konsekvenser för ekosystem, havsförsurning, mänsklig säkerhet, matproduktion, vattentillgång, hälsa och ökad risk för naturkatastrofer. Varje kommun och organisation måste bidra med det som är möjligt för att vända utvecklingen.

  Det innebär att Valdemarsviks kommun, både som organisation och som samhällsaktör bidrar till minskat koldioxidutsläpp genom att ge förutsättningar för medarbetare och medborgare att göra kloka val. Fokus för kommunen är infrastrukturella åtgärder (digitala och fysiska), transporter, energianvändning, inköp av livsmedel och andra produkter samt hanteringen av kommunens avfall.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436782

4 Lokala inriktningar och handlingsplaner

Figur 9. Turbåt i Grytsskärgård

I detta kapitel presenteras huvudmålen för 2026 – 2028. Under varje huvudmål finns en handlingsplan i form av ett antal detaljerade delmål förklarade och kopplade till de åtgärder som behöver göras och ansvarsfördelningen för dessa samt hur de ska följas upp. Huvudmålen är utvalda utifrån de kriterier man har på utvecklandet av avfallshanteringen inom kommunen och grannkommunen Söderköping[10].

Inriktningar:

- Förebyggande av avfall och återbruk
- Nedskräpning och ren kust
- Hållbar hantering av matavfall
- Förbättrad utsortering av farligt avfall och förpackningsmaterial
- Förbättrad avfallsorganisation
- Avfallsrelaterade klimatmål

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

4.1 Inriktning 1 – Förebyggande av avfall och främjande av återbruk

Alla privatpersoner och verksamheter som ger upphov till avfall är skyldiga att sortera ut och lämna sitt avfall i de olika insamlingssystem som finns. Då var och en producerar cirka ett halvt ton avfall varje år är det även viktigt att minska mängden avfall. Att avfallet hamnar på rätt plats och omhändertas på ett miljöriktigt sätt är också en viktig aspekt.

I det nationella arbetet för att minska avfallet lyfts kommunernas egna verksamheter upp som särskilt viktiga. Det ställs även krav på kommunerna att informera om det avfallsförbyggande arbetet. Utifrån dessa aspekter har delmål satts upp för att avfallsmängderna per person ska minska i kommunen.

Informationsinsatser av olika slag är ett viktigt verktyg för att uppmuntra till minskad konsumtion och återbruk. För att uppmuntra till att välja återbruk och göra kloka val när det kommer till konsumtion och avfallshantering har kommunen valt att satsa på informationskampanjer om bland annat marin nedskräpning, matsvinn och insamling av farligt avfall. Det är viktigt att information går ut i många kommunikationskanaler till exempel kommande evenemang och kan informeras via postutskick, fakturautskick, hemsida, sociala medier och annonsering i tidningen. Tidigare år har resurser varit begränsade vilket har försvårat möjligheterna att få informationen.

Då Valdemarsvik är en skärgård- och därmed turistkommun, ökar antalet människor i rörelse som genererar avfall kraftigt under sommarmånader och storhelger i kommunen. Riktade insatser till turister och friluftslivet bör därför prioriteras.

I förskrifterna från Naturvårdsverket lyfts kommunernas egna verksamheter upp som särskilt viktiga. Kommunen ska vara en föregångare i det avfallsförbyggande arbetet och målarbetet behöver därför även innefatta dessa.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

1.1 Den totala mängden restavfall ska minska i enlighet med 4 kap. 2§ Avfallsförordningen (2020:614) om mål för kommunalt avfall		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Använda resultat från plockanalys för riktad kommunikation till hushåll och verksamheter	Mäts som ja eller nej. Mäts årligen.	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
1.2 Andelen matavfall från restavfallet ska minska jämfört med 2026 års plockanalys.		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Genomföra en informationskampanj för att öka medvetenheten om matavfall och uppmuntra till bättre utsortering och minskat matsvinn	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
1.3 Förebygga uppkomsten av förpackningsavfall och returpapper samt öka återvinningsgraden		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Genomföra en informationskampanj för att öka medvetenheten om förpackningsavfall och returpapper och uppmuntra förebyggande åtgärder och bättre utsortering	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
1.4 Avfallsmängderna i kommunernas egna verksamheter ska minska och återvinningsgraden ska öka		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Genomföra kommunikationsinsatser på intranätet för att stärka personalens kunskaper om avfallshantering och återvinning	Mäts som ja eller nej Årligen	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
1.5 Ställa tydliga krav vid upphandling av varor och tjänster i samtliga kommunala verksamheter i syfte att förebygga avfallets mängd och farlighet		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Utred kravnivåer för att hållbar upphandling ska sättas där ambitionen är att minst baskravet ska följas.	Mäts som ja eller nej Stickprov (en upphandling per kvartal)	Kommunstyrelsen Enhet: Ekonomi
Upphandlingsplanen ska innehålla formulerade hållbar-hetskriterier för att minska inköp av nya produkter (Till exempel implementera riktlinjer för att reparera i stället för att köpa nytt)	Mäts som ja eller nej. Årligen	Kommunstyrelsen Enhet: Ekonomi
1.6 Återvinningsgraden för byggmaterial ska öka		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Arbeta med att införa återbruk av byggmaterial på återvinningscentralen	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

4.2 Inriktning 2 - Minskad nedskräpning och ren kust

Figur 10. Ren östkust (Fotograf: Carl Hamilton, 2020)

Under ett antal år har Valdemarsvik aktivt arbetat i linje med det nationella avfallsmålet att minska nedskräpningen i Sverige på land i samarbete med Håll Sverige Rent och skärgårdskommunerna. Ett antal av kommunens förskolor har medverkat i aktioner för skräpinsamling och ett mål är att dessa aktiviteter ska utökas, genom att fler förskolor och även grundskolor ansluter sig. Kommunen är även medlemmar i Städa Sverige.

Då kommunen har en tydlig kustkoppling och skärgård samt att det gemensamma nationella arbetet med att minska plast (mikroplaster) i våra hav fortsätter fokuserar kommunen på åtgärder som minskar den marina nedskräpningen. Att genomföra informationsinsatser, städning av stränder och undersöka möjligheter för pantinsamling i skärgården är några av de områden där fokus ligger.

Aktörer - Minskad nedskräpning och ren kust

De aktörer som kan involveras i arbetet med att uppfylla inriktningarna är framför allt barn och utbildning samt föreningslivet.

Samarbetet med Håll Sverige rent kan utökas för att uppnå en ökad insamling av plast i kustnära miljö. Det regionala samarbetet är en möjlighet där bland annat kustnära insamling arrangeras mellan flera skärsgårdkommuner idag.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

2.1 Arbeta för minskad nedskräpning i kust- och strandnära områden		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Genomföra en informationsinsats om hur marin nedskräpning påverkar djur och natur i havet	Mäts som ja eller nej. Årligen.	Kommunstyrelsen Enhet: Utbildning, kultur, fritid
Genomföra en informationsinsats om resultat och påverkan från skräpplockning	Mäts som ja eller nej. Årligen.	Kommunstyrelsen Enhet: Utbildning, kultur, fritid
Genomföra städning av stränder för att minska mängden marint skräp	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Utbildning, kultur, frihet
2.2 Utveckla återvinning och sophantering i skärgården		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Undersöka möjligheterna att etablera ett system för pantinsamling i skärgården	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436782

4.3 Inriktning 3 - Hållbar hantering av matavfall

Figur 11..Införandet av Gröna påsen har minskat andelen matavfall i den fraktionen för restavfall. (Bildkälla: Avfall Sverige)

Valdemarsvik kommun arbetar med gröna påsen[16] vilket innebär ett system för utsortering av matavfall som möjliggör biologisk behandling av matavfallet. Avfallstaxan är ett viktigt verktyg för att anpassa avfallsarbetet och skapa incitament för utsortering. Kommunen arbetar med att implementera gröna påsen hos fler hushåll samt att informera om dess positiva konsekvenser.

Ny plockanalys av matavfall i den fraktionen för restavfall planeras under 2026 och resultatet kommer vara utgångsläget för målarbetet.

Tidigare arbete med att minska matavfallet i restavfallet samt att förebygga matsvinn i de kommunala verksamheterna fortsätter genom riktade informationsinsatser i förskolorna och hos kostenheten.

Aktörer – Hållbar hantering av matavfall

De berörda enheterna inom kommunen är alla kommunala verksamheter. Särskilt ansvar har kommunstyrelsen tillsammans med barn- och ungdomsnämnden samt socialförvaltningen.

3.1 Fortsätta arbetet med matsvinn i kommunen skolverksamheter för att minimera och förebygga att matavfall uppstår inom kommunen		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Arbeta för att matsvinn uppgår till max 20 gram svinn per portion	Mänga matsvinn (gram) per portion Årligen	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436782

Inriktning 4 - Förbättrad utsortering av farligt avfall

Att förbättra utsorteringen av farligt avfall är viktigt för att minska spridningen av miljö- och hälsofarliga ämnen.

För att öka utsorteringen av farligt avfall har delmål satts upp för att göra det mer tillgängligt för invånarna att sortera och slänga farligt avfall. För att uppmuntra kommuninvånarna att sorter ut sitt farliga avfall ska det blir mer lättillgängligt genom bland annat fastighetsnära utsortering samt att det planeras informationsinsatser under åren.

För att följa upp målen om ökad utsortering av farligt avfall och förpackningsmaterial kommer en plockanalys att genomföras under 2026. Andelen farligt avfall i den fraktionen för restavfall kommer att jämföras med andelen som uppmättes i 2025 års plockanalys. Plockanalyserna kommer att utföras i enlighet med Avfall Sveriges metod för plockanalyser (Avfall Sverige, 2011).

Aktörer – Förbättrad utsortering av farligt avfall och förpackningsmaterial

Den berörda enheten inom kommunen är renhållningsenheten. Kampanjer kan exempelvis utföras i samarbete med Batteriåtervinningen och Håll Sverige Rent.

4.1 Det farliga avfallet i restavfallsfraktionen ska fortsatt minska		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Skapa och utveckla möjligheter för sortering av farligt avfall i flerbostadshus	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Införa sortering av batterier för fastighetsnära insamling vid flerbostadshus	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Utföra informationsinsatser om fastighetsnära insamling av batterier från flerbostadshus	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Utföra informationsinsats om nya elektronikboxar som är del av startpaket för fyrfackskärl	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

4.4 Inriktning 5 – God avfallsorganisation med användare och framtiden i fokus

En förbättrad avfallsorganisation kan uppnås genom att arbeta med kommunikation och information, kundbemötande och i form av förändringar av avfallstaxan och genom att förenkla insamlingssystemet för användaren. Det är en viktig del i arbetet för att genomföra avfallsplanens mål.

För att utveckla avfallsorganisationen har kommunen valt att se över gemensamma rutiner för avfallsfrågor och etablera strukturerade samarbeten med olika organisationer.

För att nå kommuninvånarna och engagera dem i avfallsfrågor ska kommunikationen ses över och avfallsplanens åtgärder implementeras i kommunens årshjul för kommunikation, som utformats med en inriktning hur kommunikationen ska ske. Ett ökat fokus kommer att ligga på informationsinsatser till kommunens invånare.

Gott bemötande och god service är en förutsättning för att de som använder avfallssystemen ska uppmuntras att göra rätt, därför planeras även åtgärder för att utveckla kommunens verksamhet på återvinningscentralen.

Aktörer - Förbättrad avfallsorganisation

Berörda enheter inom kommunen är alla kommunala verksamheter. Särskilt stöd kan fås av Kommunikationsansvariga.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

5.1 Utveckla den fysiska planeringen kopplad till avfallshantering		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Ta fram gemensamma rutiner för hur avfallsfrågor ska hanteras i bygglovsprocessen	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Etablera ett strukturerar samarbete mellan avfallsorganisationen, bygglov och fysisk planering med minst två gemensamma möten per år	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
5.2 Stärka kommunens kommunikation kring avfall och återvinning		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Utveckla samarbetet med grannkommunerna i regionen med exempel på kommunikationsarbete	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Informationsinsatser som syftar till att informera om hela avfallskedjan, även hur avfallet slutligen hanteras	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Integrera avfallsplanens aktiviteter i kommunens lokala årshjul med aktiviteter	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Integrera avfallsplanen i skolornas undervisning genom att informera om den och erbjuda undervisning/ informationsinsatser	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
5.3 Utveckla verksamheten på återvinningscentralen för förbättrad kontroll och utökade sorteringsmöjligheter		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Införa sensorsystem för kontroll av vem som lämnar avfall på återvinningscentralen	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Genomföra studiebesök på andra kommuners återvinningscentraler för att hämta inspiration om goda servicelösningar	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Utred möjligt samarbete med returpack för att förbättra möjligheten att lämna pant på återvinningscentral	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Införa möjlighet att sortera ut tryckimpregnerat trä på återvinningscentral	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Införa möjlighet att sortera ut hårdplast på återvinningscentral	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

4.5 Inriktning 6 – Avfallsrelaterade klimatmål

Genom att sätta upp en inriktning om minskad klimatpåverkan kan både utsläpp av metan, avfallstransporter och förbättringar av energisystem inrymmas i avfallsplanen.

I Valdemarsviks kommun finns ett antal nedlagda deponier. Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2020:6) om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall ska avfallsplanen innehålla uppgifter om nedlagda deponier och för varje deponi ska det finnas en bedömning av risken för olägenheter för människors hälsa eller miljön. För deponier där kommunen varit verksamhetsutövare ska planen även innehålla uppgifter om planerade och vidtagna åtgärder. Bedömningen av risken bör ske med MIFO -metodiken (Naturvårdsverket, 1999). Inga inventeringar av de nedlagda deponierna har skett i Valdemarsvik under den föregående planperioden. En annan aspekt är de diffusa utsläppen av metan som kan ske från avfallsupplagen. Av dessa skäl är ett av delmålen att inventera de nedlagda deponierna enligt MIFO-metodiken och ta fram en åtgärdsplan för detta.

En annan miljö- och klimataspekt av avfallshantering är hur avfallstransporterna sker. För att möta nationella och regionala mål har bränslet i samtliga avfallsfordon bytts ut mot fossilfritt bränsle.

Aktörer – Avfallsrelaterade klimatmål

Berörda enheter inom kommunen är samhällsbyggnad och miljökontoret.

6.1 Senast 2027 ha färdigställt inventering av nedlagda deponier enligt MIFO		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Genomföra minst en MIFO fas 2 per år	Antal MIFO utförda Årligen	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Undersöka möjligheten att söka statligt bidrag för dessa undersökningar	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
6.2 Optimera körlistor för avfallshämtningen för att minska körsträckor		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Genomföra ruttoptimering	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

5 Uppföljning

En avfallsplan ska uppdateras och revideras minst var fjärde år enligt miljöbalken. Uppföljningen av planen och de aktuella åtgärderna ska ske årligen så att mätning och uppföljning kan göras kontinuerligt. Den färdiga planen antas genom godkännande i kommunfullmäktige. Uppföljning av samtliga delmål ska ske en gång per år. De instanser som ansvarar för målen presenteras under inriktningarna 1–6. Renhållningschefen ansvarar för att uppföljning av avfallsplanen i sin helhet sker en gång per år. Genom årlig uppföljning blir avfallsplanen ett aktivt verktyg för kommunen i arbetet med att anpassa avfallshanteringen i riktning mot en hållbar samhällsutveckling.

6 Miljöbedömning

Enligt 6 kap. miljöbalken gällande miljöbedömningar och miljöbedömningsförordningen (2017:966) berörs de kommunala avfallsplanerna av reglerna om miljöbedömning. Syftet med miljöbedömningen är att utveckla medvetenheten om miljöfrågorna i avfallsplaneringsprocessen. De målområden som har satts upp ställs i relation till de nationella miljökvalitetsmålen. Avfallsplanen förhåller sig även till andra planer, program och strategier som översiktsplan, detaljplan, tillsynsplan, energiplan med flera.

I många fall krävs en miljöbedömning av avfallsplanen genom upprättande av en miljökonsekvensbeskrivning. Det finns dock inget generellt lagkrav på miljöbedömning av alla avfallsplaner. För att avgöra om en miljöbedömning krävs för en avfallsplan görs en utredning om betydande miljöpåverkan. Det är avfallsplaner, vars genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan, som ska miljöbedömmas och då tas en miljökonsekvensbeskrivning fram.

I Bilaga 4 redovisas utredningen som gjorts för denna avfallsplan. Slutsatsen av den upprättade utredningen om betydande miljöpåverkan är att avfallsplanen inte ger upphov till betydande miljöpåverkan, vilket innebär att en miljöbedömning inte behöver göras.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

7 Referenser

Avfall Sverige. (2024). *Avfallstrenden 2024*.

Länsstyrelsen Östergötland, Region Östergötland. (2023). *Energi- och klimatstrategi för Östergötland – År 2024 till 2027*. Länsstyrelsen Östergötland, Region Östergötland.

Naturvårdsveket. (2024). *Avfall i ett cirkulärt samhälle - Nationell avfallsplan 2024-2030*. Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket. (den 16 December 2020). *Nya regler för avfallshantering och återvinning – från avfall till resurs*. Hämtat från Naturvårdsveket: https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Avfall/Nya-regler-for-avfallshantering-och-atervinning/ den 8 Juni 2021

Naturvårdsverket. (den 06 Juni 2025). *Mikroplast*. Hämtat från Naturvårdsverket: https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Plast/Mikroplast/ den 02 mars 2026

Naturvårdsverket. (den 14 01 2025). *Sveriges miljömål*. Hämtat från https://www.naturvardsverket.se/om-miljoarbetet/sveriges-miljomal/ den 10 03 2026b

Naturvårdsverket. (den 10 03 2026). *Från avfall till resurs- genomförandet av avfallspaketet*. Hämtat från https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/avfall/hander-pa-omradet/fran-avfall-till-resurs--genomforandet-av-avfallspaketet/

Sopor.nu. (den 10 03 2026). *Så styrs avfallet*. Hämtat från Sopor.nu: https://www.sopor.nu/fakta-om-avfall/saa-styrs-avfallet/

Sveriges miljömål. (2026). *Miljömålen*. Hämtat från Sveriges Miljömål: https://www.sverigesmiljomal.se/ den 9 Juni 2021

UNPD. (den 10 03 2026). *Globala Målen*. Hämtat från Globala målen: https://globalamalen.se/

Juridiska referenser (ny)

SFS 2020:614n. *Avfallsförordning*. Avfallsförordning (2020:614) Svensk författningssamling 2020:2020:614 t.o.m. SFS 2020:1302 - Riksdagen

SFS 1998:808. *Miljöbalk*. Miljöbalk (1998:808) Svensk författningssamling 1998:1998:808 t.o.m. SFS 2020:1174 - Riksdagen

SFS 2017:966. *Miljöbedömningsförordningen*. Miljöbedömningsförordningen (2017:966). Svensk författningssamling 2017:966

NFS 2020:6 *Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall*. NFS 2020:6. Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall. (naturvardsverket.se)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv. *Europeiska unionens officiella tidning*. L312/3. https://eur-lex.europa.eu/legal-con- tent/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0098&from=SV

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Uppföljning av avfallsplan 2023 - 2025

Av 19 uppsatta inriktningsmål uppnåddes fullt resultat på 8 (samtliga åtgärder genomförda) och delvis resultat på 2 (majoriteten av åtgärden är genomförda eller delvis genomförda). 9 målsättningar uppnåddes inte (en eller färre åtgärder har delvis genomförts). Nedan presenteras tidigare inriktningar och uppföljning av dessa. Samtliga målsättningar har utvärderats under framtagandet av Avfallsplanen 2026-2028.

Färgerna (rött, gult och grönt) representerar åtgärdens status vid uppföljningen för respektive år.

Delmålet är uppnått.

Delmålet är delvis uppnått.

Delmålet är inte uppnått.

Inriktning 1 – Förbyggande av avfall och återbruk

1.1 Avfallsmängderna per person ska minska till 2025 i enlighet med det nationella målet om avfallsförebyggande enligt EU:s avfallshierarki.		Ej uppnått
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Förbättra information om avfallsminimering till hushållen genom hemsidan och via specifika utskick.		På grund av personalomsättning så har inte avfallsplanen följts upp ordentligt och detta bidrar till att målet inte är uppfyllt.
Anordna årliga evenemang med tema avfallsminimering på ÅVC:n (kan utföras i samarbete med andra aktörer t.ex. olika hjälporganisationer)		På grund av personalomsättning så har inte avfallsplanen följts upp ordentligt och detta bidrar till att målet inte är uppfyllt.
Gör riktade informationsinsatser med stöd av sociala medier för att skapa engagemang i kommunen för avfallsfrågor. (Detta implementeras i kommunens befintliga årshjul för kommunikation)		På grund av personalomsättning så har inte avfallsplanen följts upp ordentligt och detta bidrar till att målet inte är uppfyllt.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Gör riktade insatser till turister/säsongsboende under semester/sommarsäsongen i samverkan med andra skärgårdskommuner.		På grund av personalomsättning så har inte avfallsplanen följts upp ordentligt och detta bidrar till att målet inte är uppfyllt.
Se över möjligheten att söka medel, till exempel EU-projekt i samverkan med grannkommuner.		På grund av personalomsättning så har inte avfallsplanen följts upp ordentligt och detta bidrar till att målet inte är uppfyllt.
1.2 Andelen mat och restavfall ska minska med 25% motsvarande det nationella målet för mat- och restavfall i enlighet med det nationella 25/25 målet.		Ej uppnått
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Åtgärder som leder till målet finns under respektive del så som åtgärder för att minska matsvinnet och att minska onödig användning av produkter. En utökad utsortering av såväl matavfall som förpackningar som ändå uppstår kommer också att behövas.		Ingen plockanalys har genomförts sedan 2021.
1.3 Avfallsmängderna i kommunernas egna verksamheter ska minska och återvinningsgraden ska öka.		Delvis resultat
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Inventera var i kommunens verksamheter det genereras mest avfall, för att kunna sätta upp nya konkreta mål.		Ingen inventering av vilken verksamhet som genererar mest avfall har genomförts.
Se över verksamheternas möjligheter till återbruk av möbler.		Återbruk av möbler görs delvis genom kommunens möbelförråd. Möbelförrådet ska man kontakta i första hand innan man beställer nytt.
Riktade informationsinsatser för kommunen egna verksamheter.		Har inte genomförts.
Förbättra/förenkla möjligheterna att sortera i kommunernas verksamheter. Görs i dialog med fastighetsansvariga.		Sortering har införts på de flesta av kommunens verksamheter.
1.4 Senast 2025 ställs tydliga krav vid upphandling av varor och tjänster i samtliga kommunala verksamheter i syfte att förebygga avfallets mängd och farlighet.		Fullt resultat
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Utred kravnivåer för hållbar upphandling ska sättas där ambitionen är att minst baskravet ska följas. Här behöver upphandlingsansvariga involveras.		Det här finns med i rutinerna för varje upphandling.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Driva frågorna tillsammans med andra upphandlande myndigheter och därmed öka möjligheterna att påverka leverantörer.		Det här finns med i rutinerna för varje upphandling.
Ställa och säkerställa miljökrav anpassade efter specifik upphandling.		Det här finns med i rutinerna för varje upphandling.
Upphandlingsplanen ska innehålla formulerade hållbarhetskriterier för att minska inköp av nya produkter (till exempel implementera riktlinjer för att reparera istället för att köpa nytt).		Det här finns med i rutinerna för varje upphandling.
1.5 Andelen textilier i den restavfallsfraktionen ska minska till år 2025.		Fullt resultat
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Se över fler samarbeten med aktörer som kan samla in textilier på ÅVC.		Insamling sker i egen fraktion på återvinningscentralen. Kommunen har egen insamling sedan 1 januari 2025.
Se över fraktioner för textilier på ÅVC.		Insamling sker i egen fraktion på Återvinningscentralerna. Kommunen har egen insamling sedan 1 januari 2025.
Riktade informationsinsatser till hushållen.		Informationsinsats genomfördes i samband med att egen fraktion på återvinningscentralen infördes.
1.6 Återvinningsgraden för byggmaterial ska öka.		Ej uppnått
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Utred möjligheterna för fler fraktioner för bygg- och rivningsavfallet på befintlig ÅVC.		Det här har inte genomförts.
Erbjud utsortering av bygg- och rivningsavfall vid fastighetsgränsen som en extra tjänst.		Det här har inte genomförts.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Inriktning 2 – Minskad nedskräpning och ren kust

2.1 Utöka aktionerna för att minska nedskräpningen årligen i kommunen.		Delvis resultat
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Fortsatt samarbete med Håll Sverige rent och Städa Sverige. Engagera skolor och förskolor i arbetet. Fortsatt samarbete med det lokala föreningslivet, till exempel genom ungdomsidrotten.		Flera informationsinsatser genomförs årligen. Föreningar samlar in pant.
Utreda möjligheten att ta emot säckvis med pantflaskor vid Returpack på ÅVC.		Möjligheten att lämna säckvis med pant på återvinningscentralen har inte utretts men möjligheten finns på Hemköp i Valdemarsvik.
2.2 Fler skolor ska delta i auktioner för att minska nedskräpning.		Ej uppnått
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Ta fram en gemensam plan i dialog med barn- och ungdomsnämnden med fokus på informationsinsatser och aktiviteter under året, där även den äldre åldersgruppen engageras (mellanstadiet och högstadiet). Anordna temadag på exempelvis marint skräp i skolorna.		Inga av dessa åtgärder har genomförts.
2.3 Fortsatt kustnära insamling av plast i havet utförs vartannat år med start 2018.		Fullt resultat
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Kustnära insamling av plast i skärgårdsmiljö. I samarbete med Håll Sverige rent kan man exempelvis arrangera Kuststädardag eller Clean-Up kust-event. Fokus läggs främst på badplatser och hamnar i kommunen.		Kustnära insamling genomfördes senast 2025.
Fortsatt kommunicera Strandstädarkartan på kommunens hemsida och genom andra kanaler.		Genomförs inom kommunen.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Inriktning 3 – Hållbar hantering av matavfall

3.1 Andelen matavfall i den fraktionen för restavfall till senast 2025 ska vara läge än andelen 2021.		Ej uppnått
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Styrs via avfallstaxan. Informationsinsatser till hushållen.		Ingen plockanalys har genomförts sedan 2021.
3.2 Arbetet med matsvinn fortsätter för att minimera och förebygga att matavfall uppstår hos kommunens verksamheter.		Fullt resultat
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Informationsinsatser till kommunens verksamheter. En vecka per år kommer förskolorna att mäta tallrikssvinnet. Under samma vecka ska personalen prata med barnen om varför man inte ska kasta mat i onödan. Skolorna ska implementera matsvinnsfrågan i till exempel skolans ”kostråd”. Fokusinsatser hos äldreomsorgen och socialförvaltningen för att minska andelen matsvinn i samband med servering i hemmet.		Samtliga åtgärder genomförs årligen inom kommunen.
3.3 Minska matsvinnet vid servering inom äldreomsorgen.		Fullt resultat
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Informationsinsatser och dialog med socialförvaltningen för att mäta matsvinn i mottagningsköken.		Åtgärden genomförs årligen inom kommunen.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Inriktning 4 – Förbättrad utsortering av farligt avfall och förpackningsmaterial

4.1 Fortsatt öka tillgängligheten för sortering av farligt avfall och till 2025 ska farligt avfall i den fraktionen för restavfall ha minskat med 25% jämfört med år 2021.		Ej uppnått
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Att införa samlaren.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
Informationsinsatser för att sprida information samlaren och var den finns.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
Införande av tillfällig behållare för att samla in farligt avfall på öarna.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
Stimulera till att använda återvinningscentralen och återvinningsstationer genom informationsinsatser och genom att anordna temadagar.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
4.2 Förpackningsmaterial i den fraktionen för restavfall ska minska med 25% till år 2025, jämfört med år 2021.		Ej uppnått
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025.**
Informationsinsatser till hushållen för att upprätthålla en god utsortering av förpackningsmaterial.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
Implementera upphandlingsrutiner av returpapper.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
4.3 Införa nytt skyltsystem på ÅVC:er och gemensamma insamlingsplatser.		Fullt resultat
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Inventering av flerbostadshus och gemensamma insamlingsplatser.		Har genomförts under hösten 2025.
Uppdatera skyltsystem på ÅVC i samband med att befintliga sorteringskärl byts ut.		Nytt skyltsystem infördes under hösten 2025.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Inriktning 5 – Förbättrad avfallsorganisation

5.1 Förbättrad kommunikation		Ej uppnått
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Upprättande av en sorteringsguide som kan publiceras på kommunens hemsida.		Sorteringsguide finns publicerad på Avfallsappen som kommunen har.
Informationsinsatser som syftar till att informera om hela avfallskedjan, även hur avfallet slutligen hanteras.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
Integrera avfallsplanens aktiviteter i kommunens lokala årshjul med aktiviteter.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
Integrera avfallsplanen i skolornas undervisning genom att informera om den och erbjuda undervisning/informationsinsatser.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
Utveckla samarbetet med grannkommunerna i regionen med goda exempel på kommunikationsarbete.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
5.2 Senast 2025 ska alla som ger upphov till hushållsavfall och därmed jämförligt avfall omfattas av renhållningsavgift.		Fullt resultat
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Utföra en inventering av antalet hushåll som har ett renhållningsabonnemang.		Koordinater har satts på samtliga sopkärl under 2025 och i samband med det så har även abonnemangen inventerats.
5.3 Utveckla den fysiska planeringen kopplad till avfallshanteringen		Ej uppnått
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
En god avfallshantering säkras redan i startskedet genom tydliga rutiner innan nya detaljplaner antas och vid godkännande av bygglov.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.
Logistik och transport för avfallshanteringen ska tas med i den fysiska planeringen redan från början.		Har ej genomförts under perioden för avfallsplanen.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Inriktning 6 – Avfallsrelaterade klimatmål

6.1 Inventering av nedlagda deponier, enligt MIFO. Inventering ska vara klart år 2023.		Fullt resultat
Åtgärder	**Status 2025**	**Beskrivning av åtgärdens status 2025**
Åtgärdsplan för hur inventeringen ska ske och om det behövs fler åtgärder. Samordna insatserna med Söderköpings kommun. Söka statliga bidrag för att finansiera undersökningarna och åtgärderna.		Inventeringen är klar och åtgärdsplan har tagits fram.
Resultat från inventeringen kommuniceras till berörda verksamheter exempelvis med stöd av kommunens gemensamma kartsystem (Geosecma).		Resultat från inventeringen har kommunicerats med berörda verksamheter och fastighetsägare.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Bilaga 2 Nulägesbeskrivning

I denna bilaga presenteras en nulägesbeskrivning av Valdemarsviks kommun. I nulägesbeskrivningen beskrivs bland annat kommunens nuvarande avfallshantering och avfallsmängder.

1 Valdemarsviks kommun

Valdemarsvik omnämns för första gången 1383 i Borkhults arkiv, då under namnet Wagmare. Idag är Valdemarsvik en kommun som präglas av skärgårdsmiljö med en nära 700 kilometer lång strandlinje. På sommaren förvandlas orten till ett populärt turistmål. I detta avsnitt presenteras uppdaterad information om geografi, befolkning samt näringsliv i Valdemarsvik.

1.1 Geografi

Valdemarsvik är en kommun i Östergötlands län och gränsar till Västerviks kommun i söder, Åtvidabergs kommun i väster och Söderköpings kommun i norr. I öster har Valdemarsvik kust mot Östersjön och en stor del av kommunen utgörs av skärgård. I kommunen finns tätorterna Valdemarsviks stad, Gusum och Ringarum. Europaväg 22 passerar igenom kommunen och sammanbinder Valdemarsvik med Norrköping, Västervik och Kalmar. Geografisk placering i Sverige visas i Figur 1.

Figur 1. *I kartan över Sverige finns Valdemarsviks kommun markerad med röd ring (© Lantmäteriet Medgivande R50103251_170001).*

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

1.2 Befolkning

Folkmängden i Valdemarsviks kommun har under mellan åren 2021 - 2024 varit relativt konstant, vilket kan utläsas i Tabell 1 nedan. Inte heller medelåldern för invånarna i kommunen har fluktuerat betydande under perioden. År 2024 var folkmängden i Valdemarsvik 7 525 personer, med en medelålder på 49,0 år.

Tabell 1. *I tabellen redovisas folkmängden i Valdemarsviks kommun under åren 2021 till 2024. Den redovisade folkmängden är från den 31 december respektive år (SCB, 2025).*

År	Folkmängd (st)	Medelålder (år)
2021	7 660	48,3
2022	7 630	48,7
2023	7 541	48,8
2024	7 525	49,0

I Tabell 2 nedan presenteras fördelningen av boendetyper inom Valdemarsviks kommun, fördelat på en- och tvåfamiljshus, flerbostadshus samt fritidshus.

Tabell 2. *Boende fördelat på boendetyp i Valdemarsviks kommun för 2024 och 2025.*

år	Hushåll i en- och tvåfamiljshus (st)	Hushåll i flerbostadshus (st)	Fritidshus (st)
2024	2730	1383	2807
2025	2674	1462	2003

1.3 Näringsliv

Den största arbetsgivaren i Valdemarsvik är Valdemarsviks kommun. Efter det är tillverkningsindustrierna Nordic Brass Gusum AB, R-K Teknik i Gusum och CMW i Valdemarsvik stora arbetsgivare. År 2025 var 80,8 % av befolkningen förvärvsarbetande i åldrarna 16 till 64 år (Ekonomifakta, 2025).

2 Nulägesbeskrivning inom avfallsområdet

I detta avsnitt presenteras ansvarsfördelningen, kommunikationen samt finansieringen av avfallshanteringen i Valdemarsvik.

2.1 Ansvarsfördelning inom avfall

- **Kommunerna.** Kommunfullmäktige ansvarar för att fastställa renhållningsordningen och renhållningstaxan för kommunen. Kommunen ansvarar för insamling och omhändertagande av kommunalt avfall med undantag av avfall som omfattas av producentansvar.

- **Producenterna** ansvarar för att samla in och omhänderta uttjänta produkter som omfattas av producentansvar, alternativt finansiera kommunernas avfallshantering för produkten. Producentansvar finns på förpackningar, bilar, däck samt elektriska och elektroniska produkter.

- **Verksamhetsutövare** är ansvariga för att det avfall som verksamheten ger upphov till tas om hand enligt gällande regler och lagar.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436782

- **Tillsynsmyndigheterna (miljöförvaltning och länsstyrelse)** prövar och utövar tillsyn av verksamheter samt beslutar enligt kommunens renhållningsföreskrifter och övrig avfallslagstiftning.

- **Fastighetsägarna** ansvarar över att informera de som bor eller är verksamma inom fastigheten om gällande regler för avfallshantering. De ansvarar även för att tillhandahålla utrymmen för avfallsinsamling.

- **Alla** som ger upphov till avfall ansvarar för att se till att det hanteras enligt gällande regler. Detta gäller för privatpersoner så väl som för verksamhetsutövare.

2.1.1 Kommunens ansvar

Varje kommun har enligt Miljöbalken (15 kap) ansvar för att upprätta en renhållnings-ordning vilken innefattar en kommunal avfallsplan samt renhållningsföreskrifter för kommunen. Kommunen har även ett renhållningsansvar vilket omfattar kommunalt avfall och avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll. Dock omfattar detta inte avfall från tillverkning, jord- och skogsbruk, fiske, avfall från septiktankar, avloppsnät och avloppsrening samt avfall från uttjänta bilar. Kommunen ansvarar också för att avfallet transporteras till godkänd behandlingsanläggning så att avfallet kan återvinnas och omhändertas korrekt.

2.1.2 Producenternas ansvar

För vissa typer av avfall gäller producentansvar. Det innebär att tillverkare och importörer av produkter som innehåller eller är tillverkade av vissa material har ett ansvar för att dessa samlas in, tas om hand och återvinns eller återanvänds.

År 1994 började förordningen om producentansvar för förpackningar tillverkade av papper, glas, plast och metall att gälla. Samtidigt antogs även förordningen om producentansvar för tidningspapper som upphävdes i januari 2022. Senare utvidgades producentansvaret för att även gälla däck, batterier, elektriska- och elektroniska produkter, bilar, läkemedel, glödlampor och belysningsarmatur, fiskeredskap av plast samt radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor.

Ett antal organisationer har bildats för att samordna insamling av avfall som omfattas av producentansvar. Exempel på sådana organisationer är NPA (Näringslivets producentansvar) och TMR (Tailor-Made Responsibility). Organisationerna hanterar insamling av förpackningar som omfattas av producentansvar samt agerar som en expert inom området för att stötta producenter och importörer.

2.1.3 Verksamhetsutövarnas ansvar

Alla verksamheter ansvarar för att ta hand om det avfall som de ger upphov till på ett godkänt sätt. Verksamheten ska ha kunskap om avfallet och dess effekter på miljön. Verksamheten ska även hålla sig uppdaterad vad gäller förändringar inom avfallslagstiftningen. Verksamhetsutövarna ansvarar för att avfallet transporteras bort av en godkänd transportör till godkänd behandlings- eller mottagningsanläggning. Verksamheten har dessutom krav på sig att föra anteckningar över avfallet och har skyldighet att rapportera in bortforslat avfall. Alla verksamheter som yrkesmässigt hanterar farligt avfall är skyldiga att dokumentera uppgifter om det farliga avfall som

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436782

uppstår i verksamheten. I samband med att avfallet bortforslas eller omhändertas på annat sätt är verksamheten skyldig att rapportera in händelsen till Naturvårdsverkets avfallsregister. Uppgifter om vad som ska dokumenteras av respektive verksamhetsroll finns i 6 kap, 1-6§§ Avfallsförordningen (2020:614).

2.1.4 Tillsynsmyndighetens ansvar

Tillsynsmyndigheten kan utgöras av myndighetsnämnd på kommunen eller av länsstyrelsen beroende på vilken typ av verksamhet som avses. Tillsynsmyndigheten ansvarar för att utöva tillsyn på företag som bedriver verksamhet.

2.1.5 Fastighetsägarnas ansvar

Fastighetsägarna har som ansvar att informera de som bor eller har verksamhet på fastigheten om gällande regler för avfallshanteringen. De ansvarar även för tillhandahållande av avfallsutrymmen inom fastigheten.

2.1.6 Alla som ger upphov till avfall

Alla som ger upphov till avfall (privatpersoner så väl som företag) är skyldiga att sortera ut och lämna sitt avfall i de olika insamlingssystem som finns. Alla har också skyldighet att följa reglerna för avfallshanteringen i kommunen.

2.2 Information och samverkan

Nedan presenteras lokala, regionala och nationella informationsflöden och samarbeten kring avfall som Valdemarsvik är del av.

2.2.1 Lokalt

Lokalt i kommunen förmedlas information om renhållning genom utskick från kommunen eller via kommunens hemsida. Invånarna kan även få ytterligare information om de vänder sig till kommunens kundtjänst för vatten och renhållning.

2.2.2 Regionalt

Valdemarsviks kommun är en av medlemskommunerna i det regionala avfallsnätverket def.waste. Nätverket är öppet för kommunerna inom Jönköpings län, Kalmar län, Södermanlands län och Östergötlands län. Syftet med def.waste är bland annat att samordna gemensamma frågor inom avfallsområdet, samordna informationsinsatser samt att driva och utveckla avfallsarbetet inom medlemskommunerna. Inom nätverket har man till exempel tagit fram gemensamma informationsbroschyrer om elektriskt, elektroniskt och farligt avfall. Man har även genomfört ett antal utbildningar för medlemmarna.

2.2.3 Nationellt

Avfall Sverige är en nationell branschorganisation inom avfallshantering och avfalls-återvinning och är kommunernas expertorgan inom avfall och återvinning. Avfall Sverige har Sveriges kommuner, eller deras kommunala bolag, som medlemmar.

2.3 Finansiering

Nedan presenteras finansieringen av avfallshanteringen i kommunen via renhållningstaxan och intäkter kopplade till producentansvar.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

2.3.1 Renhållningstaxa

Kostnaden för kommunens avfallshantering finansieras genom renhållningstaxan. Renhållningstaxan ska täcka kostnaderna för insamling, transport, behandling och återvinning av avfall. Renhållningstaxan betalas av fastighetsägare och andra som ger upphov till hushållsavfall. För boenden i flerfamiljshus är avgiften nästan alltid en del av hyran. Det är kommunfullmäktige som beslutar om renhållningstaxan i kommunen. År 2025 var renhållningstaxan 3 759 kr per år (190 liters kärl).

I renhållningstaxan ingår fastighetsnära hämtning av avfallsfraktioner matavfall och restavfall en gång var 14:e dag. I taxan ingår även hämtning av grovavfall vid 3 tillfällen per år från villor, ett tillfälle per år från fritidshus och två tillfällen per år från flerbostadshus. För boenden i skärgården finns det möjlighet att lämna grovavfall vid Breviksnäs och Fyrudden vid sammanlagt tre tillfällen per år. Grovavfall kan även lämnas kostnadsfritt på kommunens återvinningscentral om avfallsvolymen understiger 3 m^3 per tillfälle. Om volymen överstiger 3 m^3 får avfallslämnaren betala via ett kupongsystem.

Tjänster som inte ingår i renhållningstaxan men som går att köpas till är ytterligare hämtning av grovavfall samt mindre mängder trädgårdsavfall. Tjänster som inte heller ingår i renhållningstaxan är hämtning av latrin och tömning av slamavskiljare.

2.3.2 Intäkter kopplade till producentansvar

I och med kommunernas utökade ansvar för insamling av förpackningar, som är en avfallsfraktion som faller under producentansvar, har kommunerna rätt till ersättning från producentansvarsorganisationer. Ersättningen till kommuner utgår från 9 kap. förpackningsförordningen (2022:1274) och Naturvårdsverket föreskrifter (NFS 2023:14) om ersättning till kommunerna för insamling av förpackningsavfall. Den totala ersättningen är summan av ersättningar för fastighetsnära insamling, insamling vid lättillgängliga insamlingsplatser, insamling vid återvinningscentraler, insamlad mängd förpackningsmaterial och för lättillgänglig information.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

3 Avfallshantering

I detta avsnitt beskrivs hur avfall som uppkommer i Valdemarsviks kommun samlas in och hanteras.

3.1 Insamling

Kommunen erbjuder dels fastighetsnära insamling, dels avlämning av avfall på sex stycken avfallsstationer samt en återvinningscentral.

Figur 2. *Bild över Valdemarsviks återvinningscentral.*

3.1.1 Fastighetsnära insamling

I Valdemarsviks kommun används i nuläget insamlingssystem av ett kärl med kombinerad rest- och matavfallsinsamling via optisk sortering. Fastighetsnära insamling med flerfack kommer att införas i Valdemarsvik under december 2026.

Insamlingen av avfall sker av avfallsentreprenören Renall AB. Systemet för insamling av avfall i Valdemarsviks kommun består av en kombination av hämtning vid fastighet och avlämning vid återvinningscentral.

För slamtömning är Renall AB insamlingsentreprenör och de sköter därmed all tömning av slamavskiljare och tankar i Valdemarsviks kommun.

3.1.2 Återvinningsstationer

Återvinningsstationer finns placerade på ett antal olika platser i kommunen där hushållen kan lämna sina utsorterade tidningar och förpackningar.

På återvinningsstationerna i Valdemarsviks kommun kan förpackningar av papper, färgat glas, ofärgat glas, metall och plast lämnas. Även tidningar och trycksaker kan lämnas här.

Återvinningsstationer finns på följande platser i kommunen:

- Gusum, vid gamla Brandstationen

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

- Ringarum, Industrivägen 4
- Valdemarsvik, vid före detta Järnvägsstationen
- Valdemarsvik, Vammar köpcenter
- Valdemarsvik, Återvinningscentralen
- Harstena sopstation

Vid Fyrudden i Gryt finns insamlingsbehållare för tidningar/trycksaker samt färgat och ofärgat glas.

3.1.3 Valdemarsviks återvinningscentral

Valdemarsvik har en återvinningscentral som är placerad två kilometer från centrala Valdemarsvik och invigdes under 2014. På återvinningscentralen kan invånare i kommunen kostnadsfritt lämna av sorterat avfall, dock maximalt tre kubikmeter per besök. Allt från förpackningar till grovavfall kan lämnas på återvinningscentralen. För verksamheter som lämnar sitt avfall på återvinningscentralen och för de hushåll som ämnar att avlämna större volymer än tre kubikmeterper besök utgår en avgift.

3.1.4 Insamling av verksamhetsavfall

Verksamheter i kommunen kan lämna mindre mängder sorterat avfall på återvinningscentralen, men får då betala en avgift. Alternativt anlita en avfallsentreprenör som sköter insamling av avfallet för verksamheten.

Vid lämning på återvinningscentralens så hanteras betalning genom ett kupongsystem. Kuponger finns på Återvinningscentralen och betalning sker genom fakturering.

Verksamheter får inte lämna farligt avfall. Avlämning av större volymer avfall kan ske efter överenskommelse och mot särskild avgift. Vid avlämning av avfall med producentansvar samt metallskrot utgår ingen avgift.

- 1 besök kostar 463 kronor.
- 5 besök kostar 1903 kronor.

3.2 Hantering

Det brännbara avfallet transporteras, efter mellanlagring på Valdemarsviks avfallsanläggning, till Västerviks förbränningsanläggning.

4 Avfallsslag och avfallsmängder

I detta kapitel redovisas uppkomna avfallsmängder i kommunen under år 2024. Mängderna redovisas uppdelat efter ansvar, det vill säga under kapitel 4.1 redovisas avfall som faller under kommunalt ansvar, under kapitel 4.2 redovisas avfall som faller under producentansvar och i kapitel 4.3 redovisas avfall som faller under verksamheternas ansvar.

Avfallsstatistiken för det avfall som faller under kommunalt ansvar kommer delvis från Avfall Web och delvis direkt från Valdemarsviks egen statistik.

4.1 Kommunalt avfall

Under 2024 samlade kommunen in cirka 1 725 ton hushållsavfall varav 267 ton var utsorterat matavfall. Hushållen lämnar dessutom ifrån sig avfall som ingår i producentansvaret, se kapitel 4.2 för redovisning av insamlade mängder avfall som faller

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

under producentansvar. Totalt uppgick mängden kommunalt avfall till cirka 4515 ton vilket blir cirka 600 kg avfall per invånare under 2024.

4.1.1 Restavfall

Restavfall är kommunalt avfall som normalt placeras i kärl eller säck, exklusive material som omfattas av producentansvar, matavfall, grovavfall eller farligt avfall. Fraktionen avser avfall som samlas in via container, sopsug, underjordiska behållare samt övriga insamlingsbehållare.

I Valdemarsvik kan en- och tvåfamiljshus välja kärlstorlek på 190-, 370- eller 660 liter. Hämtning sker minst en gång varannan vecka. Flerbostadshus kan välja mellan kärl av storlek 190-, 370- eller 660 liter och hämtning sker varje eller varannan vecka.

De invånare som bor på öar ansvarar själva för transport av hushållsavfallet till anvisad plats. 2020 infördes det en ny sopstation på Harstena dit skärgårdsboende kan lämna sitt avfall.

Restavfall i kommunen samlas in av renhållningsentreprenören Renall AB och transporteras till mellanlagring och omlastning innan det transporteras vidare för förbränning.

4.1.2 Grovavfall

Grovavfalll avser hushållsavfall som är tungt eller skrymmande eller annars olämpligt att samla in via kärl eller säckar. Exempel på grovavfall är cyklar, möbler och trädgårdsredskap.

Permanentboende har möjlighet att få grovavfallet hämtat 3 gånger per år och fritidsboenden 1 gång per år. Grovavfallet kan även lämnas på kommunens återvinningscentral. Efter insamling sorteras grovavfallet i olika fraktioner för vidare transport till förbränning alternativt materialåtervinning.

4.1.3 Trädgårdsavfall

Trädgårdsavfall utgörs av organiskt material som samlas in från hushållens trädgårdar och grönområden.

4.1.4 Matavfall

Genom att sortera ut matavfallet minskas mängden restavfall och återvinning av avfallet möjliggörs. Sedan 2020 sorteras matavfallet i Valdemarsvik ut via optisk sortering och den gröna påsen. Påsen läggs i samma kärl som det brännbara restavfallet för att sedan transporteras till Tekniska verken i Linköping där den optiska sorteringen genomförs. De gröna påsarnas innehåll blir sedan biogas.

4.1.5 Farligt avfall

Farligt avfall är avfall som innehåller farliga ämnen eller som på annat sätt har egenskaper som gör det farligt för miljön eller människors hälsa. För att kunna skilja på olika typer av avfall finns det i Bilaga 3 till Avfallsförordningen (2020:614) en förteckning av avfallstyper. Avfallskatalogen kan användas för att skilja ut vad som är farligt avfall. Farligt avfall är i bilagan markerade med en asterisk (*).

Farligt avfall från hushåll är till exempel rester av färg- och lösningsmedel, spillolja och batterier. Kasserade kylskåp, frysar, vitvaror och andra elektriska och elektroniska

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

produkter klassas också som farligt avfall men omfattas av producentansvar. Även batterier, glödlampor och lysrör omfattas av producentansvar men klassas som farligt avfall.

Farligt avfall kan lämnas på Valdemarsviks återvinningscentral. Batterier kan lämnas in vid batteriholkar som är placerade vid 23 platser i kommunen.

Verksamheter ansvara själva för att hantera sitt farliga avfall. Alla verksamheter som yrkesmässigt hanterar farligt avfall är skyldiga att anteckna uppgifter om det farliga avfall som uppstår inom verksamheten. I samband med att avfallet bortforslas eller omhändertas på annat sätt är verksamheten skyldig att rapportera in händelsen till Naturvårdsverkets avfallsregister. Bestämmelserna gäller för verksamheter som omfattas av rollerna: producent, transportör, insamlare, handlare, mäklare och behandlare. Uppgifter om vad som ska antecknas av respektive verksamhetsroll finns i 6 kap. 1-6§§ Avfallsförordningen (2020:614).

4.1.6 Slam, latrin och avfall från fettavskiljare

Tömning av slambrunnar sker efter uppgjort körschema. Slam från enskilda slamavskiljare och slutna tankar hämtas minst en gång per år och extra slamtömning kan beställas via kommunens kundtjänst eller hemsida. Renall AB sköter tömning av slamavskiljare och tankar i Valdemarsviks kommun. Latrinkärl hämtas av kommunen via entreprenören Renall AB. Efter insamling mellanlagras kärlen i väntan på en mobil slamtömningsmaskin, som separerar latrin från kärlen. Därefter tas latrin om hand om på Sandviks avloppsreningsverk och kärlen förs med det övriga brännbara avfallet till förbränning.

Fett och fettavskiljarslam ska samlas in inom ramen för kommunens avfallshantering. Fastigheter som hanterar livsmedel i större omfattning måste ha separat hantering av fettavskiljare på utgående avlopp. I Valdemarsviks kommun finns 16 verksamheter som har fettavskiljare.

4.2 Avfall från fartyg i hamn

Enligt gällande lagstiftning ska hamnar vara utrustade med de anordningar som behövs för att kunna ta emot avfall från de båtar som normalt lägger till i hamnen.

Enligt kommunens hamnordning (Valdemarsvik, 2014) ska sopor läggas på anvisad plats i gästhamnsområdet och avfall ska läggas i anvisade kärl. För fraktioner som miljöfarligt avfall, spillolja och batterier ska hamnvärden kontaktas för deponering vid miljöstationen.

4.3 Kommunalt avfall som omfattas av producentansvar

Som tidigare nämnts omfattas vissa typer av avfall av producentansvar. Det finns i nuläget producentansvar för följande avfall:

- Förpackningar
- Batterier
- Glödlampor och belysningsarmatur
- Elektriska och elektroniska produkter
- Bilar
- Däck
- Läkemedel

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

- Radioaktiva produkter och ”herrelösa strålkällor”
- Fiskeredskap av plast
- Returpapper
- Engångsprodukter av plast
- Tobaksfilter
- Ballonger

4.3.1 Förpackningar och tidningar

Producentansvar för förpackningar gäller samtliga verksamheter som först släpper en förpackning på marknaden i Sverige, vilket innebär alla företag som både tillverkar och importerar förpackningar liksom alla verksamheter som importerar förpackade varor. Näringslivets Producentansvar (NPA) och Tailor-Made Responsibility (TMR) är producentansvarsorganisationer som administrerar producentansvar från företaget som sätter förpackningar på den svenska marknaden och samarbetar med kommuner kring bland annat insamling, transport, sortering och information.

Införandet av fastighetsnära insamling med flerfackskärl skedde under perioden 2018–2019 vilket har förenklat insamlingssystem för användaren med möjlighet att sortera ut förpackningar, matavfall och restavfall. Även farligt avfall i form av ljuskällor och batterier samlas in i särskilda behållare på flerfackskärlen. Införandet av flerfackskärl har resulterat i renare fraktioner och ökat utsorteringen. I Tabell 3 redovisas statistik över mängden insamlade förpackningar i Valdemarsvik år 2025. I tabellen finns även ett nationellt genomsnitt redovisat. Sedan år 2022 är det kommunens ansvar att ta hand om tidningar och returpapper.

***Tabell 3**. Statistik över återvunnet förpacknings- och tidningsavfall i Valdemarsviks kommun under 2025. Redovisat finns även ett nationellt genomsnitt för 2024.*

Typ av förpackning	Valdemarsvik 2025 (kg)	Sverige 2024 (ton)
Glas	28 372	197 600
Papper	17 900	45 140
Plast	11 810	99 850
Metall	3010	21 880
Returpapper	14 860	91 680

4.3.2 Batterier, glödlampor samt elektriskt och elektroniska produkter

Batterier, glödlampor och elektriskt och elektroniskt avfall klassas som farligt avfall men omfattas också av producentansvaret. Farligt avfall kan lämnas på Valdemarsviks återvinningscentral.

För producentansvaret för elektriska och elektroniska produkter finns materialbolaget El-kretsen som samordnar insamling och återvinning. I Tabell 4 presenteras statistik över insamlat avfall under 2024.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Tabell 4. *Avfallsmängd batterier och diverse elektroniska produkter i Valdemarsvik under 2024.*

Typ av avfall	Avfallsmängd Valdemarsvik (kg)	Valdemarsvik kg/invånare
Diverse elektronik	52 199	6,9
Kylskåp & frysar	35 150	4,7
Vitvaror	46 840	6,2
Batterier	3 212	0,4
Ljuskällor och lysrör	1 191	0,2

4.3.3 Bilar

Bilar omfattas av producentansvaret sedan 2007. Tillverkaren av bilen är ansvarig att återta och se till att material och delar från bilen återanvänds eller återvinns i så stor utsträckning som möjligt. Auktoriserade bildemonterare tar emot bilar som ska skrotas. I Tabell 5 redovisas antal skrotade bilar i Östergötlands län jämfört med Sverige totalt.

Tabell 5*. Antal skrotade personbilar och lastbilar och lastbilar/bussar med en totalvikt på högst 3,5 ton. (Transportstyrelsen 2024).*

Skrotade bilar	2024 (st)
Östergötlands län	15 416
Sverige totalt	120 065

4.3.4 Läkemedel

Överblivet läkemedel ska lämnas in till apotek för omhändertagande. Vissa typer av läkemedel klassas dock som farligt avfall och ska lämnas in till återvinningscentralen. Exempel på läkemedel som klassas som farligt avfall är cytostatika läkemedel.

4.3.5 Radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor

Från och med 2007 gäller producentansvar för vissa radioaktiva produkter och strålkällor. Till strålkällor hör till exempel brandvarnare, utrustning med mörkerseenden, sikten och sjukutrustning.

4.4 Verksamhetsavfall och övrigt avfall

Verksamhetsavfall kan delas in i branschspecifikt avfall, det vill säga avfall som uppkommer som en direkt följd av verksamheten som tillexempel processavfall och icke-branschspecifikt avfall som uppkommer indirekt som exempelvis emballage och förpackningar. Verksamhetsavfall ligger utanför kommunens ansvarsområde och därför måste verksamheter själva se till att det avfall som de ger upphov till hanteras på ett miljöriktigt sätt. Mindre mängder verksamhetsavfall kan tas emot på kommunens återvinningscentral mot ersättning enligt renhållningstaxan.

4.4.1 Bygg- och rivningsavfall

Bygg- och rivningsavfall tas emot på kommunens återvinningscentral. Detta gäller i första hand för hushållens behov, vilket innebär att endast mindre mängder kan tas emot ifrån verksamheter. Rent träflisas och transporteras vidare för förbränning. Övrigt bygg- och rivningsavfall återanvänds till viss del.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

4.4.2 Avfall från kommunalt avloppsvatten

Valdemarsvik har fyra reningsverk: Sandviks, Snäckevarp, Väster Tryserum och Gusums reningsverk. Vid behandling av kommunalt avloppsreningsvatten uppstår slam, rens och sand. Slammet stabiliseras och avvattnas vid Sandviks Reningsverk. Efter lagringen används materialet som gödsel på åkermark

4.5 Plockanalys 2021

Under 2021 utfördes plockanalyser av hushållsavfall från flerfamiljshushåll och villahushåll i Valdemarsviks kommun. Resultaten från plockanalyserna presenteras i figurer nedan. Införandet av Gröna påsen var nytt vid genomförandet av plockanalysen och har haft en stor effekt på andelen matavfall i restavfallet.

I Tabell 6 presenteras resultatet från plockanalysen på restavfall. Det visade att sammanlagt består 65,7 procent av restavfallspåsens vikt från hushåll av fraktioner som kan återvinnas. Korrekt sorterat material inkluderar inert material och övrigt brännbart och motsvarade 34,3 procent av påsens vikt.

Tabell 6. Resultat från plockanalys på restavfall för tre områden i Valdemarsvik (Envir AB, 2021).

Fraktion/Grupp	Flerfamiljshushåll	Villor i tätort	Villor på landsbygd
Matavfall, oundvikligt	9,2 %	8,0 %	16,7 %
Matavfall, onödigt (matsvinn)	24,2 %	14,3 %	15,8 %
Trädgårdsavfall	3,1 %	4,4 %	1,3 %
Tidningar och förpackningar	33,3 %	36,9 %	28,0 %
Farligt avfall	0,12 %	0,44 %	0,10 %
El och elektronik	0,33 %	0,48 %	0,63%
Inert material	3,7 %	6,3 %	5,9 %
Textil	1,4 %	4,1 %	6,4 %
Övrigt brännbart	24,6 %	25,1 %	25,3 %

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

5 Referenser

Ekonomifakta. (2025). *Din kommun i siffror - Valdemarsvik*. Hämtat från ekonomifakta.se.

Envir AB. (2021). *Plockanalys av hushållsavfall från Valdemarsvik kommun.*

SCB. (2025). *Statistikdatabasen*. Hämtat från statistikdatabasen.scb.se.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436782

Bilaga 3 Avfallsanläggningar inom kommunen

I denna bilaga beskrivs nuvarande avfallsanläggningar, återvinningscentraler och avslutade avfallsupplag i Valdemarsviks kommun.

1.1 Avfallsanläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall

Valdemarsviks avfallsupplag

I Valdemarsviks kommun finns en omlastningsstation på Toverum och en återvinningscentral som är belägen i utkanten av Valdemarsviks tätort, cirka 2 km från centrala Valdemarsvik. Denna avfallsanläggning ägs och drivs av kommunen och öppnades 2014.

På omlastningsstationen sker omlastning av brännbart hushålls- och verksamhetsavfall som sedan transporteras till en förbränningsanläggning. Återvinningscentralen tar emot källsorterade avfallsfraktioner, grovavfall och farligt avfall.

Enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) är återvinningscentralen klassificerad enligt följande verksamhetskoder för mellanlagring:

C 90.40: ”Anläggning för mellanlagring av annat avfall än farligt avfall, om den totala avfallsmängden vid något enskilt tillfälle är större än 10 ton.”

C 90.60: ”Anläggning för mellanlagring av farligt avfall 1. som utgörs av uttjänta motordrivna fordon där mängden avfall inte uppgår till mer än totalt 50 ton farligt avfall, eller 2. om mängden farligt avfall inte vid något tillfälle uppgår till:

1. mer än 5 ton oljeavfall,
2. mer än 30 ton blybatterier,
3. mer än 50 ton elektriska eller elektroniska produkter,
4. mer än 30 ton impregnerat trä, eller
5. mer än 1 ton annat farligt avfall.”

1.2 Avslutade avfallsupplag och nedlagda deponier

I detta avsnitt presenteras information om de nedlagda deponierna som finns i Valdemarsviks kommun.

Toverumsdeponin

Toverumsdeponin togs i drift på 1960-talet och deponeringen av avfall upphörde helt till verksamhetsåret 2005. Avfall som deponerats är bland annat industriavfall, trädgårdsavfall, schaktmassor, slam, oljeförorenad jord. Efter 2005 sker ingen deponering i Valdemarsviks kommun.

Toverumsanläggningen innefattade även en återvinningscentral till och med år 2014. Toverums ÅVC ersattes år 2014 med en ny ÅVC, enligt avsnitt 1.1. Sluttäckningen av Toverumsdeponin avslutades 2016.

Övriga nedlagda avfallsupplag

Oavsett hur stort eller litet gamla avfallsupplag är så är det viktigt att kartlägga och riskbedöma dessa utifrån miljö och människors hälsa. Även ur ett historiskt perspektiv kan det vara viktigt att hinna med att utreda och kartlägga områden innan viktig information går förlorad.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436782

MINASA (Miljöskydd, Naturvård och samhällsplanering) genomförde 1984 en kartering av äldre avfallsupplag i Valdemarsvik. I tabell 1 redovisas en sammanställning av MINASA:s rapport gällande avslutade avfallsupplag.

En kort kommentar till inventeringen är att den gjorts för mer än 30 år sedan. Det har hänt mycket inom lagstiftningen där miljöbalken har införts och nya krav har ställts upp. Det finns också en ny utarbetad metodik (MIFO) för att arbeta med inventering och riskbedömning. I äldre inventeringar är det även vanligt att man kan ha missat märgelgravar som utnyttjats för deponering eller äldre verksamhetsdeponier. På sikt borde det vara rimligt att utföra en ny inventering och riskbedömning efter nu gällande praxis. Därav ska kommunen verka för att kommunala nedlagda deponier ska vara undersökta och riskklassade enligt Naturvårdsverkets metodik MIFO fas 2. En handlingsplan för hur MIFO-arbetet ska gå till och i vilken ordning deponierna ska undersökas kommer tas fram av Miljökontoret.

Tabell 1. Nedlagda avfallsupplag i Valdemarsviks kommun efter inventering utförd 1984.

Nedlagd deponi	Historisk aktivitet	Kommentar
LUND, VALDEMARSVIK 4:1	Verksamheten startades cirka 1930. Man har deponerat i huvudsak byggavfall, schaktmassor, diverse järnskrot och mindre mängder hushållsavfall. Mindre mängder kemikalieavfall från Lundbergs Läder har deponerats. Deponin lades ner omkring 1960.	
GRÄNNÄS, VALDEMARSVIK 5:20	Verksamheten startades ca 1930. I området finns två upplag med ca 200 meters mellanrum. Upplaget utefter strandlinjen utnyttjades av Lundbergs Läder, samt i viss mån av ett slakteri i området. Den ena delen av deponin utnyttjades för hushållsavfall och den andra för industriavfall samt specificerat farligt avfall. Deponin avslutades 1966.	Deponins stabilitetsförhållanden är otillfredsställande och en långsam spridning genom erosion av avfallsmassor pågår. Sanering av området ingick i projektet Valdemarsviken som pågick under 2013 och 2014.
GÖTA LANTMÄN, LANTMÄNNEN 5-17	Upplaget är förmodligen från 1920-talet. Troligtvis använ-des deponin för hushållsavfall.	Läckage av fenol har konstaterats även efter att upplaget har tätats. Prover har tagits i lakvattnet från deponin.
SPÅNSKIVEFABRIKEN, VALDEMARSVIK 5:1	Verksamheten påbörjades 1960. Deponin användes för träavfall från spånskivefabriken. Deponin återställdes i samband med att fabriken lades ner. Innan upplaget tätades konstaterades läckage av fenol. Deponin avslutades 1982.	

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

GRÄNNÄS, KÄGGLA 1:9	Verksamheten påbörjades runt 1940. Deponin har huvudsakligen används för träavfall, bark och spån från spånskivefabriken och sågverket. Deponin är återställd och avslutades 1975.	
MOTORSTADION, VALDEMARSVIK 4:4	Verksamheten påbörjades omkring 1930. Det har depone-rats läderavfall, gamla bilvrak, hushållsavfall och troligtvis en ouppskattad mängd spillolja. Deponin har täckts med spån eller barkavfall men ovanpå detta har lagts schakt-massor. Lakvatten rinner genom upplaget. Missfärgat vatten har konstaterats. Deponin avslutades 1971.	En undersökning genomfördes 1997. Då gjordes bedömningen att deponering klassificeras som ”liten risk” med måttligt läckage av kväve.
SHELL BENSINSTATION, VETET 1-3 OCH KORNET 1	Upplaget är förmodligen från 1920-talet. Här har industriavfall och diverse, icke specificerade mängder, farligt graveriavfall deponerats.	
GÅLLÖSA, GÅLLÖSA 1:12	Verksamheten påbörjades mellan 1970-1975. Upplaget är beläget i en före detta grustäckt. Det har huvudsakligen utnyttjats för byggnadsavfall och schaktmassor. Upplaget har även för så kallad vildtippning.	
ÄLGERUM, ASKEDAL 1:18	Verksamheten påbörjades 1960. På platsen, som är en före detta grustäckt, har det förekommit vildtippning av diverse grovavfall, järnskrot med mera, samt hushållsavfall. Även mindre mängder utarbetat säde och oljeavfall har deponerats. Området är iordningsställt och deponin avslutades 1974.	
GRÖNSTORP, GRÖNSTORP 2:1	Verksamheten påbörjades 1965. Deponin har huvudsakligen använts för hushålls- och industriavfall. Inom området förekom avfallsförbränning. Upplaget är täckt och tätat. Deponin avslutades 1981.	Förhållandena är tillfredsställande. Provtagning sker genom kontrollprogram.
SÖDERHUS 1, GUSUM 5:260	Verksamheten påbörjades i början av 1900-talet. Upplaget nyttjades av Gusums bruk, huvudsakligen för hushållsavfall och grovsopor.	Deponin ingick i saneringsprojektet Gusum som avslutades 2016.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436782

SÖDERHUS 2, GUSUM 5:260	Verksamheten påbörjades i början av 1900-talet. Upplaget har nyttjats för industriavfall från Gusums bruk. Deponin avslutades 1960.	
SÖDERHUS 3, GUSUM 5:260	Verksamheten påbörjades runt 1965. På denna lantbrukstipp deponerades mest hushållsavfall och grovavfall från Gusums lantbruk.	Deponin ingick i saneringsprojektet Gusum som avslutades 2016.
LUNDA, GUSUM 6:159	Verksamheten påbörjades runt 1940. Hushållsavfall har huvudsakligen deponerats. Deponin avslutades runt 1960.	
NORR OM YXNINGENS STATION, GUSUM 6:167	Verksamheten pågick under 1960-talet. Mest vildtippning. Deponin nyttjades för hushållsavfall, grovavfall samt skrotbilar. Deponin har också nyttjats av före detta Ringarums kommun. Tippen är av liten omfattning och är numera helt återställd.	
RINGARUMS TEGELBRUK, SÖRBY 3:14	Verksamheten påbörjades runt 1930. Huvudsakligen har det deponerats byggavfall samt schaktmassor. Deponin har även använts av privatpersoner. Deponin avslutades 1960 och är numera väl täckt och iordningställd.	
NORR OM SKJUTBANAN RINGARUM, RINGARUMS PRÄSTGÅRD 1:1	Verksamheten påbörjades 1930. Huvudsakligen har det deponerats hushållsavfall samt diverse skrot. Deponin avslutades 1960.	
ÅBÄCKSNÄS, ÅBÄCKSNÄS 4:1	Verksamheten påbörjades 1950. Deponin är belägen i en före detta Grustäkt och har huvudsakligen använts för hushållsavfall. Deponin avslutades 1975.	
DEPONI DANEBOSJÖN, Danebo 3:1	Industrideponi, uppgift om årtal saknas. Enligt uppgifter i Länsstyrelsens databas ska det ha dumpats tunnor med avfall från Lundbergs läder på platsen.	
PCB-DEPONI vid BOLIDEN GUSUM, GUSUM 6:159	Industrideponi där Länsstyrelsen har tillsyn, Verksamhetsår saknas. Den så kallade PCB-deponin tillkom efter ett utsläpp av PCB-haltig olja från Gräsdalens anläggning till Gusumån, orsakat av ett haveri i en gjutmaskin.	Saneringsåtgärder genomförda 2014.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Behovsbedömning avseende avfallsplan för Valdemarsviks kommun, 2026–2028

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436782

Innehåll

Undersökning om betydande miljöpåverkan ..... **Fel! Bokmärket är inte definierat.**
Innehåll 2
1 Inledning 3
1.1 Avfallsplan 2026–2028 3
1.1.1 Framtida mål och åtgärder 3
2 Strategisk miljöbedömning 3
3 Behovsbedömning 5
4 Samlad bedömning 12

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436782

1 Inledning

Riksdagen har beslutat att kommunerna ska ta fram kommunala avfallsplaner enligt miljöbalken 15 kap. 41 §. Avfallsplanen utgör tillsammans med kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering renhållningsordningen för kommunen. Hela kommunens planering för omhändertagandet av avfallet omfattas av avfallsplanen medan kommunens föreskrifter reglerar om hur avfallshanteringen ska ske. Avfallshanteringen i kommunen är avgiftsfinansierad och regleras via avfallstaxa.

Enligt miljöbalken (1988:808) 6 kap 3 § ska en kommun undersöka om planens genomförande kan komma att medföra betydande miljöpåverkan. I så fall ska en strategisk miljöbedömning göras. I denna bilaga visas hur kommunen har undersökt om planen medför betydande miljöpåverkan, se avsnitt *2. Strategisk miljöbedömning.*

1.1 Avfallsplan 2026–2028

Valdemarsvik kommuns avfallsplan är ett viktigt styrdokument för hur de uppsatta målen för avfallshanteringen i
kommunen ska nås under den kommande planperioden.

Syftet med avfallsplanen är att ge allmänhet och verksamhetsutövare förutsättningar för en bra avfallshantering. Den reviderade avfallsplanen gäller för tidsperioden 2026 – 2028 och ersätter Valdemarsviks kommuns tidigare avfallsplan från 2022–2025.

Avfallsplanen innehåller uppgifter som nuvarande avfallsmängder och hantering, framtida mål och redovisar vilka åtgärder som ska vidtas för att målen ska uppfyllas.

1.1.1 Framtida mål och åtgärder

I den nya avfallsplanen har målformuleringarna uppdaterats och reviderats. De finns sex inriktningar och för respektive inriktning finns mål med tillhörande åtgärder. För varje åtgärd specificeras ansvarig enhet hos kommunen.

Valdemarsviks kommun har tagit fram följande inriktningar:

1. Förebyggande av avfall och främjande av återbruk
2. Minska nedskräpning och ren kust
3. Hållbar hantering av matavfall
4. Förbättrad utsortering av farligt avfall
5. God avfallsorganisation med användare och framtiden i fokus
6. Avfallsrelaterade klimatmål

2 Strategisk miljöbedömning

Enligt 6 kap. 3 § miljöbalken (1998:808) ska en myndighet eller en kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning göra en strategisk

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

miljöbedömning om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, se **Fel! Hittar inte referenskälla.**.

Figur 1. Redovisar de steg som behöver hanteras för att säkerställa huruvida en plan behöver genomgå en undersökning enligt 6 kap. 5-6 §§ MB (Naturvårdsverket, 2026) .

Avfallsplaner omfattas av reglerna för miljöbedömning enligt miljöbedömningsförordningen (2017:966) och Miljöbalkens (1998:808) kapitel 6. Av reglerna framgår att en strategisk miljöbedömning ska göras i det fall genomförandet av avfallsplanen innebär betydande miljöpåverkan. Behovsbedömningen utgör utredning ifall avfallsplanen avser betydande miljöpåverkan.

Av 2 § och 6 § miljöbedömningsförordningen framgår att om en avfallsplan anger förutsättningar för att bedriva tillståndspliktiga anläggningar innebär det att planen har betydande miljöpåverkan. Enligt 2 § föreligger betydande miljöpåverkan också om omständigheter enligt miljöbedömningsförordningens bilaga är uppfyllda.

Avfallsplanen anger inte förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6 § eller bilagan till miljöbedömningsförordningen (2017:966). Avfallsplanen

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

anger inte förutsättningar för nya tillståndspliktiga verksamheter eller åtgärder eller ändring av befintliga tillstånd. Därmed ska en undersökning genomföras, för att identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan (Miljöbalken 6 kap 6 §).

Om undersökningen visar att planens genomförande innebär betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning göras. Beslut om betydande miljöpåverkan ska fattas av kommunen i särskilt beslut (Miljöbalken 6 kap, 7 §).

3 Behovsbedömning

Avfallsplanens bedömning om den kan medföra betydande miljöpåverkan utläses i Tabell 1. Om avfallsplanen inte påverkar en aspekt eller intresse (från miljöbedömningsförordningen (2017:966) 5 §) markeras detta med (0). I de fall avfallsplanen medför positiv påverkan markeras det med (+) och negativ markeras med (-). I tabellen ses även om det har bedömts vara en liten eller betydande påverkan.

Behovsbedömningens geografiska avgränsning omfattar Valdemarsviks kommun. Tidsmässig avgränsning är perioden 2026–2028 (planens giltighetstid).

Tabell 1. Undersökning avseende om avfallsplanen innebär en betydande miljöpåverkan.

	Planens bedömda påverkan			
Aspekt/intressen	**Ingen påverkan**	**Negativ/positiv påverkan**	**Betydande negativ påverkan**	**Kommentar**
Mål och styrande planer				
Gällande planer (Översiktsplan)	**x**			I Valdemarsviks Översiktsplan 2015–2030, antagen 2018-03-26. Kommunfullmäktige fattade 2023-09-25 § 93 beslut om planeringsstrategi för mandatperioden 2022-2026 och beslutade samtidigt om att översiktsplanen är fortsatt aktuell. I översiktsplanen redovisas inga särskilda intressen eller ställningstaganden för avfallshanteringen inom kommunen. Avfallsplanen

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436782

				strider därmed inte mot några strategier i översiktsplanen.
Nationella miljökvalitetsmål - God bebyggd miljö - Giftfri miljö - Begränsad klimatpåverkan		+		God bebyggd miljö innebär bland annat att avfallet ska förebyggas samtidigt som resurserna tas till vara i det avfall som uppstår. Revideringen av avfallsplanen fokuserar bland annat på avfallsförebyggande åtgärder. I avfallsplanen finns mål som rör kontroll av nedlagda deponier. Det finns även ett mål om att det inte ska förekomma farligt avfall i restavfallet. Båda dessa mål bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålet giftfri miljö. I upphandling ställs hållbarhetskrav för att uppfylla miljökvalitetsmålen för giftfri miljö och begränsad klimatpåverkan.
EUs avfallshierarki		+		Hanteringen av avfall förflyttas delvis upp i avfallshierarkin i och med avfallsplanens mål. Ökad återanvändning och återanvändning samt förebygga att avfall uppkommer.
Agenda 2030 - Hållbara städer och samhällen - Hållbar konsumtion och produktion		+		I målet i Agenda 2030 anges att städernas negativa miljöpåverkan ska minska genom att bland annat ägna särskild uppmärksamhet åt hantering av kommunalt och annat avfall. Avfallsplanen bidrar till att uppfylla detta mål.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Nationella avfallsplanen och avfallförebyggande programmet		+		Planen är i linje med åtgärderna som presenteras i nationella avfallsplanen.
Riksintressen				
Kulturmiljövård	x			Avfallsplanen bedöms inte påverka riksintressen för kulturmiljö inom kommunen då ny mark inte tas i anspråk.
Naturvård	x			Inom kommunen finns ett antal riksintressen för natur, bland annat Yxningen-Borkhult och Östergötlands skärgård. Dessa områden bedöms inte påverkas negativt av avfallsplanen då ny mark inte tas i anspråk.
Kommunikation	x			Inom kommunen finns riksintresse för sjöfart och för väg. Avfallsplanen införande bedöms inte påverka riksintressen för kommunikationer då ny mark inte tas i anspråk.
Friluftsliv	x			Inom kommunen finns områden med skydd för turism och friluftsliv enligt 4 kap 2§ MB. Dessa områden kommer inte påverkas negativt av avfallsplanen då ny mark inte tas i anspråk.
Energi	x			Kommunen har inga riksintressen inom energi.
Övriga riksintressen	x			Avfallsplanen bedöms inte påverka övriga riksintresse eftersom inga nya markområden tas i anspråk.
Miljöaspekter				
Naturmiljö/naturvård/djur och växter				
Natura 2000	x			Avfallsplanen bedöms inte påverka något Natura 2000-område då inga nya områden tas i anspråk.
Naturreservat	x			Det finns ett antal naturskyddsområden i kommunen men avfallsplanen

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

				bedöms inte påverka dessa negativt då ny mark inte tas i anspråk.
Rödlistade arter	x			Avfallsplanen bedöms inte påverka rödlistade arter inom kommunen då ny mark inte tas i anspråk.
Strandskydd	x			Avfallsplanen bedöms inte påverka strandskyddet vid hav, sjöar och vattendrag som finns i kommunen då ny mark inte tas i anspråk.
Övriga skyddade områden - Biotopskydd -Nyckelbiotop -Andra skyddsvärda naturmiljöer och objekt				Avfallsplanen bedöms inte påverka övriga skyddade områden då ny mark inte tas i anspråk.
Rekreation och friluftsliv				
Befolkning	x			Avfallsplanen innebär ingen förändring med avseende på befolkning.
Grönstruktur	x			Avfallsplanen bedöms inte påverka kommunens grönstrukturer.
Hälsa				
Buller	x			Inga av åtgärderna för att nå målen i avfallsplanen innebär att bullernivåerna riskeras att höjas. Inga nya tillståndspliktiga verksamheter föreslås.
Barriärskapande	x			Avfallsplanen innebär ingen förändring med avseende på barriärskapande då ny mark inte tas i anspråk.
Ianspråktagande av rekreationsytor	x			Avfallsplanen innebär ingen förändring med avseende på barriärskapande då ny mark inte tas i anspråk.
Olyckor farligt gods	x			Avfallsplanen innebär ingen ny avfallsanläggning. Befintliga anläggningar ska fortsatt bedrivas inom befintliga tillstånd. Planen

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

				medför därmed inte att mängden farligt gods ökar.
Mark och vatten				
Föroreningar mark/vatten	**x**			I avfallsplanen fortsatt mål för att återinventera och åtgärda nedlagda kommunala deponier. Detta kan bidra till att minska risken för föroreningsspridning och eventuell påverkan på mark och vatten.
Grund- och ytvattenkvaliteter	**x**			I avfallsplanen finns fortsatt mål för att återinventera och åtgärda nedlagda kommunala deponier. Detta kan bidra till att minska risken för föroreningsspridning och eventuell påverkan på grund- och ytvattenförekomster.
Förändrad infiltrationsmöjlighet	**x**			Avfallsplanen innebär ingen förändring i infiltrations-möjligheterna eftersom ingen ny mark tas i anspråk.
Luft och klimat				
Risk för försämrad luftkvalitet	**x**			Avfallsplanen föreslår ina nya avfallsanläggningar och därmed ingen ökad mängd transporter från dessa anläggningar. Genomförande av planen bedöms inte påverka luftkvaliteten.
Klimatpåverkan	**x**			Mängden avfall bedöms inte öka avsevärt på grund av befolkningsökning. Avfallstransporter bedöms inte heller öka eftersom inga nya avfallsanläggningar planeras. Avfallsplanen bedöms därmed inte innebära någon ökad klimatpåverkan
Uppvärmning	**x**			Matavfall från Valdemarsviks kommun kommer fortsatt transporteras till

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

				biogasanläggning. Denna biogas kan sedan användas för uppvärmning. Mängden matavfall bedöms inte öka avsevärt på grund av ökad befolkningsmängd. Även om påverkan är positiv skillnaden i mängd matavfall ingen större förändring och bedömningen blir därmed att avfallsplanen inte har någon påverkan.
Landskap				
Landskapsbild	**x**			Genomförande av planen bedöms inte påverka landskapsbilden då inga nya ytor kommer att tas i anspråk inom ramen för avfallsplanen.
Jordbruk	**x**			Genomförande av planen bedöms inte påverka jordbruket då inga nya ytor kommer att tas i anspråk inom ramen för avfallsplanen.
Skogsbruk	**x**			Genomförande av planen bedöms inte påverka skogsbruket då inga nya ytor kommer att tas i anspråk inom ramen för avfallsplanen.
Bebyggelse				
Bebyggelsestruktur	**x**			Genomförande av planen bedöms inte påverka bebyggelsestrukturen då inga nya ytor kommer att ianspråktagas inom ramen för avfallsplanen.
Byggnadsminnen	**x**			I Valdemarsviks kommun finns fem byggnadsminnen. Dessa bedöms inte påverkas till följd av genomförandet av planen eftersom inga nya markanspråk föreslås.
Forn- och kulturlämningar				
Fornminnen	**x**			Inom kommunen finns många fornminnen. Ingen av dessa bedöms påverkas negativt av den kommunala avfallsplanen

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436782

				eftersom inga nya markanspråk föreslås.
Kulturhistoriska lämningar	x			Avfallsplanen bedöms inte påverka några kulturhistoriska lämningar eftersom inga nya markanspråk föreslås.
Kulturmiljöer/kulturarv	x			Avfallsplanen bedöms inte påverka några kulturmiljöer/kulturarv eftersom inga nya markanspråk föreslås.
Naturresurser och andra resurser				
Hushållning av naturresurser		+		Det finns mål uppsatta i planen om att resurshushållningen ska öka. Detta kan innebära en positiv effekt av resurshus-hållningen.
Transporter, kommunikation, energi m.m.	x			Mängden transporter bedöms inte öka till följd av planförslaget.
Risker				
Översvämning	x			Genomförande av planen bedöms inte innebära någon ökad risk för översvämning eftersom inga nya markanspråk föreslås.
Erosion	x			Genomförande av planen bedöms inte innebära någon ökad risk för erosion eftersom inga nya markanspråk föreslås.

Avfallsplanen anger riktlinjer för hur verksamheter och hushåll ska hantera sitt avfall inom Valdemarsviks kommun samt tydliggör att avfall ska ses som en resurs. Planen syftar till att styra mot bättre hantering av avfall genom både bättre sortering och bättre återanvändning. Detta för att hamna högre upp i avfallstrappan/avfallshierarkin. Planens huvudsakliga syfte är att avhjälpa och mildra olika miljöproblem kopplade till avfallshanteringen, förbättrad utsortering.

Bedömningen har gjorts utifrån avfallsplanens påverkan på övriga gällande planer, nationella miljökvalitetsmål, etappmål, EU:s avfallshierarki, Agenda 2030, Nationella avfallsplanen och avfallsförebyggande programmet samt regionala miljö- och avfallsmål. Planförslaget bedöms vara i linje med dessa. Avfallsplanen har även som syfte att integrera miljöaspekter för att främja en hållbar utveckling vilket anses uppfyllas.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436782

Genomförande av avfallsplanen bedöms inte medföra någon negativ påverkan, snarare bidra med positiv påverkan genom att mildra uppkomsten av avfall i samhället.

4 Samlad bedömning

Avfallsplanen bedöms **inte leda till någon betydande miljöpåverkan**. Den bedöms inte heller påverka människors hälsa och säkerhet eller hushållningen med mark, vatten och andra resurser. Bedömningen innebär att ingen miljökonsekvensbeskrivning behöver tas fram för avfallsplanen.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

Lokala mål	Regionala mål	EU & Nationellt	Globalt
Avfallsplan	**Åtgärdsprogram för miljömålen i Östergötland 2024 – 2027** **Energi- och klimatstrategi för Östergötland 2024 – 2027**	**Sveriges miljömål**	**Agenda 2030**
1.1 Den totala mängden restavfall ska minska i enlighet med 4 kap. 2 § avfallsförordningen (2020:614) om mål för kommunalt avfall.	3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan 15. God bebyggd miljö Etappmål för avfall: Öka andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning	12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.5 Till 2030 väsentliga minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall. 12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den informationen och medvetenheten som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.
1.2 Andelen matavfall från restavfallet ska minska jämfört med 2026 års plockanalys.	3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.	Sveriges miljömål 1. Begränsad klimatpåverkan 15. God bebyggd miljö Etappmål för minskat matsvinn: Livsmedelsförlusterna ska minska och mer ska bli mat Matsvinnet ska minska mätt i mängd livsmedelsavfall	12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd. 12.5 Till 2030 väsentliga minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall. 12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den informationen och medvetenheten som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

1.3 Förebygga uppkomsten av förpackningsavfall och returpapper samt öka återvinningsgraden.	3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan 15. God bebyggd miljö Etappmål för cirkulär ekonomi: Återanvändning av förpackningar. Etappmål för avfall: Öka andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning.	11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att äga särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall. 12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall. 12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den informationen och medvetenheten som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.
1.4 Avfallsmängderna i kommunernas egna verksamheter ska minska och återvinningsgraden ska öka.	3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan 15. God bebyggd miljö Etappmål för avfall: Öka andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning	12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.
1.5 Ställa tydliga krav vid upphandling av varor och tjänster i samtliga kommunala verksamheter i syfte att förebygga avfallets mängd och farlighet.	3.5.5 Ställa miljö- och energikrav i offentlig upphandling av exempelvis produkter, leverantörer och transporter för att minska utsläpp av miljögifter, luftföroreningar och växthusgaser 3.6.3 Vid offentlig upphandling ställa krav på återbrukade produkter eller återvunnet material Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan 4. Giftfri miljö 15. God bebyggd miljö Inga etappmål kopplade till delmålet.	12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön. 12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar 13.2 Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering på nationell nivå.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

1.6 Återvinningsgraden för byggmaterial ska öka.	3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.	Sveriges miljömål: 15. God bebyggd miljö Etappmål för avfall: Mer bygg- och rivningsavfall materialåtervinns och förbereds för återanvändning.	12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.
2.1 Arbeta för minskad nedskräpning i kust- och strandnära områden.	1.8.3 Fortsatt samarbeta och föra dialog i befintliga forum med syfte att främja hållbart friluftsliv och besöksnäring i skärgården 3.4.6 Arbeta för att öka kunskapen och samverkan kring förorenade områden och vilka risker ett förändrat klimat kan medföra i såväl ett kort som långt tidsperspektiv Inga mål i Energi- och klimatstrategi för Östergötland 2024 – 2027 kopplade till delmålet.	Sveriges miljömål: 4. Giftfri miljö 8. Levande sjöar och vattendrag 10. Hav i balans samt levande kust och skärgård 15. God bebyggd miljö Inga etappmål kopplade till delmålet.	11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att äga särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall. 12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön. 12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behöver för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.
2.2 Utveckla återvinning och sophantering i skärgården.	1.8.2 Förbättra förutsättning för god och långsiktig samhällsservice i skärgården 1.8.3 Fortsatt samarbeta och föra dialog i befintliga forum med syfte att främja hållbart friluftsliv och besöksnäring i skärgården 3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar Inga mål i Energi- och klimatstrategi för Östergötland 2024 – 2027 kopplade till delmålet.	Sveriges miljömål: 10. Hav i balans samt levande kust och skärgård 15. God bebyggd miljö Inga etappmål kopplade till delmålet	11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att äga särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall. 12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behöver för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

3.1 Fortsätta arbetet med matsvinn i kommunens skolverksamheter för att minimera och förebygga att matavfall uppstår inom kommunen.	3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan 15. God bebyggd miljö Etappmål för minskat matsvinn: Livsmedelsförlusterna ska minska och mer ska bli mat. Matsvinnet ska minska mätt i mängd livsmedelsavfall.	11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskilt uppmärksamhet år luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall. 12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd. 12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall. 12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.
4.1 Det farliga avfallet i restavfallsfraktionen ska fortsatt minska.	3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan 4. Giftfri miljö 15. God bebyggd miljö Inga etappmål kopplade till delmålet.	11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall. 12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark, i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön. 12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

5.1 Utveckla den fysiska planeringen kopplad till avfallshantering.	3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan 15. God bebyggd miljö Inga etappmål kopplade till delmålet.	11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall. 12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.
5.2 Stärka kommunens kommunikation kring avfall och återvinning.	3.5.6 Genomföra informationsinsatser till allmänheten med fokus på att göra det lättare att välja rätt. Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan Inga etappmål kopplade till delmålet.	11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall. 12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.
5.3 Utveckla verksamheter på återvinningscentralen för förbättrad kontroll och utökade sorteringsmöjligheter.	3.6.1 Verka för ökat återbruk och avfallsförebyggande exempelvis genom förpackningsfria butiker, tillgänglighet till återvinningscentraler utan bil samt lättillgängliga insamlingsplatser för förpackningar Mål 5: År 2025 ska mängden hushållsavfall minska till högst 350 kilogram per person och år och till år 2030 högst 300 kilogram. Delmål: År 2025 ska mängden mat- och restavfall minska till högt 150 kilogram per person och år.	Sveriges miljömål 1. Begränsad klimatpåverkan 15. God bebyggd miljö Inga etappmål kopplade till delmålet.	12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser. 12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

6.1 Senast 2027 ha färdigställt inventering av nedlagda deponier enligt MIFO.	3.1.7 Undersöka och efterbehandla förorenade områden i syfte att tillgängliggöra ytor för förtätning av bebyggelse	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan 4. Giftfri miljö Inga etappmål kopplade till delmålet.	12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mar i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människor hälsa och miljön.
	Inga mål i Energi- och klimatstrategi för Östergötland 2024 – 2027 kopplade till delmålet.		
6.2 Optimera körlistor för avfallshämtningen för att minska körsträckor	3.3.1 Arbeta mot en hållbar färdmedelsfördelning i den fysiska planeringen för att minska andelen bilar	Sveriges miljömål: 1. Begränsad klimatpåverkan 2. Frisk luft Etappmål för begränsad klimatpåverkan: Utsläpp av växthusgaser till år 2030 Utsläpp av växthusgaser till år 2040 Utsläpp av växthusgaser till år 2045	11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.
	Mål 4: År 2030 ska växthusgasutsläppen från transporter i Östergötland vara minst 70 procent lägre jämfört med år 2010		

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436782

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Inbjudan till samråd för Valdemarsviks kommuns avfallsplan

Kommunstyrelsen beslutade den 25 maj 2026 att skicka ut förslag till ny avfallsplan på samråd.

Under perioden 2026-06-01 till 2026-06-29 finns förslaget till avfallsplan tillgängligt på flera sätt så att invånare, myndigheter, företag och organisationer kan lämna synpunkter på förslaget.

Förslag till ny avfallsplan för Valdemarsvik

Valdemarsviks kommun har tagit fram ett förslag till nya avfallsplan. Avfallsplanen utgör en grund för den enskilda kommunens arbete med att bidra till att de nationella och avfallsrelaterade miljökvalitetsmålen uppnås. Den tydliggör kommunens ambitioner på avfallsområdet och utgör ett viktigt strategiskt styrdokument.

Varför ändras avfallsplanen?

Bakgrunden till revideringen av avfallsplanen är att planens giltighetstid har löpt ut samt att lagstiftningen i miljöbalken och avfallsförordningen har förändrats sedan den nuvarande planen togs fram. Nya mål och åtgärder har därför arbetats fram. Avfallsplanen har dessutom samordnats med Söderköping.

Samrådstiden pågår från 1 juni till den 29 juni 2026

Förslaget till ny avfallsplan finns tillgängligt:

- Digitalt på kommunens hemsida från den 1/6: https://www.valdemarsvik.se/blog/inbjudan-till-samrad-for-valdemarsviks-kommuns-avfallsplan/
- Fysiskt i Kommunhuset Strömsvik, Storgatan 37 och på Valdemarsviks bibliotek på Garvaregatan 3.

Lämna ditt skriftliga yttrande senast den 2026-06-29

- Yttranden kan skickas via mejl till kommun@valdemarsvik.se
- Yttranden kan även skickas per post till Valdemarsviks kommun, 615 80 Valdemarsvik

Märk yttrandet med “Avfallsplan Valdemarsvik”

Kontaktperson:

Elin Asklöf
Renhållningschef
Tel. 0123-191 40
elin.asklof@valdemarsvik.se

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436783

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Inbjudan till samråd för Valdemarsviks kommuns avfallsplan

Kommunstyrelsen beslutade den 25 maj 2026 att skicka ut förslag till ny avfallsplan på samråd. Under tiden 2026-06-01 till 2026-06-29 pågår samråd av förslag till ny avfallsplan. De kommunala nämnderna ges nu möjlighet att inkomma med synpunkter på förslaget.

Vid frågor kontaktas Elin Asklöf, Renhållningschef.

Beskrivning av ärendet

Bakgrunden till revideringen av avfallsplanen är att planens giltighetstid har löpt ut samt att lagstiftningen i miljöbalken och avfallsförordningen har förändrats sedan den nuvarande planen togs fram. Nya mål och åtgärder har därför arbetats fram. Avfallsplanen har dessutom samordnats med Söderköping.

Arbetet har utförts i samarbete med och parallellt som Söderköping kommun uppdaterar sin avfallsplan.

Revideringen av avfallsplanen syftar till:

- Att den ska fungera som ett aktivt planeringsverktyg för kommunens avfallshantering
- Att sätta upp mål för avfallshanteringen fram till och med år 2028.
- Att den ska vara anpassad till nuvarande lagstiftning

Synpunkterna ska lämnas senast den 1 juni 2026 till kommun@valdemarsvik.se

Märk yttrandet med “Avfallsplan Valdemarsvik”

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436783

Miljökontoret
Söderköpings kommun
Valdemarsviks kommun

Delegationsbeslut
2026-06-25
Dnr: MBNV-2026-614

Valdemarsviks kommun
Via e-post:
kommun@valdemarsvik.se

Yttrande om förslag till ny avfallsplan för Valdemarsviks kommun

Beslut:	MiljöV §-2026-112, 2026-06-25
Verksamhet:	Förslag till ny avfallsplan
Verksamhetsutövare:	Valdemarsviks kommun

Beslut

Miljö- och byggnämnden i Valdemarsviks kommun beslutar att lämna följande synpunkter:

1. Under kapitel 3 – Genomförande, rubriken Tillsyn, bör även Länsstyrelsen läggas till som en tillsynsmyndighet.

2. Under kapitel 4.5 – Inriktning 5 – Avfallsrelaterade klimatmål, står i punkt 6.1 att kommunen senast 2027 ska ha färstigställt inventering av nedlagda deponier enligt MIFO. Att hinna med detta till 2027 bedöms orealistiskt med tanke på hur mycket som kvarstår. Målet behöver formuleras om angående tidsplanen. Detta gäller även bilaga 5-Måluppföljning avfallsplan 2026–2028, där samma mål 6.1 finns beskrivet.

3. Bilaga 3 - Avfallsanläggningar inom kommunen. Angående avslutade avfallsupplag och nedlagda deponier bör listan ses över i sin helhet och anpassas efter nuvarande förhållanden. Vissa av de nedlagda deponierna är riskklassade enligt MIFO vilket saknas i beskrivningen då enbart gamla uppgifter tagits med. På sida 2 i bilaga 3 står också att miljökontoret ska ta fram en handlingsplan men detta är redan är utfört.

4. I bilaga 2 under tabell 2 är skillnaden på antal fritidshus mellan de olika årtalen förhållandevis stor. Det bör kontrolleras om siffrorna stämmer.

Ärendebeskrivning

En ny avfallsplan har tagits fram för Valdemarsviks kommun. Lagstiftningen inom området för avfallsplaner håller på att ses över på nationell nivå. Därav har renhållningsenheten tagit fram en avfallsplan för 2 år i väntan på fastställande av ny lagstiftning.

Avfallsplanen är framtagen tillsammans med samarbetskommunen Söderköping. Planen är nu utställd för samråd och Miljö- och byggnämnden har fått möjlighet att lämna synpunkter.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436785

Beslutsmotivering

Remissen har granskats och synpunkter lämnas utifrån bedömning med hänsyn till människors hälsa och miljön.

Stöd för beslut

En avfallsplan utgår från miljömålen på nationell, regional och lokal nivå samt ska vara utformad enligt Naturvårdsverkets föreskrift om innehållet i kommunala avfallsplaner NFS 2020:6.

För miljö- och byggnämnden

Anders Jonsson
Ordförande

Beslutet skickas till:
kommun@valdemarsvik.se - märk yttrandet med *Avfallsplan Valdemarsvik*

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436785

Remissvar avseende förslag till avfallsplan

Vi har tagit del av förslaget till avfallsplan och har i huvudsak inga synpunkter på planens innehåll utöver att det hänvisas till Vision 2025 samt därtill hörande näringslivsstrategi. Då fullmäktige nyligen antagit en ny vision bör avfallsplanen i relevanta delar uppdateras.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436785

Centerpartiet

Från: Noort, Annelie Elizabeth <annelie.noort@valdemarsvik.se>
Skickat: den 29 juni 2026 23:54
Till: Kommun <Kommun@valdemarsvik.se>
Ämne: Avfallsplan Valdemarsvik

Hej!

Tack för möjligheten att lämna synpunkter på förslaget till Avfallsplan 2026-2028 för Valdemarsviks kommun.

Kristdemokraterna Valdemarsvik vill framföra följande synpunkter:

1. Ta fram en lättläst version

Avfallsplanen är omfattande och innehåller mycket bakgrundsinformation om lagstiftning, historik och regelverk. Det gör dokumentet gediget men också svårläst för många invånare. Vi rekommenderar därför att kommunen tar fram en lättläst sammanfattning för att göra innehållet mer tillgängligt för medborgarna.

2. Minska matsvinn i hela kommunens verksamhet

I sammanfattningen anges att målet är att minska matsvinnet inom kommunens skolverksamheter. Vi anser att målsättningen bör omfatta kommunala verksamheter inom äldreomsorg, skola och LSS.

Vi anser dessutom att kommunen bör införa ett eget mätvärde för matsvinn i de kommunala köken. Genom att mäta matsvinnet skapas ett bättre underlag för att utvärdera genomförda åtgärder och identifiera ytterligare förbättringsmöjligheter. Det som mäts kan också följas upp och utvecklas över tid.

3. Kommunikationsinsatser bör följas upp

Det är positivt att planen innehåller kommunikationsinsatser. Att informera är dock inte detsamma som att budskapet når fram eller leder till förändrade beteenden. Vi efterfrågar därför en beskrivning av hur effekten av kommunikationsinsatserna ska mätas och utvärderas.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436785

4. Ja- och nej-uppföljning är inte tillräcklig

Flera åtgärder följs enligt planen upp genom ett enkelt ja eller nej. Vi anser att detta inte ger kommunstyrelsen ett tillräckligt underlag för att bedöma måluppfyllelsen. Uppföljningen bör i stället innehålla mätbara indikatorer som visar hur långt arbetet har kommit, vilka resultat som uppnåtts och vilka insatser som återstår.

5. Näringslivet behöver få en tydligare roll

I avfallsplanen saknar vi näringslivets roll och betydelse. Företagen är en viktig målgrupp och en viktig samarbetspartner i kommunens avfallsarbete. Samtidigt är det viktigt att kommunen själv lever upp till de krav och ambitioner som ställs på andra aktörer. Kommunen behöver vara ett föredöme och föregå med gott exempel.

6. Insatser mot nedskräpning bör omfatta hela kommunen

Vi ser mycket positivt på satsningarna mot nedskräpning i kust- och skärgårdsområden. Samtidigt anser vi att arbetet bör omfatta hela kommunen, eftersom nedskräpning är ett problem även i andra delar av kommunen än i kust- och skärgårdsområdena.

7. Kommunen bör ta ett större eget ansvar

Planen lyfter framför allt barn och utbildning (skolbarn) och föreningslivet som viktiga målgrupper i arbetet mot nedskräpning. Vi anser att kommunen själv behöver ta ett större ansvar. Ett exempel är att invånare enkelt ska kunna anmäla platser där skräp har samlats, exempelvis via kommunens växel eller e-tjänst, så att kommunens egna verksamheter, såsom AME, kan åtgärda problemet. En ren miljö minskar risken för ytterligare nedskräpning, medan platser där skräp redan finns ofta leder till att mer skräp tillkommer.

Vi tackar återigen för möjligheten att lämna synpunkter och ser fram emot det fortsatta arbetet med att utveckla kommunens avfallsarbete.

Med vänliga hälsningar,

Kristdemokraterna Valdemarsvik

Genom Annelie Noort, gruppledare

All e-post som skickas till Valdemarsviks kommun är allmän handling.
Valdemarsviks kommun hanterar dina personuppgifter enligt dataskyddsförordningen (GDPR). För mer information se https://www.valdemarsvik.se/kommun/kommun-politik/personuppgiftshantering/

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436785

NODRA

Datum: 2026-06-29
Ärende: ABV 2026/0437

Er referens:
Vår referens:

Valdemarsviks kommun
Avfallsplan Valdemarsvik

Yttrande över ny avfallsplan för Valdemarsviks kommun

Diarienummer: -

Den remitterade avfallsplanen är välgjord och har relevanta och ambitiösa mål.

Överväg gärna att ersätta begreppet renhållning med avfall, i och med kommande lagstiftningsförändringar. Av samma skäl, överväg även att utelämna begreppet renhållningsordning.

I sammanfattningen nämns att planen gäller under en fyraårsperiod, men titeln antyder en period på tre år. Det är därför otydligt hur lång giltighetstid planen har.

I övrigt har Nodra inga synpunkter.

Nodra AB

Kontaktuppgifter

Avfallshanteringen Karin Swärd, utredningsingenjör 011-15 14 58

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436785

Ewerfält, Camilla

Från: Kommun
Skickat: den 29 juni 2026 08:43
Till: Asklöf, Elin; Ewerfält, Camilla
Ämne: VB: Synpunkt Avfallplan

Hej,

Vidarebefordrar mail som inkommit till kommunens mailbox.

Med vänlig hälsning,

Inger Bilfeldt
Växel/reception

Kommunledningskontoret
Valdemarsviks kommun
Växel 0123-191 00
Mail: inger.bilfeldt@valdemarsvik.se

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436785

Från: Sofia Barreng <sofia@barreng.net>
Skickat: den 29 juni 2026 08:36
Till: Kommun <Kommun@valdemarsvik.se>
Ämne: Synpunkt Avfallplan

Varning: Det här e-postmeddelandet har sitt ursprung utanför organisationen. Klicka inte på länkar eller öppna bilagor om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Yttrande angående ”Avfallsplan Valdemarsvik”

Vi har följande synpunkt på Förslag till avfallsplan 2026–2028 för Valdemarsviks kommun.

Valdemarsvik är en utpräglad landsbygdskommun. En stor del av befolkningen bor på landsbygd med endast mindre väg fram till bostaden. Flera hushåll ligger dessutom med långt avstånd till större väg.

Vi vill att Valdemarsviks kommun i sitt beslut om ny avfallsplan tar hänsyn till detta faktum och utformar planen så att det även i fortsättningen går att bo på landsbygden i Valdemarsviks kommun.

Avfallshantering måste ses som en medborgerlig rättighet och möjlighet att ”Hålla Sverige Rent”, inte enbart en kommunal skyldighet.

Vänligen,

Sofia och Anders Barreng

Vittvik 1

615 95 Valdemarsvik

Tel: 0730841974

Epost: sofia@barreng.net

All e-post som skickas till Valdemarsviks kommun är allmän handling. Valdemarsviks kommun hanterar dina personuppgifter enligt dataskyddsförordningen (GDPR). För mer information se https://www.valdemarsvik.se/kommun/kommun-politik/personuppgiftshantering/

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436785

-----Ursprungligt meddelande-----
Från: Elisabeth Evertsson <elisabeth.evertsson68@gmail.com>
Skickat: den 29 juni 2026 21:33
Till: Kommun <Kommun@valdemarsvik.se>
Ämne: Avfallsplanen 2026-2028 Valdemarsvik

Varning: Det här e-postmeddelandet har sitt ursprung utanför organisationen. Klicka inte på länkar eller öppna bilagor om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Hej

En tanke till avfallsplanen

sid 26

Fortsätta arbeta med matsvinn i skolan

Max 20 g per portion

Enligt ordlistan så ingår allt svinn (tallrikssvinn, serveringssvinn och kökssvinn) i den mängden

Ingår även drycker som mjölk, saft, kaffe och buljonger/soppor/såser?

Det står ibland kommunens verksamheter och ibland skola och det nämns förskola

Jag föreslår att vi ska arbeta med matsvinnet (inkl kaffe) i alla kommunala verksamheter.

Vilka krav finns på sorteringen av avfallet från våra kommunala verksamheter? Sorteras matavfallet för sig?

Det behöver vara enkelt och ett lätt tillgängligt system om sortering ska funka, om personal ska känna att man kan lägga tid på hantering av avfall. Det kan behövas "någon annan" som hjälper till med sista steget för att det ska funka.

Jag föreslår också att vi behöver tätare uppföljning än 1 gång per år för att nå målet 20 g per portion

Om matavfallet sorteras för sig så är det kanske enkelt att väga påsarna med matavfall från de olika kommunala verksamheterna och på sätt göra stickprov.

Men att arbeta med matsvinn får inte bli på bekostnad av kunderna/gästerna/vårdtagare som ska äta, det behöver finnas mat så att det räcker till alla för att bli mätta.

Finns det uppföljning, dialog och dokumentation av mängd mat som går åt på de olika kommunala verksamheterna som underlättar att nå målet med 20 g matsvinn?

Finns det riktlinjer för hur det ska hanteras det som blir kvar tex vid en servering?

Jag ser varje kg mat som kastas bort är skattekronor som går direkt i soporna och ett

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436785

reursslöseri.

Allt gott till arbetet med avfallsplanen.

Mvh Elisabeth Evertsson

_____
All e-post som skickas till Valdemarsviks kommun är allmän handling.
Valdemarsviks kommun hanterar dina personuppgifter enligt dataskyddsförordningen (GDPR). För mer information se https://www.valdemarsvik.se/kommun/kommun-politik/personuppgiftshantering/

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436785

Avfallsplan 2026–2028

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

Diarienummer: KS-TEK 2021.94 §12
Reviderad: 2026-07-06

Dokumentansvarig förvaltning:
Kommunstyrelsens förvaltning

Dokumentet gäller
för:
Kommunfullmäktige

Dokumentet gäller till
och med:

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Ordlista och definitioner

Avfall
Varje föremål eller ämne som innehavaren gör sig av med, avser eller är skyldig att göra sig av med.

Avfallsinnehavare
En avfallsproducent eller en fysisk eller juridisk person som har avfall i sin besittning.

Avfallshierarkin/Avfallstrappan
Prioriteringsordning som visar i vilken ordning olika behandlingsmetoder för avfall bör användas för att minimera miljöpåverkan. Avfallshierarkin regleras i ramdirektivet om avfall och är implementerad i svensk lagstiftning genom olika bestämmelser i miljölagstiftningen. Styrmedel som förbuden mot att deponera restavfall och organiskt avfall verkar också för att uppfylla avfallshierarkin. Översta steget är att förebygga – minska avfallets mängd och farlighet, därefter följer förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning – exempelvis energiåtervinning och sista steget är bortskaffande – exempelvis genom deponering.

Avfallsproducent
Den som producerar avfall eller den som genom förbehandling, blandning eller andra förfaranden ändrar avfallet art eller sammansättning.

Avfallstaxa ~~**Renhållningstaxa**~~
Avgift som kommunen tar ut för att finansiera hantering av det avfall som kommunen ansvarar för. Utgångspunkten är att avfallsavgifterna ska täcka kommunens hela kostnad för avfallshanteringen. Taxan kan användas som styrmedel så att återvinning och annan miljöanpassad avfallshantering stimuleras. Miljöbalken är den som ytterst styr hur avfallstaxan får användas.

Engångsartiklar
Engångsartiklar är produkter som är avsedda att användas vid ett tillfälle och därefter kasseras.

Bioavfall
Avser biologiskt nedbrytbart trädgårds- eller parkavfall, livsmedels- eller köksavfall från hushåll, kontor, restauranger, grossister, matsalar, catering och detaljhandelslokaler och visst livsmedels- eller köksavfall från livsmedelsindustrin.

Farligt avfall
Ett ämne eller ett föremål som är avfall och som är markerat med en * i bilaga 3 till avfallsförordningen. Bilaga 3 till avfallsförordningen innehåller en förteckning över egenskaper som gör att avfall ska anses vara farligt avfall, eller som omfattas av föreskrifter som har meddelats med stöd av 2 kap. 2 § i12 § avfallsförordningen. Det gäller exempelvis ämnen som kan vara hälsoskadliga, smittförande, miljöfarliga, brandfarliga eller explosiva.

Fastighetsnära insamling (FNI)
Insamling av avfall från en fastighet där avfall produceras, eller om insamling från fastigheten inte är möjlig med hänsyn till trafiksäkerheten eller till fastighetens utformning eller lokalisering, insamling av avfall från en plats så nära fastigheten som möjligt, dock högst 400 meter från gränsen till fastigheten.

Förberedelse för återanvändning
Förberedelse för återanvändning är ett återvinningsförfarande. Enligt definitionen innebär det att kontrollera, rengöra eller reparera något som är avfall så att det kan återanvändas utan ytterligare behandling. Detta kan ske genom mottagningshall eller containrar för återanvändning på ÅVC och andra återanvändningstjänster.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

Förebyggande av avfall
Åtgärder som vidtas för att förebygga att det överhuvudtaget uppkommer avfall exempelvis genom minskad konsumtion eller delat ägande. Förebyggande är det översta steget i EU:s avfallshierarki. Steget definieras som åtgärder som vidtas innan ett ämne, ett material eller en produkt blivit avfall och innebär en minskning av: mängden avfall, den negativa påverkan på miljön och människors hälsa genom det genererade avfallet, eller halten av skadliga ämnen i material och produkter.

Grovavfall
Kommunalt avfall som är så tungt eller skrymmande att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl.

Kommunalt avfall
Kommunalt avfall avser avfall från hushåll som utgörs av papper, kartong, glas, metall, plast, bioavfall, trä, textilier, förpackningar, förbrukade batterier, ackumulatorer, grovavfall, avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk eller elektronisk utrustning eller annat blandat eller separat insamlat avfall från hushåll, och blandat eller separat insamlat avfall från andra källor än hushåll, om sådant avfall till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll med vissa undantag. ~~och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll.~~

Kommunens verksamhetsavfall
Sådant avfall som uppstår vid kommunens verksamheter (till exempel förskolor, skolor, äldreomsorg, kommunkontor, reningsverk) som inte är kommunalt avfall.

Matavfall
Avser allt biologiskt nedbrytbart kommunalt avfall, det vill säga livsmedels- eller köksavfall (skal, ben och liknande) som uppkommer i och med livsmedelshanteringen i hushåll, restauranger, storkök, butiker, personalmatsalar, catering och liknande.

Matsvinn
Onödigt matavfall, det vill säga sådan mat som hade kunnat ätas upp om den hanterats på rätt sätt och ätits upp i tid, innefattar även avskrap från tallrikar och rester i förpackningar.

Optisk sortering av matavfall/gröna påsen
Gröna påsen innebär en teknik som kallas optisk sortering. Det innebär att matavfallet läggs i en grön påse i samma behållare eller nedkast som övriga soppåsar och som sedan sorteras ut på en sorteringsanläggning så att matavfallet rötas och blir till biogas.

Producentansvar
Skyldighet för producenter att se till att avfall samlas in, transporteras bort, återvinns, återanvänds eller bortskaffas på ett sätt som kan krävas för en miljö- och hälsomässigt godtagbar avfallshantering. Producentansvar finns till exempel för förpackningar, returpapper, bilar, däck, elavfall och läkemedel.

Nedskräpning
Marint skräp
Marint skräp är skräp som finns i havet och som sköljs upp på kusten. Marint skräp är svårt att förebygga eftersom det ofta kommer med strömmar från andra delar av världen.

Skräp på marken
Skräp på marken orsakas av människor som slänger skräp på marken och i naturen. Verksamheter, vind och djur kan också bidra till nedskräpning, då ofta kopplat till bristfällig avfallshantering. Skräp på marken innefattar både skräp i stadsmiljö och naturområden.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

Rejekt
Avfallsfraktion som uppkommer vid sortering av avfall. Rejekt kan uppstå på grund av att den inkommande avfallsfraktionen innehåller felsorterat material, på grund av förluster i sorteringsprocesserna eller på grund av att avfall av olika anledningar inte sorteras ut till materialåtervinning och behandling.

Restavfall
Blandat brännbart kommunalt avfall som inte är skrymmande och som återstår när annat avfall sorterats ut för att samlas in separat. Det vill säga efter att matavfall, farligt avfall, förpackningar, returpapper, elavfall, grovavfall och annat avfall som omfattas av producentansvar sorterats ut. Restavfallet kan samlas in genom säck, kärl, underjordsbehållare, sopsugssystem, eller containers.

Återanvändning/Återbruk
En åtgärd som innebär att en produkt eller komponent som inte är avfall används igen för att fylla samma funktion som den ursprungligen var avsedd för.

Återvinning
En avfallshantering som beskrivs i bilaga 2 till Avfallsförordningen eller som på annat sätt innebär att avfallet kommer till nytta som ersättning för annat material eller förbereds för att komma till sådan nytta eller en avfallshantering som innebär förberedelse för återanvändning.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

Sammanfattning avfallsplanen 2026 – 2028

Till år 2028 vill Valdemarsvik kommun:

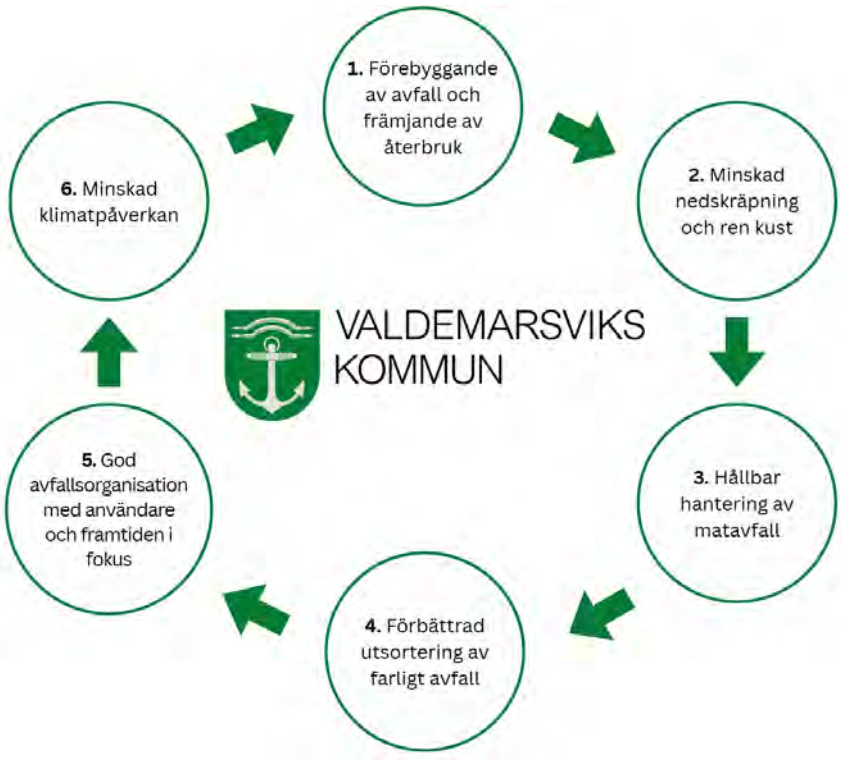
- Att genom tydliga informationsinsatser och i dialog med kommunala och externa aktörer:
  - minska de genererade avfallsmängderna redan vid källan
  - fortsatt minska mängden farligt avfall i den fraktionen för restavfall och
  - ökat återvinningsgraden för byggmaterial
  - minska nedskräpning i kust- och strandnära områden
- Arbeta för en effektivare avfallsorganisation genom att utveckla den fysiska planeringen kopplad till avfallshantering och stärka kommunens kommunikation kring avfall och återvinning
- Utveckla återvinning och sophantering i skärgården
- Fortsätta arbetet med att minska matsvinn inom kommunens skolverksamheter
- Utveckla och skapa nya möjligheter för sortering av farligt avfall för att minska det farliga avfallet i restavfallsfraktionen
- Färdigställa arbetet med inventering av nedlagda deponier

Denna avfallsplan, som ersätter tidigare avfallsplan för år 2022–2025, är utformad utifrån en utvärdering av den tidigare planen samt erfarenheter från nuvarande avfallshantering samt avfallsstatistik. Genom ett aktivt arbete med avfallsfrågor hoppas Valdemarsviks kommun nå de sex huvudmålen som presenteras i denna avfallsplan, se Figur 1. För Valdemarsviks kommun är avfallsplanen en vital del för att dessa mål ska nås under den kommande tvåårsperioden. ~~Avfallsplanen utgör tillsammans med avfallsföreskrifterna den kommunala renhållningsordningen.~~

Arbetet med avfallsplanen har pågått under hösten 2025 och våren 2026 och har involverat tjänstemän, chefer och politiker inom kommunen med stöd av miljökonsultbolaget Ensucon AB som drivit processen genom bland annat workshops. I den handlingsplan som tagits fram har mer detaljerade delmål satts upp tillsammans med åtgärder och ansvarsfördelning inom kommunen. Målen och aktiviteterna i handlingsplanen ska ses över årligen. De sex huvudinriktningar har brutits ned till 14 delmål för perioden 2026–2028. I arbetet med framtagandet av avfallsplanen har fokus varit att minska avfallet och öka återvinningsgraden.

Förslaget till avfallsplanen har arbetats fram tillsammans med Söderköpings kommun. Kommunen har sedan innan ett utökat samarbete med grannkommunerna Söderköping, Åtvidaberg och Kinda kommun. Kommunerna har bland annat en gemensam kundtjänst och ett geografiskt gynnsamt läge, vilket främjar samarbete. Det finns många fördelar med att samarbeta kring avfallsfrågorna ur ett regionalt, miljömässigt och ett ekonomiskt perspektiv då kommunerna har många likheter.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

Figur 1. I bilden presenteras de sex huvudinriktningarna för avfallshanteringen i Valdemarsviks kommun.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

Innehåll

Ordlista och definitioner 2
Sammanfattning avfallsplanen 2026 – 2028 5
Innehåll 7
1 Inledning 8
1.1 Syfte 9
1.2 Arbetsgång 9
1.3 Samråd 9
1.4 Disposition 10
2 Inriktning för avfallshantering 11
2.1 Gällande lagstiftning 11
2.2 FN:s globala mål 12
2.3 EU:s övergripande miljö- och avfallsmål 13
2.3.1 EU:s avfallshierarki 13
2.3.2 EU:s miljöhandlingsprogram 14
2.3.3 Det nya avfallspaketet 14
2.4 Nationella miljö- och avfallsmål 15
2.4.1 Nationell avfallsplan 15
2.4.2 Nationella miljömål 15
2.5 Återvinningsmål 17
2.6 Insamling av textil 17
2.7 Insamling av förpackningar och returpapper 18
2.8 Mikroplaster i våra hav 18
2.9 Regionala miljö- och avfallsmål 19
2.10 Regional Energi- och klimatstrategi 19
3 Genomförande 19
3.1 Utvecklingsplan Valdemarsvik 21
4 Lokala inriktningar och handlingsplaner 22
4.1 Inriktning 1 – Förebyggande av avfall och främjande av återbruk 23
4.2 Inriktning 2 - Minskad nedskräpning och ren kust 25
4.3 Inriktning 3 - Hållbar hantering av matavfall 27
Inriktning 4 - Förbättrad utsortering av farligt avfall 28
4.4 Inriktning 5 – God avfallsorganisation med användare och framtiden i fokus 29
4.5 Inriktning 6 – Avfallsrelaterade klimatmål 31
5 Uppföljning 32
6 Miljöbedömning 32
7 Referenser 33

Bilagor

Bilaga 1 Uppföljning av tidigare handlingsplan 2022 - 2025
Bilaga 2 Nulägesbeskrivning
Bilaga 3 Avfallsanläggningar inom kommunen
Bilaga 4 Behovsbedömning inför miljöbedömning
Bilaga 5 Måluppföljning relaterade planer och mål

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

1 Inledning

Avfallsplanen är kommunens styrdokument för avfallshanteringen med syftet att minska mängden avfall och dess farlighet genom konkreta inriktningar och aktiviteter. Miljöpåverkan sker både vid generering och hantering av avfall vilket beaktas i planen.

Under år 2025 har det skett en rad förändringar inom avfallsområdet och fler förväntas i och med ny lagstiftning både på nationell och EU nivå. Det innebär att ytterligare förändringar ska implementeras i linje med det nationella målarbetet fram till år 2028.

Valdemarsvik är en turistkommun och har under sommarmånaderna ett stort antal sommargäster. Under 2025 samlades det in 600 kg kommunalt avfall per person, vilket är baserat på antal invånare som är permanent boende i kommunen. Att förebygga att avfall uppstår och minska avfallsmängderna är en av de primära åtgärderna till följd av EU-direktiv. Avfallshanteringen ska också leva upp till de europeiska och nationella målsättningarna gällande matavfall, förpackningsmaterial med mera.

Genomförande 2022–2025

En uppföljning av de tidigare målen och handlingsplanen för 2022 – 2025 visar att de mål som helt eller till större del uppfylldes var:

- ✓ Avfallsmängderna i kommunernas egna verksamheter ska minska och återvinningsgraden ska öka.
- ✓ Senast 2025 ställs tydliga krav vid upphandling av varor och tjänster i samtliga kommunala verksamheter i syfte att förebygga avfallets mängd och farlighet.
- ✓ Andelen textilier i restavfallsfraktionen ska minsta till år 2025.
- ✓ Utöka aktionerna för att minska nedskräpning årligen i kommunen.
- ✓ Fortsatt kustnära insamling av plast i havet utförs vartannat år med start 2018.
- ✓ Arbetet med matsvinn fortsätter för att minimera och förebygga att matavfall uppstår hos kommunens verksamheter
- ✓ Minska matsvinnet vid servering inom äldreomsorgen
- ✓ Införa nytt skyltsystem på ÅVC:er och gemensamma insamlingsplatser.
- ✓ Senast 2025 ska alla som ger upphov till hushållsavfall och därmed jämförligt avfall omfattas av avfallsavgift ~~renhållningsavgift~~.
- ✓ Inventering av nedlagda deponier, enligt MIFO. Inventering av nedlagda deponier ska vara klart år 2023.

Ett antal mål från avfallsplanen 2022–2025 uppnåddes inte. Anledningen till att målen inte uppnåtts beror framför allt på att kommunen under åren ändrat strategier, att resurserna inte har räckt till eller att ansvarsfördelningen inte varit tydligt nog. En fullständig uppföljning av de tidigare målen finns redovisad i Bilaga 1.

Arbetet har och kommer att fortsätta följas upp av plockanalyser som planeras under 2026. En detaljerad redogörelse för den nuvarande avfallshanteringen samt avfallsstatistik för olika avfallsslag redovisas i Bilaga 2. Avfallsanläggningar, återvinningsstationer och äldre avfallsupplag inom kommunen finns redovisade i Bilaga 3. Genom ett aktivt arbete med avfallsfrågor är förhoppningen att de sex huvudinriktningarna kan nås. Visionen inför 2030 är att de fyra kommunerna Valdemarsvik, Söderköping, Åtvidaberg samt och Kinda har ett än mer utökat samarbete kring avfallsfrågorna i regionen.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

1.1 Syfte

Enligt miljöbalken ska det i alla kommuner finnas en avfallsplan. En avfallsplan är ett styrdokument för hur avfallshanteringen inom kommunen ska gå till. De främsta syftena med revideringen av avfallsplanen är:

- Att den ska fungera som ett aktivt planeringsverktyg för kommunens avfallshantering.
- Att sätta upp inriktningar för avfallshanteringen fram till och med år 2028.
- Att den ska vara anpassad till nuvarande lagstiftning.

Utöver det ger avfallsplanen en samlad bild av nuvarande avfallshantering, den anger vilka inriktningar och åtgärder som krävs för att minska avfallet och öka återvinningen samt hur den bidrar till en hållbar utveckling och kommunicerar förändringsbehov. En stark koppling finns även till andra kommunala frågor i form av ekonomi, fysisk planering, miljötillsyn, energi och infrastruktur.

1.2 Arbetsgång

Avfallsplanen tar hänsyn till miljömålen på nationell, regional och lokal nivå och är utformad utifrån gällande lagstiftning, Naturvårdsverkets föreskrifter om innehållet i kommunala avfallsplaner (NFS 2020:6) och Avfall Sveriges handbok om kommunal avfallsplanering, rapport U2018:16.

Avfallsplanerna i Valdemarsvik och Söderköping kommun har reviderats samtidigt för att främja det fortsatta goda samarbetsklimatet mellan kommunerna. Syftet är även att kommunernas system ska likna varandra och dra nytta av den geografiska närheten.

Avfallsplanen har arbetats fram genom ett samarbete mellan Ensucon AB och Valdemarsviks kommun. Under 2025 har en workshop tillsammans med Söderköpings kommun hållits med fokus på att följa upp samt revidera målen i avfallsplanen. På workshopen deltog avfallschef från respektive kommun. Resultatet har kompletterats med möjlighet för synpunkter från berörda aktörer hos kommunens verksamheter. Framför allt har dialog förts med miljökontoret. Den nya avfallsplanen är främst en revidering av avfallsplanen 2022–2025, med uppdaterade mål och handlingsplaner och följer därmed samma struktur och inriktningar som tidigare.

1.3 Samråd

Samråd av förslaget till avfallsplan genomfördes under juni 2026 med Länsstyrelsen Östergötland, angränsande kommuner, berörda myndigheter, kommunala nämnder, lokala intresseföreningar, organisationer och allmänheten. Inbjudan till skriftligt skedde genom digital annonsering i ortstidning samt genom mejlutskick till samrådskretsen. Förslaget till avfallsplan fanns även publikt via kommunens hemsida samt fysiskt i kommunensbibliotek.

Syftet med samrådet är att informera om den nya avfallsplanen samt inhämta synpunkter från relevanta myndigheter, kommunala nämnder, organisationer, enskilda och allmänheten. Efter samrådet har en samrådsredogörelse tagits fram där inkomna synpunkter hanterats. Avfallsplanen togs sedan upp för beslut om godkännande.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

Förslag till samrådskrets

Centerpartiet
Kristdemokraterna
Socialdemokratiska arbetarpartiet
Sverigedemokraterna
Vänsterpartiet
Moderaterna
Landsbygdspartiet oberoende
Kommunstyrelsen
Bygg- och miljönämnden/miljökontoret
Socialnämnden i frågor kring funktionsnedsättning och tillgänglighetsanpassning
Barn- och ungdomsförvaltningen
Länsstyrelsen i Östergötland
Norrköpings kommun
Linköpings kommun
Söderköpings kommun
Åtvidabergs kommun
Finspångs kommun
Kinda kommun
Västerviks kommun
E.ON
Tekniska verket Linköping AB
NODRA
Renall AB
PreZero
SKRF Elkretsen
Näringslivets Producentansvar
Återvinningsindustriernas Stiftelsen
Håll Sverige rent
Hyresgästföreningen
Centrumhuset i Valdemarsvik AB
Guldnyckeln fastigheter AB
Fogelviks fastigheter AB

1.4 Disposition

Planen innehåller sex huvudinriktningar som i möjligaste mån följer avfallstrappan och där fokus ligger på de tre första stegen – Avfallsminimera, återanvända och återvinna. Till huvudinriktningen finns delmål och åtgärder listade i en handlingsplan.

Antalet mål inom respektive inriktning varierar och åtgärderna eller aktiviteter i planen visar inom vilka områden det krävs åtgärder för att uppnå målen.

För att uppnå målen i planen krävs samverkan inom kommunens egen verksamhet men även med övriga aktörer. Inom varje inriktning, utöver ytterst ansvariga, har därför aktörer lyfts fram som anses vara viktiga för att bidra till inriktningens måluppfyllnad. Vissa målgrupper är särskilt involverade i delmålen och det krävs därför ett aktivt samarbete för att nå målet.

Avfallsplanen har även en koppling till lokala, nationella och globala planer och dess målarbeten. Under varje inriktning har relationen till strategiska planer eller program förtydligats genom att en redogörelse av dessa presenteras i Bilaga 5 - Måluppföljning Avfallsplan 2026-2028.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

2 Inriktning för avfallshantering

Målet med avfallshanteringen är att kontinuerligt klättra i avfallstrappan, optimera resursnyttjandet samt eftersträva giftfria kretslopp. Valdemarsviks avfallsplan är anpassad efter gällande globala och nationella avfallsmål utifrån de lokala förutsättningar som finns. I detta kapitel redovisas i korta drag FN:s globala mål, de EU-övergripande målen, nationella etappmål, mål i den nationella avfallsplanen och regionala miljö- och avfallsmål.

För att säkerställa att den lokala avfallsplanen går i linje med övergripande strategiska mål och regionalt och lokalt målarbete har en analys gjorts av delmål och åtgärder i handlingsplanen. Avfallsplanens mål har utvärderats utifrån tre aspekter;

1. Om de har en direkt koppling till andra uppsatta mål.
2. Om de motsätter sig andra uppsatta mål samt.
3. Om de bidrar till måluppfyllelse av andra uppsatta mål.

Den nationella handlingsplanen för cirkulär ekonomi poängterar bland annat att återanvändning ska främjas framför återvinning och annan avfallshantering och att det ska underlättas för hushåll och andra verksamheter att enkelt kunna göra sig av med sitt avfall. Prioriterade avfallsströmmar är plast, textil, livsmedel, förnybara och biobaserade råvaror, avfall från bygg- och fastighetssektorn och innovationskritiska metaller och mineraler. De etappmål som är framtagna, utifrån de nationella miljömålen, har som mål att till år 2035 ska 65% av det kommunala avfallet förberederas för återanvändning och återvinning.

I Östergötlands regionala energi- och klimatstrategi för år 2024 till 2027 är ett insatsområde cirkulär ekonomi som nämner hållbar konsumtion med uppströmsarbete och arbete för att minska samt cirkulera avfall. Ett av målen i strategin som är starkt kopplat till kommunernas avfallshantering är att till år 2030 ska mängden hushållsavfall minska till högst 300 kilogram.

2.1 Gällande lagstiftning

Avfallsplanering styrs och regleras av en omfattande lagstiftning i form av EU:s avfallsdirektiv, miljöbalken, avfallsförordningen samt Naturvårdsverkets föreskrifter om innehållet i en kommunal avfallsplan (Naturvårdsverket, 2021a). EU:s avfallsdirektiv (2008/98/EG) innehåller krav om att avfallsplaner och avfallsförebyggande program ska upprättas av medlemsstaterna och deras behöriga myndigheter. Detta ligger till grund för den nationella avfallsplanen.

Ansvaret för att upprätta en kommunal avfallsplan ~~renhållningsordning, bestående av en avfallsplan och avfallsföreskrifter,~~ anges i 15 kap 45 ~~41~~ § miljöbalken (1998:808). Avfallsplanens innehåll regleras i 46 § och samråd i 48 §. ~~Krav finns även för hur processen kring upprättande av en kommunal renhållningsordning ska ske, genom samråd och utställning och där sedan beslut ska fattas av kommunfullmäktige.~~ I avfallsförordningen (2020:614) anges Naturvårdsverkets rätt att meddela föreskrifter om vad kommunala avfallsplaner ska innehålla och länsstyrelsens roll i avfallsplaneringen. Naturvårdsverket har upprättat föreskrifter om innehållet i en kommunal avfallsplan och länsstyrelsens sammanställning (NFS 2020:6).

Den nationella avfallsplanen sätter riktningen

Den senaste nationella avfallsplanen, *Avfall i ett cirkulärt samhälle*, presenterades under 2024 och gäller åren 2024 – 2030 och är en del av den gemensamma EU lagstiftningen. Den nationella avfallsplanen samlar information om Sveriges status inom avfallsområdet, de hinder och utmaningar som landet står inför och åtgärdsförslag på vad olika samhällsaktörer kan göra. Den nationella avfallsplanens syfte är att skapa en gemensam bas och betona vikten av att samtliga samhällsaktörers genomför insatser. Planen kan även användas som utgångspunkt vid framtagandet av kommunala avfallsföreskrifter. Kommunerna har stor möjlighet att påverka hur hushåll och verksamheter behandlar sitt avfall vilket den nationella avfallsplanen betonar.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

Avfallsförordningen (2020:614)
Avfallsförordningen (2020:614) trädde i kraft 2020-06-25 och innebar större förändringar för kommunernas arbete med avfallshantering. Avfallsförordningen är ett stort steg för att lyckas genomföra EU:s reviderade avfallsdirektiv inom svensk lagstiftning. Under åren efter 2020 har regelverket fortsatt utvecklats i takt med EU-lagstiftningen och nationella led i cirkulär ekonomi. Några av de förändringar som skett sedan 2020 är följande:

- Kommunerna har fått ansvar för insamling av förpackningsavfall från hushåll och vissa verksamheter i stället för producenterna.
- Det har införts krav på separat insamling av bio-/matavfall som ett EU krav och tillika påverkat avfallsförordningens krav.
- Textilavfall har blivit ett separat sorteringskrav och ska numera separeras från annat avfall.
- Fastighetsnära insamling är reglerad i lagen.
- Regler kring producentansvar för förpackningar och nya krav på producenter har fortsatt utvecklas och ytterligare krav förväntas tillkomma från 2028.

I och med införandet av Avfallsförordningen (2020:614) ställdes också högre krav på vad som ska redovisas i avfallsplanerna. Det ska göras en bedömning av vilka investeringar och andra ekonomiska resurser som behövs, dels nya insamlingssystem och anläggningar för att hantera avfall, dels nedläggning eller förändring av befintliga insamlingssystem och anläggningar för att hantera avfall. Kommunerna ska även bedöma behovet av ändringar i insamlingssystem och anläggningar, för att hantera framtida förändrade avfallsflöden och bättre koppla ihop fysisk planering med avfallsplaner.

2.2 FN:s globala mål

Globala målen och Agenda 2030 är den mest ambitiösa överenskommelsen för hållbar utveckling som världens ledare någonsin antagit. I begreppet hållbar utveckling integreras de tre dimensionerna av hållbarhet: social, ekonomisk och miljömässig. Av de 17 globala mål som satts upp är det framför allt mål 12 Hållbar konsumtion och produktion som relaterar till avfallsområdet, men även Mål 11 Hållbara städer och samhällen. För att uppnå målet krävs att vi människor minskar vårt ekologiska fotavtryck genom att ändra våra konsumtions- och produktionsmönster.

Figur 2. Illustration över de 17 globala målen för hållbar utveckling (UNPD, 2026).

Nedan listas de delmål till Mål 11 och 12 som är relevanta för kommunens målarbete:

Mål 11 Hållbara städer och samhällen har även ett relevant delmål för avfallshanteringen:

11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion:

12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.

12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.

12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

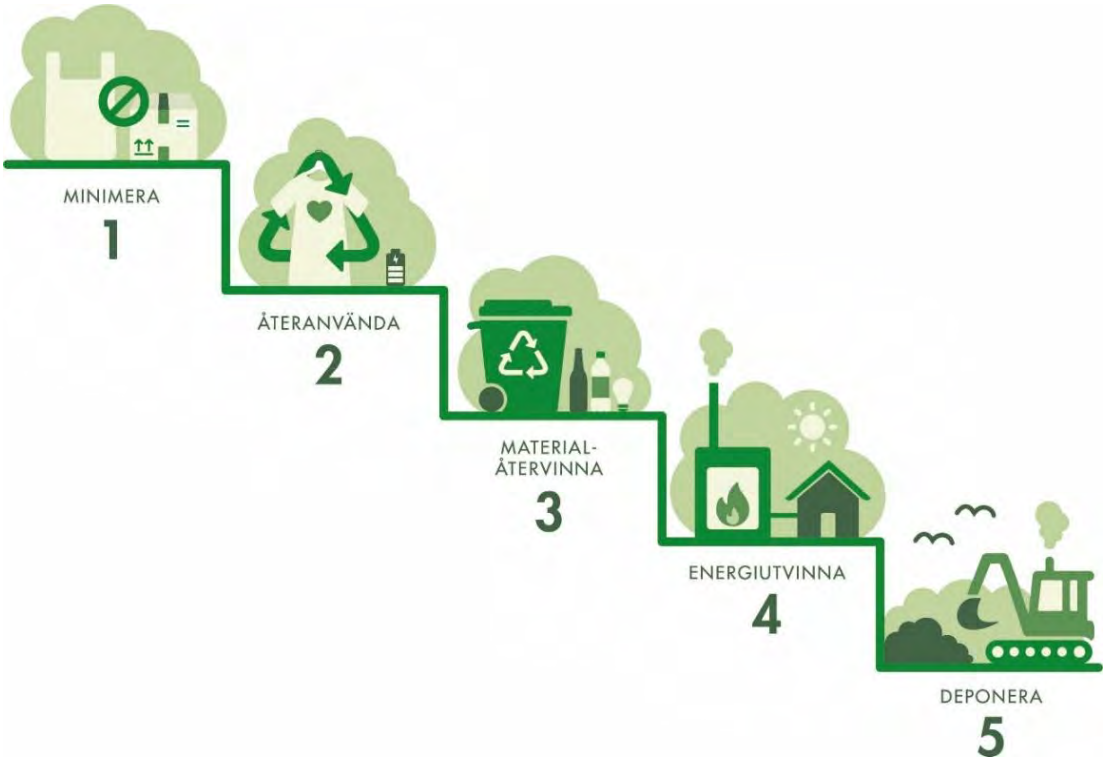
12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.

12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstil i harmoni med naturen.

2.3 EU:s övergripande miljö- och avfallsmål

2.3.1 EU:s avfallshierarki

EU:s ramdirektiv om avfall är implementerat i svensk lagstiftning. För att nå EU:s miljömål har bland annat EU:s avfallshierarki, också kallad avfallstrappan, utformats. EU:s avfallshierarki anger den prioriteringsordning för hur olika strategier att behandla avfall bör användas och regleras i ramdirektivet om avfall (2008/98/EG).

Figur 3. Skiss över EU:s avfallstrappa (Sopor.nu, 2026).

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

Avfallstrappan består av fem steg där förebyggande och minimering av avfall har högst prioritet, se Figur 3. Därefter ska avfall i så hög grad som möjligt återanvändas. Nästa steg är materialåtervinning, då återvinning av råvaror besparar stora resurser genom att exempelvis förpackningsavfall används till nya förpackningar. Det fjärde steget är energiåtervinning där förbränning av exempelvis restavfall omvandlas till värme och el. Det sista steget är deponering vilket mer eller mindre är en slutlig förvaring av avfall (Naturvårdsverket, 2020b).

2.3.2 EU:s miljöhandlingsprogram

Den Europeiska unionen presenterade det åttonde miljöhandlingsprogrammet vilket började gälla i maj 2022 och sträcker sig fram till år 2030. Det långsiktiga målet som miljöhandlings-programmen avser att uppfylla är att EU-medborgare allra senast 2050 ska leva gott inom planetens gränser och i en välfärdsekonomi där tillväxten är regenerativ och klimatneutralitet har uppnåtts, ojämlikheter minskat väsentligt och i ett samhälle där inget slösas bort. Miljöhandlingsprogrammet har också som syfte att komplettera den europeiska gröna given, som är EU:s tillväxtstrategi för ekonomi, och omfatta en ny övervakningsram för de miljö- och klimatmål som EU satt.

Det åttonde miljöhandlingsprogrammet innefattar sex prioriterade mål som EU ska uppnå till 2030, där minst fyra av dem har en tydlig koppling till avfallshantering (se fetmarkerade):

1. Uppnå 2030 års mål för minskning av växthusgasutsläppen och uppnå klimatneutralitet allra senast 2050.
2. Öka förmågan att anpassa sig genom att stärka motståndskrafter och minska sårbarheten gentemot klimatförändringarna.
3. **Röra sig mot en modell för regenerativ tillväxt som frikopplar ekonomisk tillväxt från resursanvändning och miljöförstöring, samtidigt som man snabbare ställer om till en cirkulär ekonomi.**
4. **Eftersträva nollförorening av luft, vatten och mark och skydda EU-medborgarnas hälsa och välbefinnande.**
5. **Skydda, bevara och återställa den biologiska mångfalden genom att förbättra tillståndet för ekosystemen och miljön, samt genom att bekämpa ökenspridning och markförstöring.**
6. **Minska miljö- och klimattrycket från produktion och konsumtion, särskilt energi, industriell utveckling, byggnader och infrastruktur, rörlighet och livsmedelssystem.**

2.3.3 Det nya avfallspaketet

År 2018 kom EU-kommissionen ut med revideringar i avfallslagstiftningen, genom det så kallade avfallspaketet. Målet med paketet var minskade avfallsmängder, ökad återanvändning av produkter, ökad återvinning samt en förbättrad avfallshantering. Samtliga ändringar i avfallspaketet skulle vara genomförda senast år 2025. En revidering av EU:s avfallslagstiftning har varit en viktig del i EU:s arbete mot en mer cirkulär ekonomi (Naturvårdsverket, 2026).

Avfallspaketet trädde i kraft i juli 2018 och sex direktiv berördes:

1. Avfallsdirektivet (2008/98/EG).
2. Direktiv om förpackningar och förpackningsavfall (94/62/EG).
3. Direktiv om deponering av avfall (1999/31/EG).
4. Direktiv om uttjänta fordon (2000/53/EG).
5. Direktiv om batterier och ackumulatorer och förbrukade batterier och ackumulatorer (2006/66/EG).
6. Direktiv om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska och elektroniska produkter (2012/19/EU).

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

Avfallspaketet fokuserade på att förebygga avfall. Med viktiga mål för minskat matsvinn i EU och stopp för marint avfall bidrar lagstiftningen till FN:s mål för hållbar utveckling. EU har utsett textil till ett fokusområde och senast 2025 skulle alla medlemsländer börja samla in avlagda textilier som en separat fraktion (Naturvårdsverket, 2026).

I EU:s reviderade avfallsdirektiv ligger stort fokus på ökad materialåtervinning och minskad deponering. År 2025 skulle minst 55 viktprocent av det kommunala avfallet i EU återvinnas till nya material. Målsättningen ökar till 60 viktprocent år 2030 och till 65 viktprocent år 2035. Det som ska mätas är faktisk materialåtervinning, vilket betyder att det som materialåtervinns ska mätas och inte det material som samlas in till återvinning (Naturvårdsverket, 2026).

Trots att flertalet av de mål och ändringar som infördes i och med avfallspaketet redan är genomförda är det fortsatt relevant. Flera av de ändringar som införts innebär en påverkan på aktuell avfallsplan och det finns mål, bland annat om återvinning, där målsättningen sträcker sig till år 2035.

2.4 Nationella miljö- och avfallsmål

2.4.1 Nationell avfallsplan

Enligt EU:s avfallsdirektiv ska alla medlemsländer ha nationella avfallsplaner och avfallsförebyggande program. Sveriges gällande nationella avfallsplan och det avfallsförebyggande programmet, *Avfall i ett cirkulärt samhälle – Nationell Avfallsplan 2024 – 2030,* presenterar inga nya förslag till styrmedel eller mål utan syftar i stället på att belysa de problem som finns just nu och skapa en gemensam bas för att bättre förstå nuläget. Planen innehåller åtgärdsförslag och betonar vikten av att alla kan och behöver bidra till resurseffektiva och giftfria kretslopp vilket i sin tur gör att avfall kan hanteras högre upp i avfallshierarkin (Naturvårdsveket, 2024).

Den nationella avfallsplanen presenterar förslag på åtgärder för bland annat olika myndigheter, offentlig förvaltning, verksamheter och privatpersoner. Nedan presenteras några av de åtgärder som Sveriges nationella avfallsplan föreslår för kommuner:

- Samverka med andra kommuner.
- Skapa en cirkulär organisation och utveckla styrmedel för cirkulär resurshantering.
- Ställa krav på miljö, klimat och kemikalier redan vid upphandling och välja hållbara produkter och tjänster. Informera hushåll och verksamhetsutövare om åtgärder för att förebygga avfall utifrån kommunens informationsskyldighet. Kommuner bör även informera om miljö- och hälsopåverkan från olika typer av avfall och ha lättillgänglig och tydlig information om hur och vart man kan återvinna sitt avfall.
- Skapa insamlingssystem som är lättillgängliga och utgår från ett användarperspektiv.

2.4.2 Nationella miljömål

Sverige har satt upp ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål och flertalet etappmål för att driva det nationella miljöarbetet kopplat till de globala hållbarhetsmålen. Flertalet mål har målår 2020, men gäller fortsatt (Naturvårdsverket, 2025). Målen ska fungera vägledande för allas miljöarbete, såväl regeringens som myndigheters och övriga aktörers. Nedan presenteras det övergripande generationsmålet tillsammans med relevanta miljökvalitetsmål och etappmål.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

Figur 5. Illustration över de 16 nationella miljökvalitetsmålen (Sveriges miljömål, 2026).

Generationsmålet

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Miljöpåverkan från avfallshanteringen och avfallsförebyggande berör främst målen *God bebyggd miljö* och *Giftfri miljö*, men även direkt eller indirekt flera av de övriga miljömålen, exempelvis *Begränsad klimatpåverkan* (Sveriges miljömål, 2021). Nedan presenteras berörda mål och relevanta preciseringar.

God bebyggd miljö - Hållbar avfallshantering

Avfallshanteringen är effektiv för samhället, enkel att använda för konsumenterna och avfallet förebyggs samtidigt som resurserna i det avfall som uppstår tas till vara i så hög grad som möjligt samt att avfallets påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras.

God bebyggd miljö - Infrastruktur

Infrastruktur för energisystem, transporter, avfallshantering och vatten- och avloppsförsörjning är integrerade i stadsplaneringen och i övrig fysisk planering samt att lokalisering och utformning av infrastrukturen är anpassad till människors behov, för att minska resurs och energianvändning samt klimatpåverkan, samtidigt som hänsyn är tagen till natur- och kulturmiljö, estetik, hälsa och säkerhet.

Giftfri miljö – Förenade områden

Förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön.

Begränsad klimatpåverkan - Temperatur

Den globala medeltemperaturökningen begränsas till långt under 2 grader Celsius över förindustriell nivå och ansträngningar görs för att hålla ökningen under 1,5 grader Celsius över förindustriell nivå. Sverige ska verka internationellt för att det globala arbetet inriktas mot detta mål.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

Som ett komplement till miljökvalitetsmålen har etappmål tagits fram. Etappmålen identifierar en önskad samhällsomställning och tydliggör var insatser bör sättas in. Etappmål finns för miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan samt inom områdena avfall, biologisk mångfald, farliga ämnen, hållbar stadsutveckling och luftföroreningar (Naturvårdsverket, 2021). De etappmål som främst berör avfallsarbetet presenteras nedan.

Etappmål för cirkulär ekonomi: Återanvändning av förpackningar
Av de förpackningar som släpps ut på marknaden i Sverige för första gången ska andelen som är återanvändbara öka med minst 20 procent från år 2022 till år 2026 och med minst 30 procent från år 2022 till år 2030.

Etappmål för avfall: Öka andelen kommunalt avfall som materialåtervinns och förbereds för återanvändning
Senast 2025 ska förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall ha ökat till minst 55 viktprocent, 2030 till minst 60 viktprocent och 2035 ha ökat till minst 65 viktprocent.

Etappmål för avfall: Mer- bygg och rivningsavfall materialåtervinns och förbereds för återanvändning
Förberedande för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning av icke-farligt bygg- och rivningsavfall, med undantag av jord och sten, ska årligen fram till 2025 uppgå till minst 70 viktprocent.

Etappmål för minskat matsvinn: Matsvinnet ska minska mätt i mängd livsmedelsavfall
Matsvinnet ska minska så att det sammantagna livsmedelsavfallet minskat med minst 20 viktprocent per capita från år 202 till år 2025.

2.5 Återvinningsmål

I samband med avfallspaketet som presenterades 2018 har flera ambitiösa återvinningsmål för både kommunalt avfall och förpackningar satts. Återvinningsmål för förpackningsmaterial presenteras i Tabell 1. Dessutom har skärpta regler för att beräkna återvinningsgraden skapats för att förenkla arbetet med uppföljning och omställning till cirkulär ekonomi (Naturvårdsverket, 2026).

Tabell 1. Återvinningsmål för förpackningar. Återvinningsgraden är angiven i viktprocent.

Förpackningsmaterial	Till 2025	Till 2030
Alla förpackningar	65 %	70 %
Plast	50 %	55 %
Trä	25 %	30 %
Metall (järnhaltig)	70 %	80 %
Aluminium	50 %	60 %
Glas	70 %	75 %
Papper och papp	75 %	85 %

2.6 Insamling av textil

År 2020 presenterades en statlig utredning om producentansvar för textil, där det föreslogs att producenter ska ha ett ekonomiskt och organisatoriskt ansvar för insamling och återvinning av textilier (Naturvårdsverket, 2026).

Från och med den 1 januari 2025 gäller krav på utsortering och separat insamling av textilavfall enligt avfallsförordningen (2020:614). Det innebär att textilier som utgör avfall inte får blandas

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

med restavfall, om inte kommunen har meddelat undantag enligt 3 kap. 16 § Avfallsförordningen (2020:614). Kommunen ansvarar för att ordna separat insamling av textilavfall från hushåll och liknande verksamheterna samt för att informera invånarna om hur och var textilavfall ska lämnas.

Parallellt med svensk lagstiftning pågår en revidering av EU:s avfallsregelverk med införande av utökat producentansvar (EPR) för textilier. Förslaget innebär att producenter ska bära kostnaderna för insamling, sortering och återvinning, och att medlemsstater ska införa nationella EPR-system inom en viss tid efter direktivets ikraftträdande. Det här kan innebära att kommunernas ansvar förändras i takt med att producentansvaret genomförs i svensk lagstiftning.

2.7 Insamling av förpackningar och returpapper

Förpackningar och returpapper omfattas av producentansvar enligt svensk lagstiftning och det regleras främst i Förpackningsförordningen (2022:1274) och Avfallsförordningen (2020:614). Producentansvaret innebär att producenterna ska finansiera och organisera system för insamling och återvinning. Från och med 2024 har kommunerna får ett utökat ansvar för den praktiska insamlingen av förpackningsavfall från hushåll och vissa verksamheter, medan producenterna fortsatt ansvarar för finansieringen.

Lagstiftningen bygger till stor del på EU:s avfallsdirektiv (2008/98/EG) och EU:s förpackningsdirektiv (94/62/EG) som ställer krav på att medlemsstaterna ska minska mängden förpackningsavfall och öka materialåtervinningen. EU arbetar även med en ny förordning om förpackning och förpackningsavfall (PPWR) som syftar till att ytterligare minska avfallsmängderna och öka återanvändning och återvinning.

I Valdemarsvik kommun sker insamlingen idag främst genom insamling på återvinningsstationer samt på återvinningscentralen. Från och med december 2026 kommer även kommunen att kunna erbjuda fastighetsnära insamling av förpackningsavfall.

För att minska mängden förpackningsavfall och returpapper har kommunen satt upp ett mål där de syftar till att utföra en informationsinsats om förebyggande av avfall och återvinning.

2.8 Mikroplaster i våra hav

Mikroplast är små plastbitar av olika plastmaterial som antingen tillverkas för att användas i olika produkter eller uppkommer vid slitage eller nedbrytning av plast. Mikroplast kan ha effekter på miljö och hälsa och det är därför av intresse att lokalisera dess uppkomst och spridning. Nedan presenteras de källor som står för de största utsläppen av mikroplast i Sverige (Naturvårdsverket, 2025).

- Industriell produktion och hantering av primärplast
- Slitage av däck från vägar
- Konstgräs
- Anläggningar för idrott och lek med underlag som innehåller plast eller gummi
- Textiltvätt
- Båtbottenfärg
- Nedskräpning

Under 2019 redovisade Naturvårdsverket ett regeringsuppdrag om mikroplast i enlighet med EU:s plaststrategi och trycker på att kunskapsluckorna är stora och att det krävs ett fortsatt arbete för att minska spridningen av mikroplast. EU-kommissionen fattade beslut som trädde i kraft den 17 oktober 2023 om att förbjuda försäljning av mikroplaster och kemiska produkter med avsiktligt tillsatta mikroplatser för att på så vis minska mängden mikroplaster som släpps ut i miljön. Denna begränsning gäller en mängd olika produkter och för vissa användningar har det implementerats övergångsperioder (Naturvårdsverket, 2025).

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

2.9 Regionala miljö- och avfallsmål

Vid framtagandet av avfallsplanen har hänsyn tagits till det regionala miljömål- och uppföljningsarbetet.

Länsstyrelsen i Östergötland har bland annat ansvar för att samordna det regionala arbetet för att uppnå de 16 svenska nationella miljökvalitetsmålen. Avfallsplanen har främst påverkan på målet *God bebyggd miljö* men kopplingar finns även till *Begränsad klimatpåverkan*, *Levande sjöar och vattendrag* samt *Giftfri miljö* på grund av de emissioner som avfallsanläggningar bidrar med till luft, vatten och mark.

Det finns ett regionalt åtgärdsprogram framtaget för att nå miljömålen, *Åtgärdsprogram för miljömålen i Östergötland,* vilket avser perioden 2024 - 2030. På samma vis finns ett åtgärdsprogram för Södra Östersjön som gäller mellan 2022 – 2027.

År 2025 gjordes en uppföljning gällande hur långt Östergötland kommit i åtgärdsarbetet för att nå de svenska nationella miljömålen. Av de tolv mål som bedöms på regional nivå visar resultatet att det enbart är *Bara naturlig försurning* som är nära att nås till 2030 med befintliga styrmedel och resurser. Resultatet visar på en negativ utveckling för målen *Ett rikt växt- och djurliv, Ett rikt odlingslandskap* och *Levande skogar*. Uppföljningen visar på att det saknas en helhetssyn, ett tillräckligt samarbete mellan aktörer och långsiktig finansiering. För att vända trenden krävs därför kraftigt ökade resurser, stabila regelverk och att politiken vågar prioritera miljömålen även när det kostar pengar (Länsstyrelsen Östergötland, 2025).

2.10 Regional Energi- och klimatstrategi

Länsstyrelsen Östergötland har tillsammans med Region Östergötland antagit en gemensam energi- och klimatstrategi för länet, i bred samverkan med regionala aktörer. Denna ska ge vägledning för det fortsatta energi- och klimatarbetet i länet och fungera som ett stöd till kommuner, näringsliv och andra organisationer. Strategin innehåller ett övergripande och fyra underliggande mål, samt sex prioriterade insatsområden. De är framtagna för att lättare kunna strukturera och optimera det arbete som behöver ske i länet (Länsstyrelsen Östergötland, Region Östergötland, 2023).

Insatsområdena är:

- Fossilfri och robust energiförsörjning
- Energi- och klimateffektivt näringsliv
- Energi- och klimateffektiva bostäder och lokaler
- Hållbara och effektiva transporter
- Cirkulär ekonomi och konsumtion
- Hållbar jord och skogsbruk

2.11 Bedömning av behovet av nya och utökade insamlingssystem och anläggningar

Valdemarsviks kommun har under de senaste åren haft en relativt stabil befolkningsutveckling. Kommunen bedömer att befolkningsmängden inte kommer att öka markant under avfallsplanens giltighetstid. Något betydande ökat behov av insamlingskapacitet till följd av befolkningstillväxt bedöms därför inte föreligga under planperioden.

Kommunen bedömer att det befintliga systemet för insamling av kommunalt avfall i huvudsak fungerar väl och är anpassade till dagens behov, samt att införande av flerfackskärl kommer innebära en positiv utveckling för återvinningsgraden inom kommunen. Det system som finns idag och som planeras införas under 2026 bedöms ge god tillgänglighet för kommuninvånarna och skapa goda förutsättningar för utsortering och materialåtervinning.

Kommunen arbetar kontinuerligt med att utveckla insamlingen av farligt avfall för att öka tillgängligheten och minska risken för att farligt avfall hamnar i restavfallet. Behov av fortsatta

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

informationsinsatser och utveckling av insamlingssystemet kan förekomma under planperioden. Textilavfall kan idag lämnas vid kommunens återvinningscentral och kommunen bedömer att nuvarande insamlingssystem är tillräckligt under planperioden. Insamlingen av textilavfall kan dock behöva utvecklas i framtiden beroende på förändrad lagstiftning, nationella krav eller förändrar ansvarsfördelning mellan olika aktörer.

Kommunens säsongsvariationer med ökat antal besökare under sommarhalvåret motiverar även en fortsatt översyn av insamlingslösningar i kust- och skärgårdsområden för att säkerställa en god avfallshantering under perioder med hög belastning.

Kommunen bedömer att nuvarande insamlingssystem i huvudsak ger förutsättningar att uppnå nationella, regionala och lokala mål för avfallshanteringen under planperioden.

Den samlade bedömningen är att kommunen nuvarande insamlingssystem är ändamålsenliga under planperioden men att kommunen fortlöpande behöver följa utvecklingen av lagstiftningen, avfallsflöden och framtida kapacitetsbehov för att säkerställa en långsiktigt hållbar avfallshantering.

3 Genomförande

Nedan beskrivs de styrmedel och arbetssätt som används för att nå avfallsplanens mål.

Lokala avfallsföreskrifter

Enligt Miljöbalken ska det för varje kommun finnas avfallsföreskrifter och en avfallsplan ~~en renhållningsordning som består av en avfallsplan och lokala föreskrifter för hantering av avfall~~. Avfallsföreskrifterna ~~renhållningsföreskrifterna~~ är ett av de viktigaste styrmedlen för den kommunala avfallshanteringen och de innehåller de lokala bestämmelserna för hanteringen av avfall som kommunen ansvarar för. I föreskrifterna beskrivs bland annat vilka skyldigheter fastighetsinnehavare och verksamhetsutövare har för det avfall de genererar. Där beskrivs även hur avfall ska sorteras och lämnas. Avfallsföreskrifterna är ett komplement till gällande lagstiftning på området och det dokument som ligger till grund för hur frågor hanteras i det dagliga arbetet och vid tvister.

Avfallstaxan ~~Renhållningstaxan~~

Ett viktigt ekonomiskt styrmedel på lokal nivå är avgifterna i avfallstaxan ~~renhållningstaxan (även kallad avfallstaxan)~~. I avfallstaxan finns avgifter för hämtning och behandling av kommunalt avfall. Liksom för ~~avfallsplan och avfallsföreskrifter~~ ~~renhållningsordningen~~ fattar respektive kommuns fullmäktige beslut om att anta taxan. Likställighetsprincipen är en viktig grund för taxan där alla kommuninvånare ska behandlas på samma sätt. Taxan ska vara konstruerad enligt självkostnadsprincipen, vilket innebär att de avgifter som totalt sett tas ut för hantering av kommunalt avfall inte får vara större än de totala kostnaderna. Avfallstaxan ~~Renhållningstaxan~~ kan utformas på ett sådant sätt att den hjälper till att nå målen i avfallsplanen och att en miljöanpassad avfallshantering främjas. Enligt miljöbalken får avfallstaxan miljöstyras, alltså att sämre insamlingssystem för miljön kostar mer och bättre system subventioneras.

Kommunikation och information

Välfungerande kommunikation och information omfattar både att invånare och verksamhetsutövare enkelt ska kunna få svar på sina frågor och att den information de behöver för att kunna hantera sitt avfall på rätt sätt når ut till dem och att de förstår den. Det sker en mängd kommunikationsinsatser och informationskampanjer för att påverka invånare och verksamhetsutövare att hantera sitt avfall på ett miljöriktigt sätt och låta avfallshanteringen klättra i avfallstrappan. Informationsinsatser kommer få ökad betydelse framöver.

Tillsyn

Tillsyn över avfallshantering som härrör av 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av länsstyrelsen om inte annat har beslutats. ~~De kommunala tillsynsmyndigheterna utövar tillsyn över företag och andra verksamheter. Tillsynsmyndigheterna~~

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

~~kan framför allt ge råd. Vid behov kan de även föreligga verksamhetsutövare att förbättra sin avfallshantering.~~

Upphandling

Offentlig upphandling och offentliga inköp är viktiga styrmedel där kommunerna har stora möjligheter att påverka. Genom att ställa ökade hållbarhets- och miljökrav vid upphandlingar och skapa rutiner för avfallsförebyggande arbete i samband med inköp och upphandling kan kommunerna aktivt förebygga avfall och bidra till hållbar utveckling.

Översiktsplanering och fysisk planering

Genom att avfallsfrågor lyfts tidigt i den kommunala planprocessen säkerställs att avfallsfrågor beaktas under planering av nya områden och vid ny- och ombyggnad. Det är viktigt att representanter med avfallskompetens följer projekten under hela planeringsprocessen och att bygglov granskas utifrån ett avfallsperspektiv.
Avfallshanteringen är en del av den centrala fysiska planeringen och resursplaneringen i kommunen och bör ingå i den övergripande planprocessen till exempel när kommunen tar fram en ny översiktsplan.

3.1 Utvecklingsplan Valdemarsvik

Valdemarsvik kommun fastslog år 2013 *Vision 2025* vilken fungerar som en utvecklingsplan för hela kommunen, där det ingår inriktningsmål och resultatmål. Varje inriktningsmål knyter förutom visionen också an till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Inom *Vision 2025* har även en näringslivsstrategi tagits fram. Visionen är långsiktig, inriktningsmålen är på mellanlång sikt och resultatmålen ska uppnås under budgetperioden. Den speglar även av sig i kommunens mål och budget för åren 2024 – 2026 och påverkar således avfallsplanen. Kommunen har nyligen antagit *Vision 2030*, som ersätter den tidigare visionen. Inriktnings- och resultatmål kommer att arbetas från för den nya visionen.

I näringslivsstrategin finns det två inriktningsmål som är särskilt relevanta.

(i1.) ... den resurseffektiva kommunen:

- Kommunens resurser ska användas effektivt och där de gör störst nytta.
- Invånarnas skattemedel ska vårdas med stor försiktighet.
- God ekonomisk hushållning ska upprätthållas. För att bygga kommunen starkare för framtiden så krävs att kommunens verksamheter har en kostnadsutveckling under kontroll och att kommunen kan finansiera så stor andel av kommunens investeringar som möjligt med egna medel.

(i4) ... den klimatsmarta och miljökloka kommunen:

- Klimatförändringarna är ett verkligt hot. Utsläppen av växthusgaser fortsätter att stiga och som följd riskerar vi att nå en genomsnittlig global uppvärmning som överstiger två grader, vilket skulle få allvarliga konsekvenser för ekosystem, havsförsurning, mänsklig säkerhet, matproduktion, vattentillgång, hälsa och ökad risk för naturkatastrofer. Varje kommun och organisation måste bidra med det som är möjligt för att vända utvecklingen.

  Det innebär att Valdemarsviks kommun, både som organisation och som samhällsaktör bidrar till minskat koldioxidutsläpp genom att ge förutsättningar för medarbetare och medborgare att göra kloka val. Fokus för kommunen är infrastrukturella åtgärder (digitala och fysiska), transporter, energianvändning, inköp av livsmedel och andra produkter samt hanteringen av kommunens avfall.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

4 Lokala inriktningar och handlingsplaner

Figur 9. Turbåt i Grytsskärgård

I detta kapitel presenteras huvudmålen för 2026 – 2028. Under varje huvudmål finns en handlingsplan i form av ett antal detaljerade delmål förklarade och kopplade till de åtgärder som behöver göras och ansvarsfördelningen för dessa samt hur de ska följas upp. Huvudmålen är utvalda utifrån de kriterier man har på utvecklandet av avfallshanteringen inom kommunen och grannkommunen Söderköping[10].

Inriktningar:

- Förebyggande av avfall och återbruk
- Nedskräpning och ren kust
- Hållbar hantering av matavfall
- Förbättrad utsortering av farligt avfall och förpackningsmaterial
- Förbättrad avfallsorganisation
- Avfallsrelaterade klimatmål

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

Inriktning 1 – Förebyggande av avfall och främjande av återbruk

Alla privatpersoner och verksamheter som ger upphov till avfall är skyldiga att sortera ut och lämna sitt avfall i de olika insamlingssystem som finns. Då var och en producerar cirka ett halvt ton avfall varje år är det även viktigt att minska mängden avfall. Att avfallet hamnar på rätt plats och omhändertas på ett miljöriktigt sätt är också en viktig aspekt.

I det nationella arbetet för att minska avfallet lyfts kommunernas egna verksamheter upp som särskilt viktiga. Det ställs även krav på kommunerna att informera om det avfallsförbyggande arbetet. Utifrån dessa aspekter har delmål satts upp för att avfallsmängderna per person ska minska i kommunen.

Informationsinsatser av olika slag är ett viktigt verktyg för att uppmuntra till minskad konsumtion och återbruk. För att uppmuntra till att välja återbruk och göra kloka val när det kommer till konsumtion och avfallshantering har kommunen valt att satsa på informationskampanjer om bland annat marin nedskräpning, matsvinn och insamling av farligt avfall. Det är viktigt att information går ut i många kommunikationskanaler till exempel kommande evenemang och kan informeras via postutskick, fakturautskick, hemsida, sociala medier och annonsering i tidningen. Tidigare år har resurser varit begränsade vilket har försvårat möjligheterna att få informationen.

Då Valdemarsvik är en skärgård- och därmed turistkommun, ökar antalet människor i rörelse som genererar avfall kraftigt under sommarmånader och storhelger i kommunen. Riktade insatser till turister och friluftslivet bör därför prioriteras.

I förskrifterna från Naturvårdsverket lyfts kommunernas egna verksamheter upp som särskilt viktiga. Kommunen ska vara en föregångare i det avfallsförbyggande arbetet och målarbetet behöver därför även innefatta dessa.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436786

1.1 Den totala mängden restavfall ska minska i enlighet med 4 kap. 2§ Avfallsförordningen (2020:614) om mål för kommunalt avfall		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Använda resultat från plockanalys för riktad kommunikation till hushåll och verksamheter	Mäts som ja eller nej. Mäts årligen.	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
1.2 Andelen matavfall från restavfallet ska minska jämfört med 2026 års plockanalys.		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Genomföra en informationskampanj för att öka medvetenheten om matavfall och uppmuntra till bättre utsortering och minskat matsvinn	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
1.3 Förebygga uppkomsten av förpackningsavfall och returpapper samt öka återvinningsgraden		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Genomföra en informationskampanj för att öka medvetenheten om förpackningsavfall och returpapper och uppmuntra förebyggande åtgärder och bättre utsortering	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
1.4 Avfallsmängderna i kommunernas egna verksamheter ska minska och återvinningsgraden ska öka		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Genomföra kommunikationsinsatser på intranätet för att stärka personalens kunskaper om avfallshantering och återvinning	Mäts som ja eller nej Årligen	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
1.5 Ställa tydliga krav vid upphandling av varor och tjänster i samtliga kommunala verksamheter i syfte att förebygga avfallets mängd och farlighet		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Utred kravnivåer för att hållbar upphandling ska sättas där ambitionen är att minst baskravet ska följas.	Mäts som ja eller nej Stickprov (en upphandling per kvartal)	Kommunstyrelsen Enhet: Ekonomi
Upphandlingsplanen ska innehålla formulerade hållbar-hetskriterier för att minska inköp av nya produkter (Till exempel implementera riktlinjer för att reparera i stället för att köpa nytt)	Mäts som ja eller nej. Årligen	Kommunstyrelsen Enhet: Ekonomi
1.6 Återvinningsgraden för byggmaterial ska öka		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Arbeta med att införa återbruk av byggmaterial på återvinningscentralen	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

Inriktning 2 - Minskad nedskräpning och ren kust

Figur 10. Ren östkust (Fotograf: Carl Hamilton, 2020)

Under ett antal år har Valdemarsvik aktivt arbetat i linje med det nationella avfallsmålet att minska nedskräpningen i Sverige på land i samarbete med Håll Sverige Rent och skärgårdskommunerna. Ett antal av kommunens förskolor har medverkat i aktioner för skräpinsamling och ett mål är att dessa aktiviteter ska utökas, genom att fler förskolor och även grundskolor ansluter sig. Kommunen är även medlemmar i Städa Sverige.

Då kommunen har en tydlig kustkoppling och skärgård samt att det gemensamma nationella arbetet med att minska plast (mikroplaster) i våra hav fortsätter fokuserar kommunen på åtgärder som minskar den marina nedskräpningen. Att genomföra informationsinsatser, städning av stränder och undersöka möjligheter för pantinsamling i skärgården är några av de områden där fokus ligger.

Aktörer - Minskad nedskräpning och ren kust

De aktörer som kan involveras i arbetet med att uppfylla inriktningarna är framför allt barn och utbildning samt föreningslivet.

Samarbetet med Håll Sverige rent kan utökas för att uppnå en ökad insamling av plast i kustnära miljö. Det regionala samarbetet är en möjlighet där bland annat kustnära insamling arrangeras mellan flera skärsgårdkommuner idag.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

2.1 Arbeta för minskad nedskräpning i kust- och strandnära områden		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Genomföra en informationsinsats om hur marin nedskräpning påverkar djur och natur i havet	Mäts som ja eller nej. Årligen.	Kommunstyrelsen Enhet: Utbildning, kultur, fritid
Genomföra en informationsinsats om resultat och påverkan från skräpplockning	Mäts som ja eller nej. Årligen.	Kommunstyrelsen Enhet: Utbildning, kultur, fritid
Genomföra städning av stränder för att minska mängden marint skräp	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Utbildning, kultur, frihet
2.2 Utveckla återvinning och sophantering i skärgården		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Undersöka möjligheterna att etablera ett system för pantinsamling i skärgården	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436786

Inriktning 3 - Hållbar hantering av matavfall

Figur 11..Införandet av Gröna påsen har minskat andelen matavfall i den fraktionen för restavfall. (Bildkälla: Avfall Sverige)

Valdemarsvik kommun arbetar med gröna påsen[16] vilket innebär ett system för utsortering av matavfall som möjliggör biologisk behandling av matavfallet. Avfallstaxan är ett viktigt verktyg för att anpassa avfallsarbetet och skapa incitament för utsortering. Kommunen arbetar med att implementera gröna påsen hos fler hushåll samt att informera om dess positiva konsekvenser.

Ny plockanalys av matavfall i den fraktionen för restavfall planeras under 2026 och resultatet kommer vara utgångsläget för målarbetet.

Tidigare arbete med att minska matavfallet i restavfallet samt att förebygga matsvinn i de kommunala verksamheterna fortsätter genom riktade informationsinsatser i förskolorna och hos kostenheten.

Aktörer – Hållbar hantering av matavfall

De berörda enheterna inom kommunen är alla kommunala verksamheter. Särskilt ansvar har kommunstyrelsen tillsammans med barn- och ungdomsnämnden samt socialförvaltningen.

3.1 Fortsätta arbetet med matsvinn i kommunen skolverksamheter för att minimera och förebygga att matavfall uppstår inom kommunen		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Arbeta för att matsvinn uppgår till max 20 gram svinn per portion	Mänga matsvinn (gram) per portion Årligen	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB.2026.75 Handling: 436786

Inriktning 4 - Förbättrad utsortering av farligt avfall

Att förbättra utsorteringen av farligt avfall är viktigt för att minska spridningen av miljö- och hälsofarliga ämnen.

För att öka utsorteringen av farligt avfall har delmål satts upp för att göra det mer tillgängligt för invånarna att sortera och slänga farligt avfall. För att uppmuntra kommuninvånarna att sorter ut sitt farliga avfall ska det blir mer lättillgängligt genom bland annat fastighetsnära utsortering samt att det planeras informationsinsatser under åren.

För att följa upp målen om ökad utsortering av farligt avfall och förpackningsmaterial kommer en plockanalys att genomföras under 2026. Andelen farligt avfall i den fraktionen för restavfall kommer att jämföras med andelen som uppmättes i 2025 års plockanalys. Plockanalyserna kommer att utföras i enlighet med Avfall Sveriges metod för plockanalyser (Avfall Sverige, 2011).

Aktörer – Förbättrad utsortering av farligt avfall och förpackningsmaterial

Den berörda enheten inom kommunen är renhållningsenheten. Kampanjer kan exempelvis utföras i samarbete med Batteriåtervinningen och Håll Sverige Rent.

4.1 Det farliga avfallet i restavfallsfraktionen ska fortsatt minska		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Skapa och utveckla möjligheter för sortering av farligt avfall i flerbostadshus	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Införa sortering av batterier för fastighetsnära insamling vid flerbostadshus	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Utföra informationsinsatser om fastighetsnära insamling av batterier från flerbostadshus	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Utföra informationsinsats om nya elektronikboxar som är del av startpaket för fyrfackskärl	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

Inriktning 5 – God avfallsorganisation med användare och framtiden i fokus

En förbättrad avfallsorganisation kan uppnås genom att arbeta med kommunikation och information, kundbemötande och i form av förändringar av avfallstaxan och genom att förenkla insamlingssystemet för användaren. Det är en viktig del i arbetet för att genomföra avfallsplanens mål.

För att utveckla avfallsorganisationen har kommunen valt att se över gemensamma rutiner för avfallsfrågor och etablera strukturerade samarbeten med olika organisationer.

För att nå kommuninvånarna och engagera dem i avfallsfrågor ska kommunikationen ses över och avfallsplanens åtgärder implementeras i kommunens årshjul för kommunikation, som utformats med en inriktning hur kommunikationen ska ske. Ett ökat fokus kommer att ligga på informationsinsatser till kommunens invånare.

Gott bemötande och god service är en förutsättning för att de som använder avfallssystemen ska uppmuntras att göra rätt, därför planeras även åtgärder för att utveckla kommunens verksamhet på återvinningscentralen.

Aktörer - Förbättrad avfallsorganisation

Berörda enheter inom kommunen är alla kommunala verksamheter. Särskilt stöd kan fås av Kommunikationsansvariga.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

5.1 Utveckla den fysiska planeringen kopplad till avfallshantering		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Ta fram gemensamma rutiner för hur avfallsfrågor ska hanteras i bygglovsprocessen	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Etablera ett strukturerar samarbete mellan avfallsorganisationen, bygglov och fysisk planering med minst två gemensamma möten per år	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
5.2 Stärka kommunens kommunikation kring avfall och återvinning		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Utveckla samarbetet med grannkommunerna i regionen med exempel på kommunikationsarbete	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Informationsinsatser som syftar till att informera om hela avfallskedjan, även hur avfallet slutligen hanteras	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Integrera avfallsplanens aktiviteter i kommunens lokala årshjul med aktiviteter	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Integrera avfallsplanen i skolornas undervisning genom att informera om den och erbjuda undervisning/ informationsinsatser	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
5.3 Utveckla verksamheten på återvinningscentralen för förbättrad kontroll och utökade sorteringsmöjligheter		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Införa sensorsystem för kontroll av vem som lämnar avfall på återvinningscentralen	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Genomföra studiebesök på andra kommuners återvinningscentraler för att hämta inspiration om goda servicelösningar	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Utred möjligt samarbete med returpack för att förbättra möjligheten att lämna pant på återvinningscentral	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Införa möjlighet att sortera ut tryckimpregnerat trä på återvinningscentral	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Införa möjlighet att sortera ut hårdplast på återvinningscentral	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

Inriktning 6 – Avfallsrelaterade klimatmål

Genom att sätta upp en inriktning om minskad klimatpåverkan kan både utsläpp av metan, avfallstransporter och förbättringar av energisystem inrymmas i avfallsplanen.

I Valdemarsviks kommun finns ett antal nedlagda deponier. Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2020:6) om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall ska avfallsplanen innehålla uppgifter om nedlagda deponier och för varje deponi ska det finnas en bedömning av risken för olägenheter för människors hälsa eller miljön. För deponier där kommunen varit verksamhetsutövare ska planen även innehålla uppgifter om planerade och vidtagna åtgärder. Bedömningen av risken bör ske med MIFO -metodiken (Naturvårdsverket, 1999). Inga inventeringar av de nedlagda deponierna har skett i Valdemarsvik under den föregående planperioden. En annan aspekt är de diffusa utsläppen av metan som kan ske från avfallsupplagen. Av dessa skäl är ett av delmålen att inventera de nedlagda deponierna enligt MIFO-metodiken och ta fram en åtgärdsplan för detta.

En annan miljö- och klimataspekt av avfallshantering är hur avfallstransporterna sker. För att möta nationella och regionala mål har bränslet i samtliga avfallsfordon bytts ut mot fossilfritt bränsle.

Aktörer – Avfallsrelaterade klimatmål

Berörda enheter inom kommunen är samhällsbyggnad och miljökontoret.

6.1 Färdigställa ~~Senast 2027 ha färdigställt~~ inventering av nedlagda deponier enligt MIFO		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Genomföra minst en MIFO fas 2 per år	Antal MIFO utförda Årligen	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
Undersöka möjligheten att söka statligt bidrag för dessa undersökningar	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad
6.2 Optimera körlistor för avfallshämtningen för att minska körsträckor		
Åtgärder	**Uppföljning**	**Ansvar**
Genomföra ruttoptimering	Mäts som ja eller nej	Kommunstyrelsen Enhet: Samhällsbyggnad

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

5 Uppföljning

En avfallsplan ska uppdateras och revideras minst var fjärde år enligt miljöbalken. Uppföljningen av planen och de aktuella åtgärderna ska ske årligen så att mätning och uppföljning kan göras kontinuerligt. Den färdiga planen antas genom godkännande i kommunfullmäktige. Uppföljning av samtliga delmål ska ske en gång per år. De instanser som ansvarar för målen presenteras under inriktningarna 1–6. Renhållningschefen ansvarar för att uppföljning av avfallsplanen i sin helhet sker en gång per år. Genom årlig uppföljning blir avfallsplanen ett aktivt verktyg för kommunen i arbetet med att anpassa avfallshanteringen i riktning mot en hållbar samhällsutveckling.

6 Miljöbedömning

Enligt 6 kap. miljöbalken gällande miljöbedömningar och miljöbedömningsförordningen (2017:966) berörs de kommunala avfallsplanerna av reglerna om miljöbedömning. Syftet med miljöbedömningen är att utveckla medvetenheten om miljöfrågorna i avfallsplaneringsprocessen. De målområden som har satts upp ställs i relation till de nationella miljökvalitetsmålen. Avfallsplanen förhåller sig även till andra planer, program och strategier som översiktsplan, detaljplan, tillsynsplan, energiplan med flera.

I många fall krävs en miljöbedömning av avfallsplanen genom upprättande av en miljökonsekvensbeskrivning. Det finns dock inget generellt lagkrav på miljöbedömning av alla avfallsplaner. För att avgöra om en miljöbedömning krävs för en avfallsplan görs en utredning om betydande miljöpåverkan. Det är avfallsplaner, vars genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan, som ska miljöbedömmas och då tas en miljökonsekvensbeskrivning fram.

I Bilaga 4 redovisas utredningen som gjorts för denna avfallsplan. Slutsatsen av den upprättade utredningen om betydande miljöpåverkan är att avfallsplanen inte ger upphov till betydande miljöpåverkan, vilket innebär att en miljöbedömning inte behöver göras.

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786

7 Referenser

Avfall Sverige. (2024). *Avfallstrenden 2024*.
Länsstyrelsen Östergötland, Region Östergötland. (2023). *Energi- och klimatstrategi för Östergötland – År 2024 till 2027*. Länsstyrelsen Östergötland, Region Östergötland.
Naturvårdsveket. (2024). *Avfall i ett cirkulärt samhälle - Nationell avfallsplan 2024-2030*. Naturvårdsverket.
Naturvårdsverket. (den 16 December 2020). *Nya regler för avfallshantering och återvinning – från avfall till resurs*. Hämtat från Naturvårdsveket: https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Avfall/Nya-regler-for-avfallshantering-och-atervinning/ den 8 Juni 2021
Naturvårdsverket. (den 06 Juni 2025). *Mikroplast*. Hämtat från Naturvårdsverket: https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Plast/Mikroplast/ den 02 mars 2026
Naturvårdsverket. (den 14 01 2025). *Sveriges miljömål*. Hämtat från https://www.naturvardsverket.se/om-miljoarbetet/sveriges-miljomal/ den 10 03 2026b
Naturvårdsverket. (den 10 03 2026). *Från avfall till resurs- genomförandet av avfallspaketet*. Hämtat från https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/avfall/hander-pa-omradet/fran-avfall-till-resurs--genomforandet-av-avfallspaketet/
Sopor.nu. (den 10 03 2026). *Så styrs avfallet*. Hämtat från Sopor.nu: https://www.sopor.nu/fakta-om-avfall/saa-styrs-avfallet/
Sveriges miljömål. (2026). *Miljömålen*. Hämtat från Sveriges Miljömål: https://www.sverigesmiljomal.se/ den 9 Juni 2021
UNPD. (den 10 03 2026). *Globala Målen*. Hämtat från Globala målen: https://globalamalen.se/

Juridiska referenser (ny)

SFS 2020:614n. *Avfallsförordning*. Avfallsförordning (2020:614) Svensk författningssamling 2020:2020:614 t.o.m. SFS 2020:1302 - Riksdagen

SFS 1998:808. *Miljöbalk*. Miljöbalk (1998:808) Svensk författningssamling 1998:1998:808 t.o.m. SFS 2020:1174 - Riksdagen

SFS 2017:966. *Miljöbedömningsförordningen*. Miljöbedömningsförordningen (2017:966). Svensk författningssamling 2017:966

NFS 2020:6 *Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall*. NFS 2020:6. Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall. (naturvardsverket.se)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv. *Europeiska unionens officiella tidning*. L312/3. https://eur-lex.europa.eu/legal-con- tent/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0098&from=SV

Ankom: 2026-07-08 Ärende: KS-SHB 2026.75 Handling: 436786